

TANYA'S BEAUTY SALON
 Threading/Waxing, Facial(Men & Women)
 Anti-Aging Facial, Bleach
 Hair Cut, Color and Style
 40-39 75 St. Jackson Heights, NY 11373
 718-478-9009
 137-40 Jamaica Avenue Jamaica, NY 11435
 718-297-1019
 85-03 Roosevelt Avenue Jackson Heights, NY 11373
 718-205-7832

HERBAL FACIAL
 \$40
 \$20 !!!

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ, ਲਾਈਫ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ
 ਫੋਨ (ਸੈਲ): 718-757-7809
 ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 516-439-5420
 (ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ
 ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

Chann Pardesi
 ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ

ਫੋਨ 832-225-5354 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵੈਬਸਾਈਟ www.channpardesi.com ਰਾਹੀਂ 24 ਘੰਟੇ 7 ਦਿਨ ਸੁਣੋ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ
 ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਓ, ਫੋਨ: 815-557-4991
 ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਫੋਨ: 219-670-4579

Fourteenth Year of Publication ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢ Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
 ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 14, Issue 13, March 30th, 2013 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਦਾ ਹੜ੍ਹ

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਨਿਰਾਲੀ ਸ਼ਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਮੇਲੇ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ ਇਥੇ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਪੁੱਜੀਆਂ। ਪੂਰੇ ਖਾਲਸਈ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਸੈਲਾਬ ਆ ਗਿਆ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਤਿਲ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਵੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਟੁੱਟ ਗਏ।

ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਕੇਸਰੀ ਦਸਤਾਰਾਂ ਤੇ ਦੁਪੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕੇਸਰੀ ਝੰਡੇ ਖਾਲਸਈ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਦਾ ਅਲੌਕਿਕ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਜਿਥੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ

ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਟੁੱਟੇ

200 ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੰਗਰ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਥੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਰਸਤਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੰਗਰ ਲਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਹੋਲੇ-ਮਹੱਲੇ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਥੇਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੋਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕਣ ਦੀ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਗਰ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਖੰਭ ਕੁਤਰੇ

ਪਸੰਦੀਦਾ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰੱਦ ਮੁੱਕਣ 'ਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਧੜੇਬੰਦੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਮਾਝੇ ਦੇ ਜਰਨੈਲ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਪਰਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਪਰ ਕੁਤਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਝੇ, ਮਾਲਵੇ ਤੇ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਚਾਰ ਖੇਤਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਲਾ ਕੇ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਨਹੀਂ ਖੇਡ ਸਕਣਗੇ।

ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਝਟਕਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਫਤਿਹਗੰਜ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਭੁਲੱਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਅਹੁਦੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ ਪਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਦੀਪਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਚੌਧਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਕਲੇਸ਼ ਅਜੇ ਬੰਦ ਨਹੀਂ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਜੰਗ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਕੈਪਟਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮਾਝਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹੀ ਕੁਝ ਵਿਧਾਇਕ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮੌਜੂਦਾ ਆਗੂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਵੱਡੀ ਵੰਗਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਧਰ, ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਤਵਾਜ਼ਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਾਝੇ, ਮਾਲਵੇ ਤੇ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਇੰਚਾਰਜ ਵਜੋਂ ਚਾਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਦੁਆਬੇ ਲਈ ਬੰਗਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਸੂਂਦ, ਮਾਝੇ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੇਂਦਰੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਓ.ਪੀ. ਸੋਨੀ ਅਤੇ ਮਾਲਵੇ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ

ਮੈਲਬਰਨ: ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬ੍ਰਿਸਬਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦਸਤਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਿਉਂਦੇ ਲਈ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਹੈਲਮਟ ਪਾ ਲਵੇ!

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ (23) ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਹੈਲਮਟ ਨਾ ਪਾਉਣ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੌ ਡਾਲਰ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com

\$25 3,000 Minutes
 \$50 • \$100 Available

ਵਧੀਆ, ਸਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼
 ਘਰੋਂ, ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਵਰਤੋ
 ਇਕ ਮਿੰਟ ਗੱਲ, ਇਕ ਮਿੰਟ ਦੇ ਪੈਸੇ

ਮਿੰਟ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਤਿਆਂ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋਣਗੇ

ਸਾਨੂੰ ਗਾਹਕ ਭੇਜੋ ਤੇ ਫਰੀ ਮਿੰਟ ਲਵੋ!

ਇਕੋ ਡੀਲ ਤੇ ਦੋ ਨੰਬਰ ਕੱਠੇ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।
 Limited Time Offer. Restrictions & Fees Apply.

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇਕੋ ਰੇਟ

800-914-1013 • 408-726-6103

ਦਿਲਜੀਤ, ਨੀਰੂ ਬਾਜਵਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਅ 5 ਮਈ ਨੂੰ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ-2013' ਆਉਂਦੀ 5 ਮਈ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਇਥੇ ਕੋਲਡਨ ਸੈਂਟਰ ਫਲੋਰੀਡਾ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਜੱਟ ਐਂਡ ਜੂਲੀਅਟ' ਦੀ ਜੋੜੀ ਦਿਲਜੀਤ

ਦੋਸਾੜ ਅਤੇ ਨੀਰੂ ਬਾਜਵਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਰੀਲੀ ਅਤੇ ਮਿੱਠੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ ਫਿਰੋਜ਼ ਖਾਨ, ਹੁਸਨਾਂ ਦੀ ਮਲਕਾ ਰੁਪਿੰਦਰ ਹਾਂਡਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਰੰਗ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਬੱਬੂ ਗੁਰਪਾਲ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਜੋਹਰ ਦਿਖਾਉਣਗੇ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਸ਼ੋਅ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਲੱਖੀ ਗਿੱਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਾਫ ਸੁਥਰੀ ਗਾਇਕੀ ਵਾਲਾ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਦਾ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ੋਅ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਲੱਖੀ ਗਿੱਲ ਫੋਨ 516-808-7171, ਰਣਧੀਰ ਬਰਾੜ 516-462-5070 ਜਾਂ ਜਸਵਿੰਦਰ ਟੋਨੀ ਫੋਨ 347-723-2533 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੁੰਬਈ ਧਮਾਕੇ: ਯਾਕੂਬ ਮੈਮਨ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 1993 ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਲੜੀਵਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ 10 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਯਾਕੂਬ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਮੈਮਨ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਦਾਕਾਰ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਛੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਡੇਢ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉੱਜ, ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਵੀ ਚੱਲ ਪਈ ਹੈ। ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸੰਜੇ ਦੱਤ

ਜਸਟਿਸ ਪੀ. ਸਤਸ਼ਿਵਮ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ. ਚੌਹਾਨ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ 19 'ਚੋਂ 16 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 4 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਸ਼ਰੀਫ ਅਬਦੁਲ ਪਾਰਨਰ, ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ, ਫਾਰੂਕ ਮੋਟਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀਕ ਉਸਮਾਨ ਸ਼ੇਖ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਖ਼ਿਲਾਫ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਯਾਕੂਬ ਕਿੱਤੇ ਵਜੋਂ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸੀ ਅਤੇ

ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ

ਫਰਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਟਾਈਗਰ ਮੈਮਨ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯਾਕੂਬ ਮੈਮਨ ਨੇ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਦਸ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਬਦਲਦਿਆਂ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਤਬਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਮੰਤਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਅਬਦੁਲ ਗ਼ਨੀ ਇਸਮਾਈਲ ਤੁਰਕ, ਪਰਵੇਜ਼ ਨਜ਼ੀਰ,

ਅਹਿਮਦ ਸ਼ੇਖ, ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਤਰਾਨੀ, ਅਸਗਰ ਮੁਕਦੱਮ, ਸ਼ਾਹ ਨਵਾਜ਼ ਕੁਰੈਸ਼ੀ, ਸ਼ੋਏਬ ਘਨਸਰ, ਫਿਰੋਜ਼ ਅਮਾਨੀ ਮਲਿਕ, ਜ਼ਾਕਿਰ ਹੁਸੈਨ, ਅਬਦੁਲ ਅਖ਼ਤਰ ਤੇ ਫਾਰੂਕ ਪਾਵਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਲੜੀਵਾਰ ਧਮਾਕਿਆਂ 'ਚ 257 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 713 ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਵੀ ਦਿੱਤੀ।

ਫਰਜ਼ੀ ਵਿਆਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਹੋਈ ਸਰਗਰਮ

ਟੋਰਾਂਟੋ: ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਰਜ਼ੀ ਵਿਆਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚੀ ਹੈ ਤੇ ਦੋਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਵਾਸ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਾ ਜਾਲ ਬੁਣਦੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪਾਈ ਗਈ ਸੱਤ ਕੁ ਮਿੰਟ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਧੋਖੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਝੂਠੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਦੀ ਗਾਥਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਊਬਾ ਦੀ ਸੈਰ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਤੇ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ 2005 ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ 2007 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਣ ਸਾਰ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਬਾਅਦ ਜਦ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇਥੇ ਆਈ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਉਚੇਚੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਧੋਖੇ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੱਕ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਆਵਾਸ ਮੰਤਰੀ ਜੇਸਨ ਕੈਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਧੋਖਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦੀਆਂ

ਕਹਾਣੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬਣੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਸਪਾਂਸਰ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਵਿਆਹ (ਮੁੰਡੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀ) ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ (ਪੀ.ਆਰ) ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਮਿਲ ਸਕਣਗੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਹੋਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਜਾ ਭਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਏਸ਼ਿਆਈ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ 2013 ਦੌਰਾਨ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸ਼ੀਚੰਦ ਹਿੰਦੂਜਾ ਤੇ ਗੋਪੀ ਹਿੰਦੂਜਾ (ਹਿੰਦੂਜਾ ਭਰਾ) ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਏਸ਼ਿਆਈਆਂ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਹ ਹਿੰਦੂਜਾ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਕੋ-ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ। ਕਈ ਸਾਲ ਸਟੀਲ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਮਿੰਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਉੱਤੇ ਚੱਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਿੰਦੂਜਾ ਭਰਾ ਇਸ ਵਾਰ ਅਮੀਰੀ ਪੱਖੋਂ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰ ਗਏ ਹਨ।

ਇਸ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਲਸ ਦੌਲਤ 12.5 ਅਰਬ ਪੌਂਡ ਆਂਕੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤਿੰਨ ਅਰਬ ਪੌਂਡ ਵੱਧ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਫ਼ੋਲਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਘਟ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਆਰਸਲਰ ਮਿੰਤਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਸੀਈਓ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੰਤਲ ਦੀ ਦੌਲਤ ਉਲਟਾ ਘਟ ਕੇ 11 ਅਰਬ ਪੌਂਡ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 13.5 ਅਰਬ ਪੌਂਡ ਸੀ।

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਪੇਮੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ?

- ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰ ਬਚਾਓ, ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਸੁਖਾਲੀ ਕਰੋ
- ਤੁਹਾਡੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪੇਮੈਂਟ 60% ਤੱਕ ਘਟ ਸਕਦੀ ਹੈ
- ਆਪਣਾ ਕਰੈਡਿਟ ਬਹਾਲ ਕਰਾਓ
- Bankruptcy ਤੋਂ ਬਚੋ!
- ਸਾਰੇ ਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਇਕੋ Monthly Payment ਬਣਾਓ

- Achieve financial peace of mind
- Get the fast results
- 100% confidential
- Prevent wages garnishment and bank levies

We work in USA & Canada

Resolve your IRS Tax Debt / Problems

100% SATISFACTION GUARANTEED

ਅੱਜ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

(888) 888-9914

www.ooraa.org

ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੀ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਪੱਕੇ ਲੋੜ

Quick payment via Direct Deposit

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਪਰਮਿੰਦਰ

ਫੋਨ: 317-399-9800

e-mail: info@DCLTrucking.com

ਮਿਡਵੈਸਟ ਤੋਂ ਈਸਟ-ਮਿਡਵੈਸਟ
ਮਿਡਵੈਸਟ ਤੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਮਿਡਵੈਸਟ

DCL Trucking

743 Legacy Blvd,
Greenwood, IN 46143

We work in all 48 States
24/7 Dispatch Available

ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦੇਵਾਂਗੇ: ਜਾਖੜ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ, ਕਾਂਗਰਸ ਉਨੀ ਦੇਰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇਗੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਬੋਲੋਤਾ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ

ਦੇਵੇਗੀ। ਸ੍ਰੀ ਜਾਖੜ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਧਰਨੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੈਰਾਂ, ਗੋਆ ਦੀ ਸੈਰਾਂ ਤੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਫ਼ਰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਸੋ-ਇਸ਼ਰਤ ਦੇ ਬੋਲੋਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪੰਜਾਬ

ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਭੇਜੇ ਫੰਡ ਮੌਜੂਦਾ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਦੌਰਿਆਂ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਜਾਖੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਲੱਮ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਨੇ 350 ਕਰੋੜ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 70 ਕਸਬੇ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਫੰਡ ਆਇਆ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਮੌਜ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਇਕ ਵੀ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਚਲਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਸਮੂਹਿਕ ਜਬਰ ਜਨਾਹ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ ਵਿਚ ਇੱਕੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਚਲਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਦੇਰ ਰਾਤ ਸੁੰਨਸਾਨ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਦਿੱਤਿਆ, ਰੋਕੀ ਤੇ ਅਭੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। 25 ਮਾਰਚ ਦੀ ਰਾਤ ਵਾਪਰੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਕੋਲੋਂ ਜਬਰੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬਿਠਾਇਆ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਡੱਡ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਦਾ ਬਾਹਰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਗਵਾਕਾਰ ਨੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਖੱਜਲ ਕੀਤਾ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਿਲੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਛਾਉਣੀ

ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਅਗਵਾਕਾਰ ਜਿਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਗਏ, ਉਥੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਪੁਲੀਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਹੈ। ਰਾਮਬਾਗ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਪੀੜਤ ਕੁੜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਥੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਨੇੜੇ ਰਾਮ ਤਲਾਈ ਵਿਖੇ ਇਕ ਟੈਲੀਕਾਮ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਰਾਤ 7.30 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਛੁੱਟੀ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਪਰਤ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਸਹੇਲੀ ਨਾਲ ਸੀ ਜੋ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬੁਢੀਵਲ 'ਤੇ ਡੋਹਰਟਾ ਵੱਲ ਚਲੀ ਗਈ ਤੇ ਉਹ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਗੇਟ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛੋਂ ਆਈ ਇਕ ਕਾਰ ਉਸ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਰੁਕੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜਾ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਇਕ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਰ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਚੌਥਾ ਨੌਜਵਾਨ ਵੇਰਕਾ ਤੋਂ ਸਵਾਰ ਹੋਇਆ। ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁੰਘਾ ਕੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲਗਪਗ 12 ਵਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛਾਉਣੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮੈਨਹਟਨ ਸਿੱਖ ਪਰੇਡ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗ 31 ਨੂੰ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਟਰਾਈ ਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਾਲਾਨਾ ਸਿੱਖ ਪਰੇਡ ਆਉਂਦੀ 27 ਅਪਰੈਲ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮੈਨਹਟਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪਰੇਡ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਆਉਂਦੀ 31 ਮਾਰਚ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਖੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਢਾਡੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜਥਾ

ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨਾਲ ਰੁੱਸਿਆ ਬਿਲਾਵਲ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਬਿਲਾਵਲ ਭੁੱਟੋ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅੱਬਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਦੁਬਈ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਉਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਸਟਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਤੋਂ ਵਿਰਵੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਬਿਲਾਵਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਦੇ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਫਰਿਆਲ ਤਾਲਪੁਰ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੱਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਸਲੀ ਹਿੰਸਾ, ਸ਼ੀਆ ਫਿਰਕੇ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਤੇ 11 ਮਈ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਲਾਵਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮਲਾਲਾ ਯੂਸਫ਼ਜ਼ਈ 'ਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਹਮਲੇ,

ਬਿਲਾਵਲ

ਕੋਇਟਾ ਤੇ ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ੀਆ ਫਿਰਕੇ 'ਤੇ ਬੰਬ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਿੱਠ ਦੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ। ਬਿਲਾਵਲ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ ਜਦਕਿ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਇਨਸਾਫ ਆਗੂ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 24 ਸਾਲਾ ਬਿਲਾਵਲ ਸਿੰਘ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਭੂਆ ਫਰਿਆਲ ਤਾਲਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਪਾਰਟੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਵੀ ਖਫ਼ਾ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਬਿਲਾਵਲ ਨੇ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਦੇ 200 ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਾਇਮ ਅਲੀ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਸਨ ਪਰ ਤਾਲਪੁਰ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਟੰਗ ਅੜਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਦਮਜ਼ਗੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ।

ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ

ਡਰਬਨ: ਮੱਧ ਅਫਰੀਕੀ ਗਣਤੰਤਰ (ਸੀ.ਏ.ਆਰ.) ਵਿਚ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਦੋ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਛੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਫਰਾਂਸਵਾ ਹੋਲਾਂਦੇ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ। ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੱਧ ਅਫਰੀਕੀ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਬਾਂਗੁਈ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਦੋ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਮੱਧ ਅਫਰੀਕੀ ਗਣਰਾਜ ਵਿਚ ਬਾਂਗੁਈ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤਕਰੀਬਨ 100 ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਰਿਪਬਲਿਕ ਆਫ ਕਾਂਗੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਰਿਪਬਲਿਕ ਆਫ ਕਾਂਗੋ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਨੂੰ ਮੱਧ ਅਫਰੀਕੀ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸੈਨਿਕ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੱਧ ਅਫਰੀਕੀ ਗਣਰਾਜ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗ੍ਰਹਿ ਯੁੱਧ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਚਕਿਤਸਾ ਦਲ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਭਰਾਤਾ ਸੁਰਗਵਾਸ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਛੁਪਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ 'ਸ਼ੋਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਗਰੇਵਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਡੂੰਘਾ ਸਦਮਾ ਪੁੱਜਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਸ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ। ਉਹ 77 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਇਕ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਸ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਫੋਨ 212-645-2395 ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

BJ Digital Video & Photos
BROADCAST HD FILM QUALITY
 Ph.718-441-6516 Cell No.646-403-7334
 Blu-ray DVD

All Work In Digits!
 Wedding, Birthday, Ring Ceremony,
 Sweet Sixteen & All Others Function
 Experience 25 Year
 Ph. 718-441-6516 Cell No. 646-403-7334

World Fair Marina Banquet Hall
 Flushing, New York 11368

Wanted Tandoor Chef
 Tandoor Chef with banquet hall, catering experience
 Good salary.

ਤੰਦੂਰੀਏ ਕੁੱਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਚ ਬੈਂਕੁਇਟ ਹਾਲ ਲਈ ਕੈਟਰਿੰਗ ਦੇ ਚੰਗੇ ਤਜਰਬੇ ਵਾਲੇ ਤੰਦੂਰੀਏ ਕੁੱਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫੋਨ 718-898-1200
 (ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ)

Matrimonials

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, 32/5'-6" ਪਤਲੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਐਮ ਏ ਲੜਕੀ ਲਈ ਯੋਗ ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਕੱਚੇ ਜਾਂ ਪੱਕੇ ਲੜਕੇ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ। ਫੋਟੋ ਸਮੇਤ ਆਪਣਾ ਵੇਰਵਾ ਈ-ਮੇਲ ਕਰੋ: kaur.rulez13@yahoo.com

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ 26 ਸਾਲ, ਕੱਚ 6 ਫੁੱਟ, ਐਮ ਫਾਰਮਾ, ਇੰਡੀਆ ਰਹਿੰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਨਰਸਿੰਗ ਕਰਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮਾਪੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸੈਟਲਡ ਹਨ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 414-218-0532

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਉਮਰ 23 ਸਾਲ, ਕੱਚ 6'-1", ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ/ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦੀ ਭੈਣ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸੈਟਲਡ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 513-787-4237

Wanted US Citizen/Green card holder girl for Saini Sikh boy 28, 5' 11" MS Software Engineer working on H-1 visa with a MNC in Silicon Valley CA. Cast no bar. Call: 510-585-5412 & email biodata @harry2007gsp@gmail.com

ਰਵਿਦਾਸੀਆ ਸਿੱਖ ਲੜਕੇ, 36, 5'-7" ਵੈਸ਼ਨੋ ਕਲੀਨਸ਼ੇਵ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕਨ ਇਮੀਗਰਾਂਟ ਜਾਂ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਆਈ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 916-730-8029

ਭਾਰਤ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਬੰਧ

ਰਾਮਾਇਣ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸੋਨੇ ਦੀ ਲੰਕਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਸਬੰਧ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਮੰਨਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤ ਵਾਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਦਸਹਿਰਾ ਮਨਾ ਕੇ ਚੇਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਰਾਵਣ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਫੂਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਦਿਨ ਕਥਾਕਾਰ ਮਾਤਾ ਸੀਤਾ, ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ, ਲਕਸ਼ਮਣ, ਹਨੂਮਾਨ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬਾਨਰ ਸੈਨਾ ਦੀ ਵਡਿੱਤਣ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਸਤੇ ਬਾਨਰ ਸੈਨਾ ਵਲੋਂ ਉਸਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਮ ਸੇਤੂ ਪੁਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਨੂੰ ਹਨੂਮਾਨ ਦੀ ਪੂਛ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਨਾਲ ਸਾੜਨ ਤੱਕ। ਦੋਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਟ ਖੜਕਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ

ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ ਭੁਬੱਲ ਵਿਚ ਦੱਬੇ ਅੰਗਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਘਾ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਡੀ ਐਮ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਰਾਜਸੀ ਕਰੁਣਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਗਿਆਰਿਆਂ 'ਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚਿਣਗਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਲਈ ਜਾ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਤਾਮਿਲ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਸ਼ਟ ਦੇ ਭਾਗੀ ਹਨ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਲੱਖਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦਰਜਣਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭੱਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਾਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਾਡੇ ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਲੂਮ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਲੋਕ ਸਭਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾਬੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦੀ ਮਲੂਮ ਦਾ ਹੀ ਦੂਜਾ ਰੂਪ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹੱਕ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰੇ, ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਓਨਾ ਹੀ ਬੋਲੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੰਨਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਅਫਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਬਾਰੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ। ਡੀ. ਐਮ. ਕੇ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਦਾ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਰੋਲਾ ਰੱਪਾ ਪਾ ਕੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਤਾਮਿਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਤਾਮਿਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਦਾ ਜਾਲ ਵਿਛਾਉਣਾ ਤਾਂ ਸਮਝ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਬੰਦੀ ਬਣਾਉਣਾ ਉਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਬੀਤੀ ਇਕ ਕਰੁਣਾਮਈ ਘਟਨਾ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਯੂ ਐਨ ਓ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਏਸ਼ੀਆ ਤੇ ਪੈਸੇਫਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸੈਂਟਰ ਵਲੋਂ ਅਗਸਤ 1983 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੋਲੰਬੋ ਵਿਖੇ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ

ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਮਦਰਾਸ ਸਕੂਲ ਆਫ ਸੋਸ਼ਲ ਵਰਕ, ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਟੀ ਐਮ ਜਾਰਜ ਨੇ ਵੀ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਨਵੀਨਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਸੰਸਥਾ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ੍ਰੀ ਚਾਰਜੂਲੂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਭਾਸ਼ਣ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਮੁਢਲਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਰਜ ਨੇ ਲਿਖਣਾ ਸੀ, ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਮੈਂ ਤੇ ਅੰਤਲਾ ਚਾਰਜੂਲੂ ਨੇ। ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਕਾਨਫਰੰਸ ਤੋਂ ਵੀਹ ਕੁ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਤਾਮਿਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੰਭੀਰ ਫਸਾਦ ਹੋ ਗਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦੇ ਤਾਮਿਲ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਜਾਨੀ ਤੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ।

ਚਾਰਜੂਲੂ ਤੇ ਜਾਰਜ ਦਾ ਮੂਲ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸੀ। ਉਹ ਦੋਨੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਆ ਪਈ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਮੁਹਲਤ ਤੇ ਦੋ ਸਟੈਨੋ ਮੰਗ ਕੇ ਇਹ ਪੇਪਰ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਚੁਬਾਈ ਕਵਰੇਜ ਦਾੜ੍ਹੀ ਪਗੜੀ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦਾਸ ਯਾਨਿ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਟੀ ਵੀ ਕਵਰੇਜ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਤਾਮਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੀ ਸਾੜ ਫੂਕ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਮੈਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਸ਼ਰਮ ਵੀ ਆਈ। ਪਰ ਕੀ ਕਰਦਾ ਮੈਂ ਸਮੁੱਚੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਾਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦਾ ਨਹੀਂ।

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਧੋਣ ਲਈ ਕੋਲੰਬੋ ਸੀਤਾ ਵਾਟਿਕਾ ਦੇਖਣ ਗਿਆ ਜਿਹੜੀ ਸੀਤਾ ਮਾਤਾ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਤੀ-ਸਵਿਤਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਦਰ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਘੜੀ ਦੀ ਘੜੀ ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਭੂਮੀ ਦੇ ਤਾਂਬੇ ਵਰਗੇ ਰੰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਹਾਰਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਨੂਮਾਨ ਦੀ ਪੂਛ ਨੂੰ

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
Sandhugulzar@yahoo.com

ਲੱਗੀ ਅਗਨੀ ਨੇ ਨਿਖਾਰ ਕੇ ਸੋਨੇ ਰੰਗੀ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਨੂਮਾਨ ਜੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਸਾੜ ਫੂਕ ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਤਾਮਿਲ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਉੱਤੇ ਮਲੂਮ ਲਾਈ ਸੀ। ਡੀ ਐਮ ਕੇ ਦੇ ਢੰਗ ਅਪਣੇ ਹਨ।

ਗੁੜ ਮਹਿੰਗਾ ਤੇ ਖੰਡ ਸਸਤੀ
ਮੌਸਮ ਦੇ ਬਦਲਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿਧਰ ਵੇਖੀਏ ਪੂਰਬੀਆਂ ਨੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਖੇਤ ਠੋਕੇ ਉਤੇ ਲੈ ਕੇ ਤੇ ਘਲਾਤੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਗੰਨੇ ਦਾ ਰਸ ਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਗੁੜ ਵੇਚਣ ਦਾ ਧੰਦਾ ਅਪਨਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੁੜ ਵਿਚ ਕਣ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਸੁਆਦ ਵੀ। ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਅੱਧ ਪਚੱਧ ਖੰਡ ਰਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖੰਡ ਚਾਲੀ ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗੁੜ ਸੱਠ ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਵਿਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਲੋੜ ਈਜਾਦ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ ਤੇ ਅਕਲਾਂ ਬਿਨਾਂ ਖੂਹ ਖਾਲੀ। ਇਥੇ ਦੋਵੇਂ ਅਖਾਣ ਬਰਾਬਰ ਢੁਕਦੇ ਹਨ।

ਅੰਤਿਕਾ: ਜਗਦੀਪ ਕੌਰ
(ਨਵੇਂ ਦੌਮਾਸਕ ਰਸਾਲੇ 'ਬਾਲ ਪ੍ਰੀਤ' 'ਚੋਂ)
ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਵੇਖੋ ਚਿਤ੍ਰੀਆਂ ਚਿਹਕਦੀਆਂ, ਰੁੱਤ ਬਸੰਤੀ ਫਸਲਾਂ ਕੀਕਣ ਮਹਿਕਦੀਆਂ। ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਝਰਨੇ ਗੁਣ ਗੁਣਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਜ਼ਿਕਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਪਰੀਆਂ ਦੇ ਆਉਂਦੇ ਨੇ। ਆਉ ਸਾਂਝ ਵਧਾਈਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ, ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਬਣਾਈਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ
National Truck Driving School

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

- *ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
- *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੌਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
- *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
- *2-3 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price
Kashmir S. Thandi
Office: (866) 933-3038
Balhar S. Ranu Cell:916-502-7733
Yuba City Ph:530-419-5058
1816 Main Ave., Sacramento CA, 95838

ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ
ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਦੀ ਤੰਗੀ ਹੈ?

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਲੋਡ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਸਾਨੂੰ ਭੇਜੋ, ਤੁਰੰਤ ਅਦਾਇਗੀ ਪਾਓ।

ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ-ਇਕ ਵਾਰ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ-ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਪਾਲ ਫੋਨ 1-800-705-3863

Trucking Companies-Improve Your Cash Flow

*Low Rates *One-Time Discounts *No minimums
Call Paul at 1-800-705-3863
Transportation Funding Group, Inc.
Minneapolis , MN 55426

ਗੀਤਕਾਰ ਮੰਗਲੀ ਦੇ 'ਹਲਕੇ ਪੱਧਰ' ਦੇ ਗੀਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਗੀਤਕਾਰ ਦੀਪ ਮੰਗਲੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਗਾਇਆ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਦੇ ਗਾਏ ਇਕ ਗੀਤ ਨੂੰ ਘਟੀਆ ਗੀਤਕਾਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੀਤਕਾਰ ਮੰਗਲੀ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਹਲਕੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਰੱਖੇ। ਇਹ ਗੀਤ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਆ ਰਹੀ ਫਿਲਮ 'ਪੂਜਾ ਕਿਵੇਂ ਆ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੀਤ 'ਤੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਰਾਖੀ ਸਾਵੰਤ ਨੇ ਡਾਂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਦੀਪ ਮੰਗਲੀ

ਦੀਪ ਮੰਗਲੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਹਲਕੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਇਕ ਗੀਤ ਕਰਕੇ ਦੀਪ ਮੰਗਲੀ ਦਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਜੱਸਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਗੀਤਕਾਰ ਜਾਂ ਗਾਇਕ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਤੇ ਗਾਇਕੀ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਮਾਤਾ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਗਾਉਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਦੀਪ ਮੰਗਲੀ ਜਿਹੇ ਗੀਤਕਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਕਰਕੇ ਸਭ ਨੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹਲਕੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੀਤ ਦੇ ਬੋਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸੁਲੀਲ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ 11 ਮਈ ਨੂੰ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਮ ਚੋਣਾਂ 11 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਾ ਪਰਵੇਜ਼ ਅਸ਼ਰਫ ਵੱਲੋਂ ਰਸਮੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਮ ਚੋਣਾਂ 11 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਿਵਲ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। 1947 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਫੌਜੀ ਰਾਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1958-1971, 1977-1988 ਤੱਕ, 1999 ਤੋਂ 2008 ਤੱਕ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਫੌਜ ਕਾਬਜ਼ ਰਹੀ।

ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ 16 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਯਮ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰ ਭੰਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ

ਦੇਹਰਾਦੂਨ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲੇਗੀ 'ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ' ਬੱਸ

ਜ਼ਿਮਲਾ: ਦੋ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਹਿਮਾਚਲ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਐਚਆਰਟੀਸੀ) ਵੱਲੋਂ ਦੇਹਰਾਦੂਨ-ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਲਗਜ਼ਰੀ ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਟੂਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। 10ਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਦਲੀ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਕਾਂਗਰਸੀ ਜੌਹਨ ਗਾਰਾਮੇਂਡੀ ਨੇ ਐਫਬੀਆਈ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਅਰਬ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦੇ ਨਫ਼ਰਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਐਫਬੀਆਈ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਬਾਕੀ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਗਾਰਾਮੇਂਡੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ, ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇ ਅਰਬ-ਅਮਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਕ ਹੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਹਿੱਲੀ ਹੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਐਫਬੀਆਈ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਫ਼ਰਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਹੋਵੇ।

ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਐਫਬੀਆਈ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਰੋਚੈਸਟਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਲਬ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਸਟੇਟ ਦੇ ਰੋਚੈਸਟਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਕਿਰਪਾਨ ਵਿਵਾਦ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਖੁਦ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਿਆਂ ਉਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੰਸਥਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਵੱਲ ਉਦੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ।

ਕਿਰਪਾਨ ਵਿਵਾਦ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 25 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਥਿਤ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਾਬਿਆ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੰਗੇ

ਸਿਰ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਪੀਜੀਪੀਸੀ ਤੇ ਪਾਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰੋਚੈਸਟਰ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ 'ਤੇ ਲਾਈ ਗਈ ਰੋਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬੰਦੇਸ਼ਾ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਪੱਤਰ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਗਈ, ਬਾਰੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬਦੇਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇ ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਬਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਸਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਵੇ।

ਭਾਰਤ ਯੂ ਐਨ ਓ 'ਚ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਰੁਧ ਭੁਗਤਿਆ

ਜਨੇਵਾ: ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ 25 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਮਤੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਈ ਜਦਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਮੇਤ 13 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੋਟ ਪਾਈ ਜਦਕਿ ਅੱਠ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵੋਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਸੋਧਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਦਿਲੀਪ ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ।

ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਸਿਆਸੀ ਹੱਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਤੇ ਉੱਤੇ ਬਹਿਸ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਮਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਾ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ। ਮਤਾ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਮੌਲ ਮਿਲਪ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਉਸਾਰੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਆਂਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਖਿਲਾਫ ਅਮਰੀਕੀ ਮਤੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੈਨਜ਼ੁਏਲਾ ਨੇ ਮਤੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਵੋਟ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਖੇਧੀ ਮਤਾ ਹੈ।

ਪਲੀਤ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 1800 ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਖੁਲਾਸਾ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ: ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਕਾਰਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 1800 ਬੱਚੇ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ, ਗੰਦਗੀ ਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਘਾਟ ਵਰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 24 ਫੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਇਕੱਲੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਾਲ ਫੰਡ (ਯੂਨੀਸੈਫ) ਦੀ ਬਾਲ ਮੌਤ ਦਰ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ

ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਤੇ ਗੰਦਗੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕਾਰਨ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਪੇਚਸ਼ (ਭਾਇਰੀਆ) ਜਿਹੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਜਾ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਧੀਆਂ ਪੰਜ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੁਲਕ ਹਨ- ਭਾਰਤ, ਨਾਈਜੀਰੀਆ, ਕਾਂਗੋ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਿਪਬਲਿਕ (ਡੀਆਰਸੀ), ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਚੀਨ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜੂਨ 'ਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਨੌਂ ਜਿੱਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਸਿਰ ਬੱਝਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਚੋਣ ਬਾਰੇ ਆਮ ਇਜਲਾਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰਨ।

ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਗਸ ਭਰਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 10% ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਰਜ਼ੀ ਭਰਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਸੂਰਵਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਗੂ ਜਾਂ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਲਈ ਇਕ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਰਤੀ ਮੁਹਿੰਮ 15 ਮਈ ਤੱਕ ਹੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਤੇ ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਦਾ ਵੀ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜੂਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ 22 ਅਤੇ 23 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਦੋ ਦਿਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਕਰ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਦੌਰਾਨ ਵਰਕਰਾਂ ਤੋਂ ਫੀਡਬੈਕ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

OKKJI Transfer LLC.

15238 Radiance Dr., Noblesville, IN, 46060

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

*ਲੋਕਲ ਤੇ ਲੌਂਗ ਰੂਟ
*ਡਰਾਈ ਅਤੇ ਰੀਫਰ ਲੋਡ

ਕਾਗਜ਼ ਦਿਓ ਤੇ ਪੈਸੇ ਲਓ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

Toll Free: 1-855-966-5554

Manny Sandhu: 317-603-1000, Sam Bhullar: 732-486-9045, Fax: 317-774-9665

HK Transport Company

Wanted Owner Operator & Drivers

Indianapolis based trucking company needs experienced CDL class A company drivers and owner operators to haul dry freights all over 48 states.

For company drivers- We provide Good and clean trucks, Pay every 15 days, direct deposit and weekend home.

For Owner operators with nice and good condition trucks who want to make more money with flexible dispatch options, we are the right choice.

Medical Benefits and sign-in Bonus offered

Contact Phone: 317-837-8577

Fax: 317-837-1004 email: ginny@hktransportinc.com

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੁਆਲੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਾਵਰਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ !

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕਾਇਮ ਜਸਟਿਸ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਅੰਤਰਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹੜੱਪ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਹੜੱਪੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੇ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਚੱਕਬੰਦੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਤੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਾਗੇ ਪਿੰਡ ਕਾਂਸਲ ਤੇ ਕਰੋਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਈ ਤਬਾਹੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਖ਼ਾਮੀਆਂ ਫੜੀਆਂ ਹਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਨਵਾਂ ਗਰਾਓਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ

ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ

ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਪ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀਆਈਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਚੱਕਬੰਦੀ ਤੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਨ ਤੇ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ, ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੇ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਬੇੜੇ ਲਈ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਨਵਾਂ ਗਰਾਓਂ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਪੈਰੀਫੇਰੀ ਵਿਚਲੇ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਥਿਆਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਕਦਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਪੈਰੀਫੇਰੀ ਵਿਚਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਰੀਬ 360 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਠ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਰੋਰਾਂ, ਕਾਂਸਲ, ਮਿਰਜ਼ਾਪੁਰ ਤੇ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਗਰੀਬਦਾਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਾਗੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੀਮ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਕੰਚੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਹਨ। ਕਮੇਟੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਜਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਫਿਲ-ਮੱਠ ਵਾਲਾ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਇਆ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਘੋਖ ਲਗਪਗ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਬਿਤ 60 'ਵੀਆਈਪੀਜ਼' ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਝਾ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਤਕ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਮੇਟੀ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਿਓ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ: ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 23 ਸਾਲਾ ਕੁੜੀ ਨੇ ਬਾਣਾ ਸਿਟੀ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ 13 ਅਪਰੈਲ, 2012 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 12-13 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ।

ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਛੋਟੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਤੇ 16 ਸਾਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹਵਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 376, 506 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਗੁਰਚਰਨ

ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰੋਣਕੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 376 ਵਿਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ

ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਦੇਣ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋਰ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦਕਿ ਧਾਰਾ 506 ਵਿਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

ਇਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਕੈਦ

ਸੰਗਰੂਰ: ਇਥੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵਰਿੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀੜਤ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਬਾਣਾ ਦਿਤੂਬਾ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਢਡਿਆਲ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 27 ਅਗਸਤ, 2012 ਨੂੰ ਜ਼ੋਰੇ ਦਫ਼ਾ 376, 506 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ

ਆ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕੀਤਾ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕਰੀਬ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਢਡਿਆਲ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ 14 ਸਤੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ (26) ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਠੋਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕਮਾਏ 2729 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ

ਪਟਿਆਲਾ: ਆਬਕਾਰੀ ਤੋਂ ਕਰ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲਈ 2013-14 ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਲਈ ਠੋਕਿਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਡਰਾਅ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਫੀਸ ਰਾਹੀਂ 2720 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋਰ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਚਾਲੂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 30 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਤਲਾਂ ਪੀ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ 31 ਕਰੋੜ ਬੋਤਲਾਂ ਪੀਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। 2011 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 7256 ਠੋਕੇ ਸਨ ਜਦਕਿ 2005-06 ਵਿਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 5652 ਸੀ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ 4000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਮਦਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਦਕਿ 191 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਧੀਕ ਰਾਸ਼ੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 5064 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੀ.ਐਮ.ਐਲ. ਠੋਕੇ ਤੇ 2192 ਆਈ.ਐਮ.ਐਫ.ਐਲ. ਵਾਲੇ ਠੋਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਆਬਕਾਰੀ

ਚੋਣਾਂ 2014: ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅੱਖ ਹੁਣ ਧਾਰਮਿਕ ਡੇਰਿਆਂ 'ਤੇ

ਨਵਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਬਾਦਲ ਵੱਲ ਸਿੱਧਾ ਹੋਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੂਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਡੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਬਰ ਵਿਰੁੱਧ ਡਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਉਚੇਚੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ

ਸੱਦੀ ਸੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ, ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸੂਬਾਈ ਇਕਾਈ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਉਪਰ ਜ਼ਿਥੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਉਥੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ

ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟੇ ਡੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਜਿਥੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਤੌਰਨ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਈ ਹੈ,

ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਹਮਖਿਆਲੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਉਪਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਉਠਿਆ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਧੁਰ ਹੇਠਾਂ ਤਕ ਕਰਨ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ

ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਜਬਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ

ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਦਲ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਟਕਰਾਅ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2014 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤੇ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਮਿਲੇਗੀ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੀ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਮੂਹ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇਕ ਸਟੇਜ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਆਗੂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਖੇਮੇ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹਰੇਕ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦਾ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 16 ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਵੀ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਲਾ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ।

ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਸੱਟੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਉਪਰ ਹੱਲਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਬਾਅ ਸਕਿਆ ਸੀ ਫਿਰ ਬਾਦਲ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਦੀ ਇਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਰੀਬ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਸੁਖਬੀਰ-ਮਜੀਠੀਆ ਅਮੀਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ

ਵੇਲੇ ਰਾਜ ਦੇ 22 ਮਹਿਕਮੇ ਇਕੱਠੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੇਤ, ਕੋਬਲ, ਸ਼ਰਾਬ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵਪਾਰ ਉਪਰ ਇਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਧੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਹਰੇਕ ਮਿਹਨਤੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਤਸੱਦਦ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਮੁਫ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਟੋਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤੀ

ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਤੋੜਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਜਾਖੜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਮੋਹਨ ਕੰਗ ਨੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਹੁਕਮਰਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਨਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ।

ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਹਿਸ ਮੁਕੰਮਲ

ਫੁੱਫੜ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਬਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਪੰਜ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬਹਿਸ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਬਾਰੇ 28 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ। ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਸਵਾਈ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਜੁਰਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਤੇ ਸਿੱਦ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਵੱਡਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜੇ.ਆਰ. ਆਰਿਅਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬਹਿਸ ਸਮੇਟਦਿਆਂ ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਕੀਲ ਬੀ.ਐਸ. ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੁਰਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਤੇ ਸਿੱਦ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣਾ ਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਵੱਡਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ. ਚੀਮਾ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਵਕੀਲ ਡੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ

ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਕਤਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਕੰਮ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟੀ ਰੱਖੀਆਂ ਸਨ। ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ। ਸ. ਚੀਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹਿਸ ਇਸ ਉਰਦੂ ਸ਼ੇਅਰ ਨਾਲ ਸੁਣਾਈ 'ਨਾ ਦਾਮਨ ਪੇ ਕੋਈ ਛੋਟ, ਨਾ ਖੰਜਰ ਪੇ ਕੋਈ ਦਾਗ, ਵੇ ਕਤਲ ਕਰੇ ਹੈਂ ਯਾ ਕਰਾਮਾਤ ਕਰੇ ਹੈ'। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲਾਂ ਤਿੰਨ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੀਆਂ ਦੋ ਅਖਬਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ।

ਟਾਈਟਲਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਪੀੜਤ ਦੀ ਉਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਨੁਰਾਧਾ ਸੁਕਲਾ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜਿਸ ਦਾ ਪਤੀ ਬਾਦਲ ਸਿੰਘ ਕਤਲੇਆਮ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਣਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ, ਨਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਨਾ

ਹੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਲਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ. ਫੂਲਕਾ ਹੜਤਾਲ ਕਾਰਨ ਕਤਕੜਡੂਮਾ ਅਦਾਲਤੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜ ਸਕੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅੰਤਿਮ ਦਲੀਲਾਂ ਹੋ ਨਾ ਸਕੀਆਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾ ਪੁੱਜ ਸਕਣ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਚਾਰ ਅਪਰੈਲ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਿਮ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤ ਕਤਕੜਡੂਮਾ ਅਦਾਲਤੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ।

ਬਰਨਾਲਾ: ਆਪਣੀ ਭੂਆ ਕੋਲ ਛੇਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਫੁੱਫੜ ਵੱਲੋਂ ਡੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਚੁਹਾਣਕੇ ਖੁਰਦ ਦੀ 11-12 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਪੁੱਤਰੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਭੂਆ ਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਨੰਗਲ ਵਿਖੇ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਲਈ ਪੈਕੇ ਘਰ ਚੁਹਾਣਕੇ ਕਲਾਂ ਚਲੀ ਗਈ। ਲੜਕੀ ਦਾ ਫੁੱਫੜ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹਿ ਕੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਪਰ ਲੜਕੀ ਦੂਸਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਲਈ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਘਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਡੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਕੁੱਟਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮੌਤ ਪੌੜੀਆਂ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਦੇ ਚਾਚਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਨੇਕ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਚੁਹਾਣਕੇ ਖੁਰਦ ਨੇ ਸਦਰ ਬਾਣਾ ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਚ ਲੜਕੀ ਦੇ ਫੁੱਫੜ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਾਈਡ ਨਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ

ਬਟਾਲਾ: ਸੜਕ 'ਤੇ ਸਾਈਡ ਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਖੁਫ਼ਾ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਨੇ ਦੋ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਜਾ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਗਗਨ ਪੁੱਤਰ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਮੁੜ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਸਾਈਡ ਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਖੁਫ਼ਾ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰਾਂ ਤੇ ਕਾਰ (ਫੋਰਡ ਫੀਗੋ) ਚਾਲਕ ਵਿਚਾਲੇ ਸਾਈਡ ਨਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਤਕਰਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰ ਚਾਲਕ ਨੇ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੀਜਾ ਸਾਲਾ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਚ ਸਾਲੇ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚਾਲਕਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਰਾਸਿੰਗ ਮੌਕੇ ਬਟਾਲਾ ਦੇ ਕਸਬਾ ਹਰਚੋਵਾਲ ਵਿਚ ਮਾਮੂਲੀ ਤਕਰਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਥੋ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ

ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਕੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਪਰਤ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਕਾਰ ਚਾਲਕ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਜਾ ਰਹੇ ਗੁਰਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਔਲਖ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੀਜੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਕੀਤੀ ਅਫਗਾਨਾ ਨੂੰ ਵਾਰੇ ਵਾਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਗੁਰਪਿੰਦਰ ਦੀ ਤਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਲੋਕ ਟੀ ਬੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਸੈਕਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਟੀ ਬੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਲੋਕ ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਰੋਗੀ ਹਨ। 2010 ਵਿਚ ਟੀ ਬੀ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 8.8 ਮਿਲੀਅਨ ਸੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 1.45 ਮਿਲੀਅਨ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ 50 ਫੀਸਦੀ ਰੋਗੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਹੀਦ ਸੁਖਦੇਵ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼ਹੀਦ ਸੁਖਦੇਵ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਤੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟ ਆਫ਼ ਪੰਜਾਬ (ਪੀਪੀਪੀ) ਦੇ ਫਾਊਂਡਰ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਥਾਪਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਥਾਪਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਪੀਪੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦਾ ਵੀ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਮੁਖੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਸੌਤੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਥਾਪਰ ਸਮੇਤ ਪੀਪੀਪੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਰਜੀਵਨਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸਕੱਤਰ ਅਰੁਣਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਲੋਂਗੋਵਾਲ) ਦੇ ਇਸਤਰੀ ਵਿੰਗ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਥਾਪਰ ਨੇ

ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅੱਗੇ ਸ਼ਹੀਦ ਸੁਖਦੇਵ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਸੁਖਦੇਵ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਰ ਭਾਰਤੀ

ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਯਕੀਨ ਦਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਹੀਦ ਸੁਖਦੇਵ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹਨ।

ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ

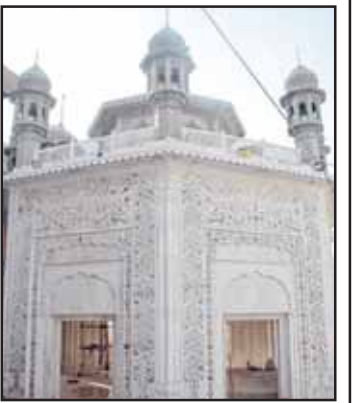
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਹਰਜਾਨਾ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੁੜ ਲੜਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿਚ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ, ਸ੍ਰੀ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਲੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਵਾਏਗੀ ਤੇ ਅਗਲੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ। ਇਥੇ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1985 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਰਹੂਮ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਰਾਹੀਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੂਹ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਨੀ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਕੇਸ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੁਫਲਿਸੀ ਦਾਅਵੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਖੇ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅੱਠ ਹਫਤਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਰਜਾਨੇ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਗਾਉਂ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਢਿੱਲ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਤੈਅ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 15 ਮਾਰਚ ਲੰਘ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੁੜ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਰ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਲੜੇਗੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਥੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਕੱਤਰ ਮਨਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਕਲਕੱਤਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੁਫਲਿਸੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਐਨ.ਡੀ.ਏ.ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਥੇਦਾਰ ਟੋਹੜਾ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਤੇ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਨਿਬੜਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਕੇਸ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੀਬੀਆ ਜੋ ਖੁਦ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਲੜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸਾਖੀ ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਯਾਦਗਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨਜ਼ਦੀਕ ਬਣ ਰਹੀ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ 1984 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਇਸ ਸਾਲ 6 ਜੂਨ, 2013 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੰਮ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 2012 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੱਥਰ ਦੀ ਰਗੜਾਈ ਤੇ ਕਢਾਈ ਦਾ ਕੰਮ 90 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਮਕਰਾਨੇ ਤੋਂ ਆਏ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੇ ਮਾਹਰ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਨੇ ਕਰੀਬ 100 ਕਾਰੀਗਰ ਲਿਆ ਕੇ ਰਾਤ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸੱਤ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਕਾਸ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਰਹੀ ਯਾਦਗਾਰੀ 'ਤੇ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਇਕ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਯਾਦਗਾਰ 'ਤੇ ਅੱਠ ਪਹਿਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚੱਲੇਗਾ। ਇਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਗੁੰਬਦੀਆਂ ਤੇ ਸੱਤ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹਨ। ਸਾਨਦਾਰ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਸੰਗਮਰਮਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਲਸ ਤੇ ਕਲਸੀਆਂ 'ਤੇ ਪੰਜ ਕਿਲੋ ਸੋਨਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਹੋਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਸਾਖੀ ਤੱਕ ਸ਼ਹੀਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਹੁਣ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਹੋਏ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਹੁੰਦੇ ਆਦੇਸ਼, ਸੰਦੇਸ਼ ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਤੇ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਜੋ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜਦੇ ਸਨ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੁਣ ਤਕ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿਰਫ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੈਬਸਾਈਟ ਸਿਰਫ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਵੈਬਸਾਈਟ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼, ਸੰਦੇਸ਼ ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਪੰਜ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਵੈਬਸਾਈਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ, ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਤੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਇਕੱਤਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੋਰੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ

ਵੱਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਆਦੇਸ਼, ਸੰਦੇਸ਼ ਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕੇ।

ਵਿਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਸਿੰਧ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਝਗੜਾ ਕੌਮ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਦਖਲ ਕਾਰਨ ਟਲ ਗਿਆ। ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬੇਸ਼ੱਕ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁਲਾਹ ਸਫਾਈ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਸਿੰਧ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰਪੁਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਸਥਾਨਕ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਭੈਅ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਝਗੜਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਰਪੁਰ ਵਿਚ ਜੈ ਸਮਾਧਾ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਚ ਹੋਏ ਤਾਜ਼ਾ ਮੇਲੇ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੇਖੀਆਂ।

ਇਸ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਚ ਗੀਤਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹਨ ਤੇ ਸਿੱਖ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਇਥੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ ਅਕਸਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਿੱਖ ਰੋਹ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਿੰਦੂ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਾਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ 22 ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਰਪੁਰ ਪੁੱਜੇ ਤੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਮੁਆਫ ਕਰੋ ਤੇ ਭੁੱਲ ਜਾਓ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ

ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸੂਬਾ ਸਿੰਧ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ਿਕਾਰਪੁਰ ਦੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਸਾਈ ਨਾਰਾਇਣ ਭਜਨ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਾਇਆ ਸਿਰ ਢਕੇ ਬਿਨਾਂ ਬੈਠਣ ਤੇ ਖਾਲੀ ਅੰਗ ਤੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਬਣਾ ਕੇ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਡੂੰਘਾ ਰੋਸ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਂਡ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਛਾਣਬੀਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਰੇਗੀ ਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਣਸੁਖਾਵੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾ ਵਾਪਰਨ ਬਾਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੁਸਤਕ 'ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ' ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਹਿੰਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ' ਜਿਸ ਉਪਰ 2001 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰੋਕ ਲਾਈ ਸੀ, ਬਾਰੇ ਸੋਸ਼ਲ ਨੈੱਟਵਰਕ 'ਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੜ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਫਿਕਰ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 1998-99 ਵਿਚ ਜੇ.ਡੀ ਕਨਿੰਘਮ ਦੀ ਰਚਿਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੁਸਤਕ 'ਦਾ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਦਾ ਸਿੱਖਜ' ਦਾ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ 'ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਨਿੰਘਮ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਹਿਰਦੇ-ਵੇਦਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜੁਲਾਈ 2007

ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 23 ਜੁਲਾਈ 07 ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 10 ਮੁਤਾਬਕ ਹਿੰਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ' 'ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤੇ 24 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸਤਿਹਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਕੁਝ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਹਿੰਦੀ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਮੰਦ ਭਾਵਨਾ ਤਹਿਤ ਵਾਪਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਰਬ-ਉੱਚ ਸੰਸਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਲਈ ਬਕਾਇਦਾ ਘੋਖ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਰਨਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਮਨਾਇਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪਰਤੇ ਦਿੱਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਜੀਪੀਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸੇ ਕੈਲੰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਰਨਾ ਧੜੇ ਦੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਬਰਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸ. ਸਰਨਾ ਨੇ ਪਾਕਿ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਉਥੋਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮਨਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੋਧਾਂ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ

ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਥ ਵਿਚ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀਜੀਪੀਸੀ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੈਲੰਡਰ 'ਚ ਸੋਧ ਸਬੰਧੀ ਮੀਟਿੰਗ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ।

ਸਰਨਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਔਕਾਫ ਬੋਰਡ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕਾਰਜ ਦਿੱਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਹੀ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕਾਰਜ ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ. ਸਰਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਕਿ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਪੀਜੀਪੀਸੀ ਤੇ ਔਕਾਫ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬੜੇ ਸੁਖਾਵੇਂ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦਿੱਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਹੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ। ਸ. ਸਰਨਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਿੱਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਪੰਜ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਫਿਲਮ 'ਸਾਡਾ ਹੱਕ'

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਚੱਲੇ ਕਾਲੇ ਦੌਰ ਦੌਰਾਨ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਸਾਡਾ ਹੱਕ' ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ ਸਬਕ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਕ ਫਿਲਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਚਾਈ ਹੈ।

ਪੰਜ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕੁਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਸਾਡਾ ਹੱਕ' ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਇਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ 'ਸਾਡਾ ਹੱਕ' ਫਿਲਮ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੁਖਦ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ

ਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਉਸਾਰੂ ਸਬਕ ਲੈ ਸਕੇ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੁਨੇਹਾ ਮਨੁੱਖੀ ਏਕਤਾ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ 80% ਸਟਾਫ਼ ਗ਼ੈਰ ਸਿੱਖ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਫਿਕਰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ 80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸਟਾਫ਼ ਗ਼ੈਰ ਸਿੱਖ ਸਿੱਖ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਹੈਰੀਟੇਜ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ 'ਸਿੱਖ ਵਿਰਸਾ ਤੇ ਵਾਰਸ-ਚਿੰਤਾ ਤੇ ਚਿੰਤਨ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਡਾ. ਗੁਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 100 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਤਿੰਨ ਹੀ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿੱਖ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਟਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ 6ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ 70 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਨਸ਼ਟੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਫ਼ੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਹੀ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ।

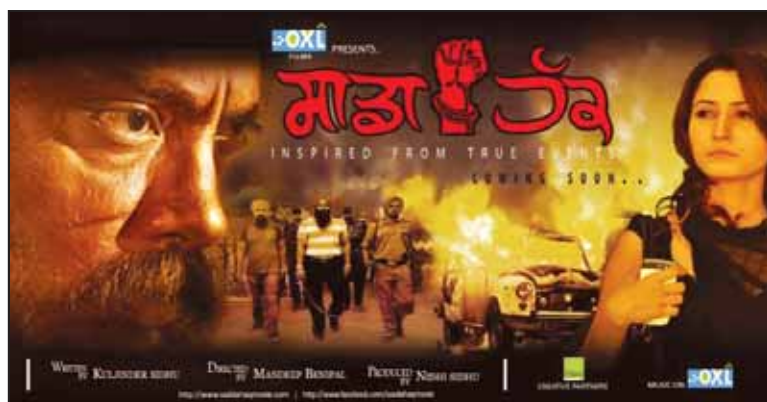
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਡਾ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 8ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪੇਂਡੂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਪੌਡ ਕਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਕੰਮ ਰਿੜ੍ਹਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਉਂਦੇ ਲੱਖਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਤੇ ਭੀੜ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ 'ਪਰਸਨਲ ਰੈਪਿਡ ਟਰਾਂਜਿਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ' (ਪੌਡ ਕਾਰ) ਗੁਰੂ ਨਗਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਛੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਟਰੈਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜੂਨ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਹਤਾ ਤਕਰੀਬਨ 30

ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ਸੁਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 'ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 200 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਆਉਂਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ ਸੱਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਤਕਰੀਬਨ ਪੌਣੇ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ 210 ਪੌਡ ਕਾਰਾਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ 15 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਟਰੈਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਲੱਗਦੇ ਜਾਮ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਗਰੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰਹਿਤ ਪੌਡ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਹਾਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਟਰੈਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਰੂਟ ਬਦਲਦਿਆਂ ਗੋਲ ਬਾਗ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਟਰੈਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਵਾਇਆ ਰਾਮ ਬਾਗ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਕੈਰੋਂ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਪੌਡ ਕਾਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

ਲੋੜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਬਦਲਣ ਦੀ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਅਸੀਂ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦਾ ਆਇਆ ਇਹ ਮੁਹਾਵਰਾ ਸੁਣਦੇ ਆਏ ਹਾਂ, 'ਉਤਮ ਖੇਤੀ, ਮੱਧਮ ਵਪਾਰ, ਨਖਿਧ ਚਾਕਰੀ ਤੇ ਭੀਖ ਦਵਾਰ।' ਜਿਹੜੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ 'ਕਰਮਾਂ ਸੇਤੀ' ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 'ਉਤਮ' ਕਿੱਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਆਧੁਨਿਕ ਵਸੀਲੇ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਸਰ ਕਰਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਕਿਸਾਨੀ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਕੜਾ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਾੜੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਜੋਤਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤਰੱਕੀ ਭਾਰਤ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਵੀ। ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਮੰਗੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ 'ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਣਾ ਦੋ ਸੌ ਸਾਲ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਦੋ ਸੌ ਸਾਲ ਪਿੱਛੇ। ਇਹ ਸਲਾਹ ਕਰ ਕੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ?' ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਹਫਤੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਚੱਲਦੀ ਪਣਡੱਬੀ ਵਿਚੋਂ ਚਲਾ ਕੇ ਵੇਖੀ ਗਈ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਥੱਲੇ-ਥੱਲੇ ਜਾ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਫੰਡ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਤਰੱਕੀ ਇਹ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਬਾਰੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੋਸਾਈਟੀ ਦਾ ਕਵੀ ਜਗਸੀਰ ਜੀਦਾ ਇਹ ਗਾਉਂਦਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਬੰਦੇ ਮਾਰਨ ਲਈ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ, ਨਰਮੇ ਦੀ ਸੁੰਡੀ ਨਹੀਂ ਮਰੀ।' ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਾਦਲ ਬਾਪ-ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਵੀ ਚੀਕ ਕੇ ਸੱਚ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।

ਉਡੀਕਣ ਜੋਗੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਿਉਂ ਕਰਨੀ ਪਈ ਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕਣਾ ਪਵੇ, ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕੀ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੱਕ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਾਬਕਾ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਮੰਜੇ

ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਜੋਤਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਟਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੈ। ਇਥੇ ਵੱਡੇ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਮੌਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਥੇ ਵੱਡੇ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਸ ਲੱਖ ਤੋਂ ਟੱਪ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੌਣੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਹ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀਹ ਕਿੱਲੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 3 ਤੋਂ 4 ਕਿੱਲੋ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਏ। ਵੱਡੇ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਦੋਂ ਵਧਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਖੇਤੀ ਦਾ 'ਉਤਮ' ਕਿੱਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਰਨਾਂ ਕੋਲ ਪੱਕੇ ਠੋਕੇ ਉੱਤੇ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਤੇ 78 ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਜ ਹੀ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਵੀਹ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਅੰਗ ਲੇਖਕ 'ਚਾਰਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੀਆ' ਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਰੱਬ ਨੇ ਜੱਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੁੱਤਾ ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ।' ਆਖਰ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਕਈ ਪੀੜ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਤੁਰੇ ਆਏ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਕਿੱਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ? ਇਸ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਕਮ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਖਾਤਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਆਵਾ ਲਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਨਸਨੀ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ 'ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਐਵੇਂ ਰੋਣਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਪੀਂਦੇ ਤੇ ਜੂਆ ਵਗੈਰਾ ਖੇਡ ਕੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ਾ ਚੜ੍ਹਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।' ਜਿਸ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਸਿਰਫ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਇਥੇ ਦੁਖੀ ਹਨ ਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਸੌਖੇ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਲਾਤ ਹੀ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ।

ਗੱਲ ਸਿਰਫ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਆਏ ਦਿਨ ਸ਼ਹਿਰੀ ਗਰੀਬ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀਆਂ ਕਾਰਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਬੋਬਦੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਹਾਲਤ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਛੋਟੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਵੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਜੇ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇ ਵੀ ਦੇਣ ਤਾਂ ਹਰ ਕਿਸ਼ਤ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਦਬਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਹੈ ਕਿ 'ਗਰੀਬ ਦੀ ਵਹੁਟੀ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਭਾਬੀ।' ਉਹ ਗਰੀਬ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਮੂਹਰੇ ਲਿਲਕੜੀਆਂ ਕੱਢੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਸਖਤੀ ਕਰ ਕੇ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਲਈ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਠੱਪ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਿਰਫ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹੈ, ਹਕੀਕਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਸੌ ਪਰਦੇ ਪਾੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦਾ ਆਇਆ ਇਹ ਮੁਹਾਵਰਾ ਸੁਣਦੇ ਆਏ ਹਾਂ, 'ਉਤਮ ਖੇਤੀ, ਮੱਧਮ ਵਪਾਰ, ਨਖਿਧ ਚਾਕਰੀ ਤੇ ਭੀਖ ਦਵਾਰ।' ਜਿਹੜੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ 'ਕਰਮਾਂ ਸੇਤੀ' ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 'ਉਤਮ' ਕਿੱਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਆਧੁਨਿਕ ਵਸੀਲੇ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਸਰ ਕਰਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਕਿਸਾਨੀ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਕੜਾ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਾੜੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਜੋਤਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭੇਦ ਲੁਕਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਏਦਾਂ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਵੀ ਭੇਦ ਬੇਪਰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਖਿਆ ਕਿ ਵੱਡੇ ਡਿਫਾਲਟਰਾਂ ਤੋਂ ਉਗਰਾਹੀ ਲਈ ਉਚੇਚੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ, ਤਾਂ ਵੱਡਿਆਂ ਵੱਲ ਕਰਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਅਸਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੀਡੀਏ ਨੇ ਕੱਢ ਲਿਆਂਦੀ। ਪਤਾ ਇਹ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰੀਬ 95 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਪੈਸੇ ਬੈਂਕਾਂ ਫਸ ਗਏ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 44 ਫੀਸਦੀ, ਕਰੀਬ 42,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ, ਸਿਰਫ 30 ਵੱਡੇ ਘਰਾਣਿਆਂ ਕੋਲ ਹਨ। ਇਹੋ ਬੈਂਕਾਂ ਕਿਸੇ 25-30 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਗਰੀਬ ਦੀ ਬਾਂਹ ਮਰੋੜਨ ਨੂੰ ਹਰ ਵਕਤ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਪੰਜ ਜਾਂ ਦਸ ਲੱਖ ਦਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿਚੋਂ ਕੱਟ ਕੇ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੀਹ

ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੇ 42 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਮੋੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਗਿਣੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਈ ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 3 ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਅਦਾਰੇ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਹਨ, ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ।

ਇਹੋ ਨਹੀਂ, ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹਾਰਾ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ 24,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੱਬੀ ਛੱਡਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਨਾਲ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਦਾਰੇ 'ਸੇਬੀ' ਨੂੰ ਵੀ ਝਾੜ ਪਾਈ ਸੀ। ਸੇਬੀ ਵਾਲੇ ਆਪ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਾਰਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲ ਤਿਲਕਾਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧੜਵੈਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਠੱਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੌਕਸੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਹਿਕਮੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ 'ਚ ਅੜਿੱਕਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਾਂਗ 'ਕੁੱਤੀ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲੀ ਹੋਈ ਹੈ।'

ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮਗਰ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਧਾੜਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਦੌੜਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ

ਤੇ ਵੱਡੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਗੇਟ ਮੂਹਰੇ ਜਾ ਕੇ ਠੰਠਬਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ 'ਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਜੂਨ ਸੁਧਰਨੀ ਸੁਫਨਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਏਦਾਂ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਲੈਣ ਦੇ ਦਿਨ ਗਏ ਨਹੀਂ। ਜਾਣਗੇ ਕਦੋਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹਾਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਗੱਲ ਅੱਜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਵੱਡੇ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਅਸਲੀ ਕਿਸਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ, ਕਾਰਿੰਦੇ ਰੱਬ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਜੇ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸੋਚਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਗਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨ ਉਹ ਦਵਾਈ ਪੀਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਿਹੜੀ ਉਹਦੇ ਪੀਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਕੀਤੇ ਮਾਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਸੜਕ ਹਾਦਸਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਅੱਠ ਜਣੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਹਾਦਸੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਆਏ ਦਿਨ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਖਬਰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੋੜ ਅਤੇ ਪੁਲੀ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਸਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਮੰਗ ਉਠੀ ਕਿ ਪੁਲੀ ਤੋੜ ਕੇ ਸਿੱਧੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਰਕਮ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਪੁਲੀ ਸਿੱਧੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਹਾਦਸੇ ਪਿੱਛੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਭੋਗ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਹਾਦਸੇ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਭਾਣਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਗਿਆ ਕਿ 'ਇਸ ਪੁਲੀ ਕੋਲ ਰੋਜ਼ ਹਾਦਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਇਸ ਪੁਲੀ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਫੰਡ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।' ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਕਹਾਣੀ, ਪਰ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਪੁਲੀ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਪੁਲੀ ਕੋਲ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖ ਲਏ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਰਾਜ਼ ਸੀ। ਜੇ ਪੁਲੀ ਠੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿਣੀ, ਪਰ ਜੇ ਲੋਕ ਮਰਦੇ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਭੋਗ ਮੌਕੇ ਮਦਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਕੇ ਭੱਲ ਖੱਟੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਚੌਖੀ ਰਕਮ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉੱਜ ਇਹ ਵੀ ਜਦੋਂ ਮਿਲੇਗੀ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਆਵੇਗਾ, ਪਰ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤੇ ਜੇ ਰੱਖੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲੋਕ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਪੁੱਛਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ

Quick Stop 40, Oklahoma
Help Wanted
ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ ਲਈ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੁਫਤ, ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ
ਕਾਲ ਕਰੋ: 832-512-7172

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ
ਰੇਡੀਓ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ
ਡਾਇਲ ਕਰੋ ਤੇ ਸੁਣੋ
832-551-5038 ਰੇਡੀਓ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 24/7
www.radiock.com
702-489-0222 ਖਾਲਸਾ ਰੇਡੀਓ 24/7 (ਗੁਰਬਾਣੀ)
www.khalsaradio.org
702-489-0228 ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ 24/7 (ਭੰਗੜਾ ਮਿਊਜ਼ਿਕ)
www.apnapunjabradio.com
702-489-0229 ਦੇਸੀ ਬਾਈਟ ਰੇਡੀਓ 24/7 (ਬਾਲੀਵੁਡ ਮਿਊਜ਼ਿਕ)
www.desibiteradio.com
ਧਾਰਮਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਤਾਜ਼ਾ ਖਬਰਾਂ, ਟਾਕ ਸ਼ੋਅ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਤੇ ਫਰੀਮਾਂਟ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ
Wifi Radio ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ
ਫੋਨ: 510-900-3600
Radio CK, PO Box 296, Fremont, CA 94537

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 30 ਮਾਰਚ 2013

ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ

ਇਤਾਲਵੀ ਜਲ ਸੈਨਿਕਾਂ ਬਾਰੇ ਛਿੜੇ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਦੋਹਰਾ ਕਿਰਦਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਲ ਸੈਨਿਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੋ ਮਛੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ ਇਟਲੀ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 22 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭਾਰਤ ਪੁੱਜਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਟਲੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਲ ਸੈਨਿਕ ਭਾਰਤ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਲ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਭਿਜਵਾਉਣ ਲਈ ਇਟਲੀ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਤਣਾਅ ਵਧ ਗਿਆ। ਦੋ ਹਫਤੇ ਚੱਲੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਰਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਜਲ ਸੈਨਿਕ ਮਿਥੀ ਤਾਰੀਕ 22 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਇਹ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਾਪਸੀ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਰਚਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸਲਮਾਨ ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਦੇ ਉਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਟਲੀ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਲ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸੁਣਵਾਈ ਰਾਜਦੂਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਡਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਨੌਜਵਾਨ ਅਫਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਉਤੇ ਵੀ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹਰ ਆਗੂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ; ਫਿਰ ਇਤਾਲਵੀ ਜਲ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ? ਕੀ ਇਹ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਦਬਾਅ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ? ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਬਾਰੇ ਇਹ ਚਰਚਾ ਅਕਸਰ ਚਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਪਹੁੰਚ ਵਾਲੇ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦਾ ਕੇਸ ਘੋਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਿਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟਾ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਬਿੱਟਾ ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਨੌਂ ਹੋਰ ਜਾਨਾਂ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। 1995 ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਜਰਮਨੀ, ਜਿੱਥੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ, ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਟਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬੰਦ ਹੈ। ਇਸੇ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਹੀ ਇਟਲੀ ਨੇ ਕੇਸ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਜਲ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਖਲਾਸੀ ਕਰਵਾ ਲਈ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, 1995 ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਹੁਣ ਤੱਕ 18 ਸਾਲ ਕੈਦ ਕੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 2001 ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕੱਲਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਕੱਲੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤਵਾਜ਼ਨ ਵੀ ਵਿਗੜ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਿਸ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜੱਜ ਐਮ.ਬੀ. ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਉਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਖਲਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੁੱਛਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ, ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸਲਮਾਨ ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਮੂੰਹ ਐਨ ਸਾਫ ਦਿਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਉੱਜ, ਇਤਾਲਵੀ ਕੇਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਇਟਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਲ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਉਠਾਇਆ, ਬਚਾਅ ਲਈ ਚਾਰਜੇਈ ਕੀਤੀ; ਕੀ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਚਾਰਜੇਈ ਕਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੀ ਸੀ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਹੋਂਦ ਚਿੱਲੜ, ਜਿਥੇ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਰੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸੁਣਵਾਈ ਮੌਕੇ ਨਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦਾ ਵਕੀਲ ਪੁੱਜਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀੜਤ ਪੁੱਜੇ। ਹਾਂ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਪੁੱਜੇ ਸਨ। ਇਹ ਨਿਰੋਲ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸਭ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਲਿਖ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਤਾਂ ਬੜਾ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਰਾਹ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਰਾਹ ਬੰਦ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਇਟਲੀ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਜ਼ੋਰ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਚਾਰਜੇਈ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਪਛੜਿਆ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ, ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਟੜੀ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਚੰਗੀ ਪੈਂਠ ਵੀ ਬਣੀ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਪਿਛਾਂਹ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀਆਂ ਹਰ ਸਾਲ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੰਸਾਰ ਦੇ 187 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਪੱਖੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦਰਜਾ 2005 ਵਿਚ 128ਵਾਂ ਸੀ, 2007 ਵਿਚ 134ਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ 2012 ਵਿਚ ਇਹ 136ਵੇਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੰਗ ਦੇ ਭੰਨੇ ਇਰਾਕ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹ 5 ਦਰਜੇ ਹੇਠਾਂ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਰਿਪੋਰਟ 2013' ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਉਭਾਰ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 130 ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਵਕਤ ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚਾਲਕ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪ੍ਰਫੁੱਲ ਬਿਦਵਈ

ਇਹ ਦੇਸ਼ ਬੇਮਿਸਾਲ ਰਫ਼ਤਾਰ ਅਤੇ ਦਰ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਟਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਦਲੀਆਂ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1980 ਤੋਂ 2010 ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ ਦੱਖਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 33 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 45 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 25 ਤੋਂ 47 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੱਖਣ ਵਿਚਲੇ ਚੀਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਫੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ 20 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਸਨਅਤੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਮਲ ਨੂੰ 150 ਸਾਲ ਲੱਗ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 50 ਸਾਲ ਲੱਗੇ, ਜਿਥੇ ਸਨਅਤੀਕਰਨ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। 2020 ਤੱਕ ਚੀਨ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕੈਨੇਡਾ, ਫਰਾਂਸ, ਜਪਾਨ, ਜਰਮਨੀ, ਇਟਲੀ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ; ਪਰ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ ਅੰਕਾਂ ਪੱਖੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਪਾੜਾ ਹੈ। ਚੀਨ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਪੱਖੋਂ ਅਜਿਹੇ ਦਰਜਿਆਂ 'ਤੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪੌੜੀ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 187 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਪੱਖੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦਰਜਾ 2005 ਵਿਚ 128ਵਾਂ ਸੀ, 2007 ਵਿਚ 134ਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ 2012 ਵਿਚ ਇਹ 136ਵੇਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੰਗ ਦੇ ਭੰਨੇ ਇਰਾਕ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹ 5 ਦਰਜੇ ਹੇਠਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਦਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 1980 ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁਝ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਪੱਖੋਂ ਉੱਚੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿਚ ਚਮਤਕਾਰੀ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਚਿੱਲੀ, ਘਾਨਾ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ, ਮਾਰੀਸ਼ਸ, ਮੈਕਸੀਕੋ, ਰਵਾਂਡਾ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ, ਥਾਈਲੈਂਡ, ਟਿਊਨੀਸ਼ੀਆ, ਤੁਰਕੀ, ਵੀਅਤਨਾਮ ਅਤੇ ਯੁਗਾਂਡਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਬੜੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਖੁਦ ਨੂੰ 'ਬਰਿਕਸ' ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਰੂਸ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਹਨ); ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦੂਜੇ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ 23 ਫੀਸਦੀ ਹੇਠਾਂ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮਰਜ਼ੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪਰਖ ਲਈਏ, ਭਾਰਤ ਸਮਾਜਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਮੁਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਮਾੜੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸਰਗਰਮ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ

ਰਾਜ ਵਜੋਂ ਵਿਚਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਉੱਨਤੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹੋਵੇ। ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚਲੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਗੈਰ-ਬਰਾਬਰੀਆਂ ਇਥੇ ਪਸਰੀ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਥੇ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 2005 ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ (ਯੂ.ਪੀ.ਏ.) ਨੇ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਕੌਮੀ ਦਿਹਾੜੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗਾਰੰਟੀ ਐਕਟ (ਨਰੇਗਾ) ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ 20 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਜਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਨੇ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਿੱਲ ਦਾ ਰੂਪ ਹੀ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਲਟਕਾਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ

ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ 75:25 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵੱਲੋਂ 4 ਤੋਂ 8 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਵਿਖੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਧਰਨੇ ਦੌਰਾਨ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਠਾਈ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚਲੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੋਟੀ ਖੁਦ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਰਿਕਸ਼ੋ ਚਲਾਉਣ ਆਦਿ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨਾ ਸਮਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੇਠ ਸਿਰਫ 30 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ 200 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜਾਂ ਨੂੰ 300 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ। 60 ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੇ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਵੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ

ਸਾਰੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਕਰ ਕੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਹੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਅਧੀਨ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਅਨਾਜ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਹਿੱਤ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 71 ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਅਜਿਹਾ ਰੁਝਾਨ ਪਲਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਨੇ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਵੀ ਖਰਚ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੋ ਸਕੀਮਾਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਹੈ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਹੈ ਸਾਰੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ, ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜਾਂ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ। ਪਹਿਲੀ ਯੋਜਨਾ 15 ਮਿਲੀਅਨ ਦਿਹਾੜੀ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 8 ਮਿਲੀਅਨ ਮਕਾਨ-ਵਿਹੂਣੇ ਹਨ, ਨੂੰ 4356 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲਾ ਇਕ-ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮਕਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਪਾਣੀ, ਬਿਜਲੀ ਵਰਗੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ। ਇਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ

ਹੱਕਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 79 ਮਿਲੀਅਨ ਦੇ ਲਗਭਗ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ 2000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਖਰਚ ਸਮੁੱਚੇ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ 3.4 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਖਰਚ ਉਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਰਗਾ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਸਮੁੱਚੇ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ 8.9 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਇਸ ਦਾ ਅੱਧ ਤਾਂ ਖਰਚ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਸ ਲੋੜ ਹੈ ਟੈਕਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ, ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਮੁੱਚੇ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਸਿਰਫ 16.5 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਟੈਕਸ ਮਾਲੀਆ ਅਸਿੱਧੇ ਟੈਕਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਬੋਝ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਉੱਚ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਸਾਲ ਟੈਕਸ ਛੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ 5 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਟੈਕਸ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਵਿਚਲੇ ਖੱਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ -ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਲੰਬੀ ਉਡੀਕ?

ਵੋਟਾਂ 'ਲੈਣ ਦਾ' ਆ ਗਿਆ ਢੰਗ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਰਾਜ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਉਹਨੇ ਹੀ ਬੁੱਕਣਾ ਜੀ। ਹਾਕਮ ਵਾਸਤੇ ਸੌਖਾ ਏ ਆਕੀਆਂ ਨੂੰ, 'ਧਾਰਾ' ਠੋਕ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣਾ ਜੀ। ਨਾਹਰਾ 'ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਸੇਵਾ' ਦਾ ਬੋਲ ਕੇ ਤੇ ਦੋਹੀਂ ਹੱਥੀਂ ਪਰ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣਾ ਜੀ। ਪਰਜਾ ਦੁਖੀ ਹੋ 'ਤਾਂਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੀ ਐ, ਜਾਣੇ ਰੱਬ! ਹੰਕਾਰ ਕਦ ਟੁੱਟਣਾ ਜੀ। ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ, ਖੂਨ ਹੋਰ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਸੁੱਕਣਾ ਜੀ। ਸਹਿ ਹੁੰਦੀ ਨਾ ਮਿੰਟ ਦੀ ਨੁੱਰ ਗਰਦੀ, ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਦਾ ਰਾਜ ਕਦ ਮੁੱਕਣਾ ਜੀ?

ਬਲਿਹਾਰੇ ਦਿਲ-ਦਿਮਾਗ ਦੇ!

ਲਿਖਤਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਫੋਨ: 408-915-1268

ਲੱਖ-ਕਰੋੜ ਭਾਂਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਬੈਠਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ, ਖੁਦ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਨਹੀਂ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਆਦਿ-ਅੰਤ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਵਿਚ ਕੀ ਕੁਝ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਪਾਰਾਵਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ! ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਲ ਦੀ ਅਦਭੁਤ ਲੀਲਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, 'ਦਿਲ ਦਰਿਆ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਡੂੰਘੇ, ਕੋਣ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਣੇ'। ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਲ ਹੀ ਕਿਉਂ, ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਇੰਨੇ ਸੂਖਮ 'ਸੈਂਸਰ' ਫਿੱਟ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਾਣੀ ਜਲਵੇ ਦੇਖ ਕੇ ਬੰਦਾ ਵੀ ਮੂੰਹ 'ਚ ਉਂਗਲਾਂ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੋਚੋ ਕਿ ਅੱਧ ਅਕਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਡਦੀ ਫਿਰਦੀ ਇੱਲੁ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਿਆ ਮੁਰਦਾਰ ਪਸ਼ੂ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖ ਲੈਂਦੀ ਹੈ? ਕੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਣ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੰਡ, ਤੇਲ ਜਾਂ ਘਿਉ ਕਿਹੜੀ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚ ਪਏ ਨੇ? ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਕੀਤੀਆਂ ਦਾ ਭੱਟ ਮੂੰਹ 'ਚ ਚਿੱਟੇ-ਚਿੱਟੇ ਆਂਡੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਕਿ ਮੀਂਹ ਆਇਆ ਕਿ ਆਇਆ। ਭਲਾ ਕੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੌਸਮ ਦਾ ਹਾਲ ਕਿਹੜਾ 'ਚੋੜ੍ਹਿਆ' ਦੱਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਰਾਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਛਕ-ਛਕ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਅਸੀਂ ਬਿਸਤਰਿਆਂ 'ਤੇ ਲੇਟ ਗਏ। ਬਾਹਰ ਗੇਟ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਬਗਲ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੱਡੀ ਹੋਈ ਸਾਡੀ ਪਾਲਤੂ ਕੁੱਤੀ ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਖੁੰਜੇ ਜਾਂ ਕੇ 'ਬਉ-ਬਉ' ਕਰੇ, ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਖੁੰਜੇ! ਜਦ ਵੀ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਲੱਗਣ ਲਗਦੀ, ਉਹ ਫਿਰ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਭੌਂਕ ਪੈਂਦੀ। ਉਸ ਦਾ ਘੜੀ-ਮੁੜੀ ਭੌਂਕਣਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਾਂ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਗਿਆ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਦੋਵੇਂ ਬੇਟੇ ਬੜੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਇਉਂ ਪਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਤੀ ਸੁਣਦੀ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਸਮਝ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਗਿੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਕੁੱਤੀ ਦਾ ਹਟ-ਹਟ ਕੇ ਭੌਂਕਣਾ, ਜਦ ਮੈਂ ਬੌਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਹੀ ਨਾ ਹੋਇਆ, ਤਦ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੇਟਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਈ ਠੀਕਰੀ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ, ਟਿਕੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਇਹਨੇ ਵੀ ਟਿਕ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਭੌਂਕਣਾ ਸੁਣੀ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਦੋਂ ਮੇਰੇ ਘੁਰਾੜੇ ਵੱਜਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕੀਤੀ ਨੂੰ ਮਸਾਂ ਘੰਟਾ, ਪੌਣਾ ਘੰਟਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਭੌਂਕਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੱਤੀ ਦੀ ਟਿਉ-ਟਿਉ ਨੂੰ ਅਣ-ਸੁਣਿਆ ਕਰ ਕੇ ਲੰਮੇ ਪਏ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੇਰੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁੰਡੇ ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਭੌਂਕਿਆਂ ਇਕਦਮ ਅੰਭੜਵਾਰੇ ਉਠ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ। "ਕੀ

ਹੋਇਆ?" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਜ ਹਾਬੜ ਕੇ ਉਠਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ। "ਭੈਡੀ ਜੀ, ਬਾਹਰ ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਸੱਪ ਆ ਗਿਆ।" ਹਫਤਾ-ਦਫਤੀ 'ਚ ਉਹ ਲਾਠੀਆਂ ਸੋਟੇ ਚੁੱਕਣ ਦੌੜੇ। ਇਕ ਜਣੇ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸਵਿੱਚਾਂ 'ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ, ਪਰ ਬਿਜਲੀ ਗੁੱਲ। ਬਾਹਰ ਕੁੱਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੋਰ ਉਚੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਟਾ-ਫਟ ਸਿਰਗਾਣੇ ਹੋਏ ਟਾਰਚ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਹ ਬਾਹਰ ਭੱਜੇ। ਮੈਂ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਮਲਦਾ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਸਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲਾਗੇ ਸੁੱਤੇ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ 'ਇਲਹਾਮ' ਕਿੰਦਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਹਰ ਸੱਪ ਫਿਰਦੇ। ਕੁੱਤੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸੌਣ ਲੱਗਿਆਂ ਵੀ ਭੌਂਕਦੀ ਸੀ ਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਵੀ ਗੱਜਦੀ ਰਹੀ ਸੀ।

ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਟਾਰਚ ਮਾਰੀ। ਟਾਰਚ ਦੀ ਲਾਈਟ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ, ਸਾਹਮਣੇ 4-5 ਫੁੱਟ ਲੰਮਾ ਕਾਲਾ ਫਨੀਅਰ ਸੱਪ! ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਸੱਪ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਭੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ! ਕੁੱਤੀ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਕੁੱਦ-ਕੁੱਦ ਕੇ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਫਨ ਫੈਲਾ ਕੁੱਤੀ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਟਾਰਚ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰੋਸ਼ਨੀ 'ਚ ਸ਼ਾਇਦ ਸੱਪ ਨੂੰ ਦਿਸਣ 'ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਾਡੇ ਅੱਝਿਕੇ ਆ ਗਿਆ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਬੇਟਿਆਂ ਨੇ ਭੇਤ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਕਿ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਆਸ-ਪਾਸ ਕੋਈ ਸੱਪ ਸਪੋਲੀਆ ਆ ਜਾਣੇ ਤਾਂ ਕੁੱਤੀ ਦੇ ਭੌਂਕਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਲੱਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖਾਸਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੁੱਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਝੱਟ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਲਈਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਭੌਂਕਣਾ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਾਇਰਨ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਬੇਟੇ (ਉਠ) ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਸੈਂਸਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਹੱਡ ਬੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਬੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਹੁੰਦੀ ਦੇਖੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਾਕਿਆ ਸੰਨ ਸੰਤਾਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਲਕਿਆ ਕੁੱਤਾ ਅਤੇ ਬਕਰਾਲਿਆ ਬੋਤਾ, ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਾਲਤ 'ਚ ਦੋਵੇਂ ਅੱਝਿਕ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਲਕੇ ਹੋਏ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਮੌਤ ਜਲਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਬਕਰਾਲੇ ਹੋਏ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਕੇ ਪੁਚਕਾਰਦਿਆਂ ਰਾਜ਼ੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੋ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੰਬੜਦਾਰ ਖੁਸ਼ੀਏ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਵੇਲਣਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵੇਲਣੇ ਨੂੰ ਜੁਪੇ ਬੋਤੇ ਨੂੰ ਹੋਇਆ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਜ ਹਾਬੜ ਕੇ ਉਠਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ। "ਭੈਡੀ ਜੀ, ਬਾਹਰ ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਸੱਪ ਆ ਗਿਆ।" ਹਫਤਾ-ਦਫਤੀ 'ਚ ਉਹ ਲਾਠੀਆਂ ਸੋਟੇ ਚੁੱਕਣ ਦੌੜੇ। ਇਕ ਜਣੇ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸਵਿੱਚਾਂ 'ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ, ਪਰ ਬਿਜਲੀ ਗੁੱਲ। ਬਾਹਰ ਕੁੱਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੋਰ ਉਚੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਟਾ-ਫਟ ਸਿਰਗਾਣੇ ਹੋਏ ਟਾਰਚ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਹ ਬਾਹਰ ਭੱਜੇ। ਮੈਂ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਮਲਦਾ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਸਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲਾਗੇ ਸੁੱਤੇ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ 'ਇਲਹਾਮ' ਕਿੰਦਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਹਰ ਸੱਪ ਫਿਰਦੇ। ਕੁੱਤੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸੌਣ ਲੱਗਿਆਂ ਵੀ ਭੌਂਕਦੀ ਸੀ ਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਵੀ ਗੱਜਦੀ ਰਹੀ ਸੀ।

ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਬੇਟੇ ਨੇ ਡਰਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਚਾਲੇ ਤੁਰਨ ਲੱਗ ਪੈਣਾ। ਲੰਬੜਾਂ ਦੇ ਘਰੇ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਕੇ ਮਰਨ ਤੱਕ ਉਸ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਬਾਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭੁੱਲਿਆ।

ਇਹ ਤਾਂ ਸਨ ਕੁਝ ਚੋਪਾਇਆਂ ਦੀ 'ਮੈਮਰੀ ਪਾਵਰ' ਦੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ। ਹੁਣ ਲਗਦੇ ਹੱਥ 'ਦੇ ਪਾਏ', ਭਾਵ ਬੰਦੇ ਦੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੁਣ ਲਓ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਇਹ ਅਜਬ ਕਿੱਸਾ ਅਕਸਰ ਉਦੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਦ ਕਿਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਾਂ-ਧੀਆਂ ਲਈ ਜਫ਼ਰ ਜਾਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਛਿੜਦੀ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਮਾਹਲਪੁਰ ਕਸਬੇ ਦੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਨੰਗਲ ਦੇ ਉਸਤਾਦ ਰਾਗੀ ਪੁੱ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ 'ਕੋਮਲ' ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਸਿੱਖਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਨੇਤਰਹੀਣ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਬਲੇ ਮਰਦੰਗ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ। ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧੁੰਮਾਂ ਪੈਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੀ ਸਬੱਬ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ 'ਚ ਪੈਰ ਧਰਨ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਬਗੈਰ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਉਚੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਗਏ। ਸਾਲ-ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤਾਂ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਉਡੀਕਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪੇ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਆਉਣਗੇ, ਪਰ ਜਦ ਲੰਮਾ ਅਰਸਾ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਘ-ਸੁੱਘ ਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਹੋਈ।

ਉਥੇ ਕਿਸੇ ਬੈਠ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਜਿੰਦੇ ਪਾਸੋਂ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅੱਡੇ-ਗੱਡੇ ਪੁੱਛੇ। ਉਹ ਨੇਕ ਸੱਜਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਇਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੂਰੋਂ ਇਕ ਚੁਬਾਰੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਥੇ ਰਾਗ ਦੇ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਉਸਤਾਦ ਜੀ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਉਥੇ ਕਾਫੀ ਦੂਰੋਂ-ਦੂਰੋਂ ਸਾਗਿਰਦ ਆਉਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਚੁਬਾਰੇ ਦੇ ਹੇਠ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਤਬਲਾ ਵੱਜਣ ਦੀ ਆ ਰਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਬਾਏਂ ਪੈਰ ਗੱਡ ਲਏ। ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਤ੍ਰਿਪ ਤ੍ਰਿਪ ਹੁੰਦੇ ਕੋਰਦਿਆਂ ਉਹ ਘਿਗਿਆਈ 'ਵਾਜ਼ 'ਚ ਬੋਲਿਆ, "ਬੱਸ...ਇਥੇ ਈ ਐ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ!...ਆਹ ਤਬਲਾ ਉਹਦਾ ਹੀ ਵੱਜ ਰਿਹਾ!"

ਬਜ਼ੁਰਗ ਚਾਈ-ਚਾਈ ਚੁਬਾਰੇ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਪੂਰੀ ਲੋਰ 'ਚ ਆ ਕੇ ਤਬਲਾ ਵਜਾ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਨੇਤਰਹੀਣ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਗਲਵਕਤੀ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਬਾਪ ਦੀਆਂ ਆਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢ ਪੈ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕਿੱਸਾ ਪੂਰਨ ਭਗਤ ਦਾ ਸਾਇਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤ ਦੇ ਵਿਯੋਗ ਵਿਚ ਅੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਮਾਂ ਇੱਛਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜੋਗੀ ਦੇ ਆਉਣ ਕਰ ਕੇ ਰਾਜੇ ਸਲਵਾਨ ਦਾ ਸੁੱਕਿਆ ਬਾਗ ਮੁੜ ਹਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦਾ ਦਰਦ ਲੈ ਕੇ ਪੁਣਾ ਰਮਾਈ ਬੈਠੇ 'ਜੋਗੀ' ਕੋਲ ਜਾ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਕਿੱਸਾਕਾਰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜੋਗੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ 'ਆਉ ਮਾਤਾ' ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਬੋਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਮਾਂ ਇੱਛਰਾਂ ਦੇ ਦਿਲ-ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਦੱਬੀ ਪਈ ਪੂਰਨ ਪੁੱਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਟੁਣਕ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੁੱਧੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਲਈ ਦੁੱਧ ਉਤਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਵਕਤ ਜਿਸ ਦਾ ਇਕ ਨਾਮ ਸਮਾਂ ਵੀ ਹੈ, ਦੇ 3 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਹਨ-ਭੁਤਕਾਲ, ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰੰਗ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਦੇ ਹਨ। ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਏ ਹਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਵਕਤ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਹੋਲੀ ਖੇਡਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਰੰਗ ਸਮਝੋ ਟਰੈਫਿਕ ਵਾਲੀ ਪੀਲੀ ਲਾਈਟ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰੀ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲਾਲ 'ਤੇ ਰੁਕਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸਮਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲੰਘੇ ਹੋਏ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਹੀ ਰੂਪ ਮਾਣਨਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੰਘਿਆ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ, ਉਹੀ ਤੁਸਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੈ,

ਵਕਤ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਿਉ ਦਾ ਨਾ

ਇਹ ਘੜੀ ਦੀਆਂ ਸੁਈਆਂ ਦੀ ਟਿੱਕ ਟਿੱਕ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਾਂ ਹੇਠੋਂ ਲੰਘੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਾਂਗ ਵਕਤ ਵੀ ਕਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਮੁੜਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਜੰਜੀਰਾਂ ਵਿਚ ਜਕੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇਕ ਰਫ਼ਤਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਕਦਮ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚੱਲੇਗਾ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਉਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਅੱਪੜੇਗਾ ਪਰ ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਤੌਰ ਨਹੀਂ ਤੁਰ ਸਕਦਾ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਫਾਡੀ ਰਹੇਗਾ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰੋ ਬਿਨਾਂ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਕਦਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਹੀ ਸਫਲਤਾ ਵਾਲੇ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਹਾਂ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ-ਇਕ ਚੰਗੀ, ਇਕ ਮਾੜੀ। ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਮਾੜਾ ਵਕਤ ਸਾਨੂੰ ਚੰਗੇ ਵਕਤ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਦੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਤੌਰਦਾ ਹੈ। ਮਾੜਾ ਵਕਤ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹੀ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਸਿਆਣਪਾਂ ਦੇ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਾੜਾ ਵਕਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਉਸ ਠੋਕਰ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਭਲਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਇਕ ਮਾੜਾ ਵਕਤ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਹੰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਨਿਮਰਤਾ ਦੀਆਂ ਡੋਰਾਂ 'ਚ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਵਕਤ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਵੀ ਮਨੁੱਖ

ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਵਕਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਜੋ ਸਭ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਵਕਤ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ 'ਮੈਂ' ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਸਾਨੂੰ 'ਹਉਮੈ' ਦੇ ਜੰਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਰ ਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਮੌਤ ਦੇ ਬੂਹੇ ਆ ਖਲੋਂਦੀ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਵਕਤ ਕਈ ਵਾਰੀ ਰੱਬ ਨੂੰ ਵੀ ਭੁਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਾੜੇ ਵਕਤ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੂੰਹ ਮੋੜਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਚੰਗੇ ਵਕਤ ਦੀ ਸੁਗੰਧ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਮਦਹੋਸ਼ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਾੜਾ ਵਕਤ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਅਕਲਾਂ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਕਮਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਪਰ ਚੰਗੇ ਵਕਤ ਦੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਹਰ ਵਕਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਫਤੂਰ ਵੀ ਭਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਬਣ ਕੇ ਵੇਖੋ, ਚੰਗਾ ਵਕਤ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪ ਉਡੀਕੇਗਾ, ਕਰੋ ਕਦਰ ਵੀਰਿਓ ਵੇ, ਇਸ ਵਕਤ ਪਿਆਰੇ ਦੀ। ਕਾਮਯਾਬੀਆਂ ਵਾਲੀ ਜੇ, ਚੜਨਾ ਛੱਡ ਚੁਬਰੇ ਦੀ। ਭੱਠੀ ਪੈ ਹੀ ਇੱਟ ਬਣਦੀ, ਯਾਰੇ ਕੱਚੇ (ਗਿਲੇ) ਗਾਰੇ ਦੀ। ਵਕਤ ਨੂੰ ਸਾਂਭੋ ਬਣਨਾ ਜੇ, ਚਮਕ ਕੋਈ ਤਾਰੇ ਦੀ। ਬਣ ਕੇ ਜਲੋ ਮਿਸਾਲ, ਲਾਓ ਚੋਟ ਨਗਾਰੇ ਦੀ,

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ

ਨਿੰਮਾ ਡੱਲੇਵਾਲਾ

ਫੋਨ: 513-432-9754

ਲਾਚਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਵਕਤ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਵਕਤ ਦੇ ਸ਼ਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਫੈਲਾਉਣੇ ਅਤੇ ਜੋੜਨੇ ਵੀ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਘਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਕਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਵਾਰੀ ਵਕਤ ਦੇ ਮਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੋਚਰੂ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਸੁਨੇਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ ਭਲਾ ਵਕਤ ਆ ਵੜਿਆ।

ਜੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਿਆਸਰੇ ਦਾ, ਤੁਸੀਂ ਲਾਭ ਉਠਾਵੋਗੇ। ਸਮਾਂ ਰੱਬ ਜੇ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ, ਫਿਰ ਬਹਿ ਪਛਤਾਵੋਗੇ। ਆਉ ਕੰਮ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ, ਸੁੱਖ ਬੜਾ ਹੀ ਪਾਵੋਗੇ। ਨਾ ਵਕਤ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੀਤ ਬਣੇ, ਬਣੇ ਮੀਤ ਗਵਾਵੋਗੇ। ਰਹੇ ਪਿਆਰ ਤੇ ਨਾ ਹੰਕਾਰ ਰਹੇ, ਚੰਗਾ ਵਕਤ ਹੰਢਾਵੋਗੇ। ਨਹੀਂ ਨਿੰਮਿਆ ਮਾਣ ਤਾਂ ਟੁੱਟਦੇ ਆਏ, ਮਾਣ ਟੁੱਟੇਗੇ ਤਾਂ ਪਛਤਾਵੋਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 13ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ-2013

ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਭਰੀ ਇਕ ਸ਼ਾਮ

ਜਤਿੰਦਰ ਜਰਗੀਆ

ਨਿਮਾ ਡੱਲੇਵਾਲਾ

6 ਅਪਰੈਲ 2013

(ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ 6:30 ਵਜੇ)

ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ, ਸ਼ਾਮਬਰਗ

1521 W. Schaumburg Rd., Schaumburg,
IL 60194, Ph:847-895-5501

Limited seats, Minimum contribution: \$50

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ 847-359-0746

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਅਲਗੋਜ਼ਾ ਮਾਸਟਰ

ਸੰਗੀਤ: ਨਰਿੰਦਰ ਬੱਗਾ

ਮਹਿਮਾਨ ਗਾਇਕ
ਟੋਨੀ ਧਨੋਆ

ਗਰੈਂਡ ਸਪਾਂਸਰ

ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ

ਮੇਜਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੱਜ

ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ

ਡਾ. ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ

ਸਪਾਂਸਰ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ): ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ (ਭਿੰਦਾ) ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਰਨ, ਰੋਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਸੰਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੋਟਸ), ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ, ਕਰਨਲ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਾ, ਰਵੀ (ਆਰ ਕੇ ਕਾਰਪੋਟ), ਅਮਰਦੇਵ ਬਦੇਸ਼ਾ, ਰਛਪਾਲ ਖੰਗੂੜਾ, ਹਰਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ, ਲੱਕੀ ਸਹੋਤਾ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ, ਜਸਕਰਨ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਅਜਮੇਰ ਪੰਨੂ, ਜਗਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਗਿੱਲ, ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ, ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਣਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਓ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ।

ਇੰਡੀਆਨਾ: ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾ, ਕਮਲਜੀਤ ਵਿਰਕ, ਪ੍ਰਿਥਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੇਲੀਆ, ਮਨਜੀਤ ਨਾਗਰਾ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਖਟੜਾ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਰਾਹੀ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, **ਮਿਸ਼ੀਗਨ:** ਰਾਜ ਸਿਆਨ, ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਕਰਨ ਗਿੱਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਲਾਡੀ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡਿੱਪਲ, ਬੋਬੀ ਸਲੋਮਪੁਰ।

ਮਿਲਵਾਕੀ: ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਲਾਲੀ ਸਿੰਧੂ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ; **ਓਹਾਇਓ:** ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ: ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਗੋਸਲ, ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰ, ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਫਰਵਾਲਾ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੈਣੀਵਾਲ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਸ ਪੀ ਸਿੰਘ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਗੁਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਹੇੜੂ, ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਵੱਦੀ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਖਾ।

ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ: ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਲਾਇਨਜ਼ ਆਫ ਪੰਜਾਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਅਮੈਰਿਕਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿੱਖ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਆਸਾ), ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ-ਮਿਲਵਾਕੀ, ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ-ਮਿਲਵਾਕੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ-ਇੰਡੀਆਨਾ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ-ਇੰਡੀਆਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਾਉਥ ਮਿਸ਼ੀਗਨ-ਕੈਲਮਜੂ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ-ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮਿਡਵੈਸਟ-ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕੈਲਮਜੂ-ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ, ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕਲੀਵਲੈਂਡ (ਓਹਾਇਓ), ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ, ਡੋਅਟਨ (ਓਹਾਇਓ), ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ-ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਡੈਲਸ (ਟੈਕਸਸ); ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਬੇਅ ਏਰੀਆ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਸੇਲਾਨੋ ਕਾਉਂਟੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ (ਫੇਅਰਫੀਲਡ), ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਗਦਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਇੰਡੋ ਅਮੈਰਿਕਨ ਕਲਚਰਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਇੰਡੋ-ਅਮੈਰਿਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਇੰਡੋ ਯੂ ਐਸ ਹੈਰੀਟੇਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ, ਬੇਅ ਏਰੀਆ ਕਲਚਰਲ ਐਂਡ ਸਪੋਰਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ।

ਮੀਡੀਆ ਸਹਿਯੋਗੀ: ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਡਾਟ ਕਾਮ, ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪਰਦੇਸੀ, ਰੇਡੀਓ ਰੋਣਕ ਮੇਲਾ, ਸਿੱਖ ਟੀ ਵੀ, ਰੇਡੀਓ ਦੇਸੀ ਜੰਕਸ਼ਨ, ਰੇਡੀਓ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਯੂ ਐਸ ਏ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਯੋਗੀ: ਜੈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ

ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ: ਸਿਆਨ ਵੀਡੀਓ (ਫੋਨ:734-261-0936)

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਬੇਲਾਗ, ਬੇਬਾਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਈ

e-mail: punjabtimes1@sbcglobal.net, website: www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਡਾ. ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ ਹਰਦਿਆਲ ਦਿਓਲ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਸਰਬਜੀਤ ਬਿਆੜਾ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਹੈਪੀ ਹੀਰ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ

ਮੁੱਖ ਸਪਾਂਸਰ

ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੰਬਰਾ ਪਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ (ਰੀਮੈਕਸ) ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ

ਪਾਲ ਖਲੀਲ ਕਿਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਵਾ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸੇਖੋਂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ ਹਰਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ ਸੇਲਮ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ ਹੀਰਾਲਾਲ ਸਿੰਘ ਚਮਦਲ ਦਲਬਾਰਾ ਮਾਂਗਟ

ਰਾਣਾ ਵਿਰਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਧੂ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਹੱਥਾਂ ਉਤੇ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਮੈਲਾ

ਬੰਦੇ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਉਤੇ ਰੰਗ ਸਜਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ-ਜਾਗਦੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਰਗਾ ਦਿਸਣ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਲਾਕਾਰ ਗੁਇਦੋ ਦੇਨੀਅਲ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਖੂਬ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਲਾ ਤੇ ਕਲਾ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਸ ਦਾ ਹੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜਾਦੂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਕੁ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਬੰਦੇ ਦੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਧਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਕਲਾ ਕਿਸੇ ਅਸਚਰਜ ਤੋਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਕਲਾ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਧੁੰਮਾਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਗੁਇਦੋ ਦੇਨੀਅਲ ਦਾ ਜਨਮ 1950 ਵਿਚ ਸੇਵਰਾਤੋ (ਕੈਲਾਬਰੀਆ, ਇਟਲੀ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਉਸ ਦੀ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਇਟਲੀ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਹਿਰ ਮਿਲਾਨ ਹੈ। ਦੇਨੀਅਲ ਨੇ 1972 ਵਿਚ 'ਬਰੇਰਾ ਸਕੂਲ ਆਫ ਆਰਟ' ਤੋਂ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਖੇਤਰ ਬੁੱਤਸਾਜ਼ੀ ਸੀ। ਦੇਨੀਅਲ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਵੀ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਬੰਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਤਾਨਕਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦੋ ਸਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕਲਾ ਬਾਰੇ ਗੁਰ ਸਿੱਖੇ। ਤਾਨਕਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਤਿੱਬਤੀ ਕਲਾ ਵੀ ਸਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਿਤਾਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ

ਦੂਜੇ ਭਾਰਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤੀਜੇ, ਤਿੱਬਤ ਦਾ ਰੰਗ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਡੂੰਘਾ ਰਮ-ਰਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਲਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਘੁਲੀ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਪਰਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰੰਗ ਸਮੇਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੇਨੀਅਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਤਜਰਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਿਆ। ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਤਜਰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਕਲਾ ਦਾ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਇਕ ਵਾਰ 400 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਕੱਪੜੇ ਉਤੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹੀ ਸੁਨੇਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਉਸ ਦੀ

ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਦੇ ਦੀ ਦੇਹ ਉਤੇ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੁਰਨਾ ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਫੁਰਿਆ ਸੀ। ਤਿੱਬਤੀ ਕਲਾ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸ ਵੇਲੇ 22 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇਨੀਅਲ ਇਸ ਕਲਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜਿਸਮ-ਉ-ਜਾਨ ਵਿਚ ਰਚਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਬੜੇ ਕਲਾਕਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਪਰਵਾਜ਼ ਭਰੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਉਹ ਬਹੁਤ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਇਕ ਤਾਂ ਉਸ ਉਤੇ ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਦਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ

ਆਪਣੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਗਿਣਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਖਿਤਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਛਾ ਜਾਣ ਦਾ ਅਮਲ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਉਹ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੇਨੀਅਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉਤੇ ਹੱਥਾਂ ਉਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਸਿਰਜੀਆਂ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਹੱਥ ਚਿੱਤਰ' ਉਹ ਦੋ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਸ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਮਾਈਕਲ ਜੇਮਸ (15) ਅਤੇ ਧੀ ਜੀਨੇਵਰਾ (22) ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਉਤੇ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਵਧੇਰੇ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਆਖਦਾ ਹੈ, "ਇਕ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਘੰਟੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਘੰਟੇ ਅਗਲੇ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਬੈਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਂ ਮੈਂ ਉਸੇ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੋਵਾਂ। ਮੈਂ ਮਾਡਲਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਿਹੜੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਰਵਸ ਜਿਹੇ ਹੋਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਹਿਲਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਡਲਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?" ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਡ ਰਹੇ ਬਾਜ਼ ਦੀ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ 10 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਔਖੀ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਸੀ। ਦੇਨੀਅਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁਣ ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕੰਮ

ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੱਥ ਉਤੇ ਸਜੀ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਧੋਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਇਕ ਹੌਲ ਜਿਹਾ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਗਿੱਝ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਉਹ ਇੰਜ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਧੋ ਕੇ ਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਅਗਲੀ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਪੈਸੇ-ਪੋਲੇ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਦੇਨੀਅਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਇਸਤਿਹਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 1986 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਕਵਰ, ਪ੍ਰਿੰਟ ਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਇਸਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਸ਼ੋਅਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਦਾ ਹੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਲਾਕਾਰ ਲਈ ਵੰਗਾਰ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਉਹ ਹਰ ਇਸਤਿਹਾਰ ਸਾਈਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਉਤੇ ਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਕਲਾ ਅਤੇ ਵਣਜ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਬਰਾਬਰ ਤੱਕੜੀ ਵਿਚ ਤੋਲਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲਾਕਾਰ ਵੀ ਇਸੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਹਨ; ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸੇ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਂ, ਕਲਾਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਅੱਗੇ ਹੀਠੀ ਨਾ ਬਣਾਵੇ। ਉਹ ਕਲਾ ਦੀ ਬੁਲੰਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ।
-ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਠੀ
ਫੋਨ 91-90411-63621

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲਮ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ **ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ** ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੋ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਵਧੀਆ ਲਿਖਤਾਂ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਛਾਪੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕੋਲਿਤਰੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 6 ਅਪਰੈਲ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-58

ਤਸਵੀਰ: ਡਾ. ਦਲਬੀਰ ਪੰਨੂ

ਸੱਪ ਜਿਹਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਜਾਨਵਰ ਬੀਨ ਵਜਦਿਆਂ ਨੱਚਦਾ ਏ। ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਬੰਦਾ ਸਾੜਾ ਕਰ ਕਰ ਮੱਚਦਾ ਏ!

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-56

ਤੂੰਨੂੰ ਤੂੰਨੂੰ ਕੇ ਤੁਤੀ ਭਰਾਂਤੀ, ਸਾਹ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਵੇ। ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੋਇਆ, ਕਿਵੇਂ 'ਦੁਹਾਈਆਂ' ਪਾਵੇ? -ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਬੱਲੀ' ਸੈਨ ਹੋਜੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਇਹ ਹੈ ਯਾਰਾਂ ਦਾ ਟਰੱਕ ਉਤੇ ਲੱਦੀ ਹੋਈ ਐ ਫੱਕ। ਆਇਆ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਨੇੜੇ ਇਹਨੇ ਫੱਟੇ ਦੇਣੇ ਚੱਕ! -ਫਕੀਰ ਚੰਦ 'ਸੈਂਪਲਾ' ਐਲ.ਏ., ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਡੀ.ਐਮ.ਵੀ. ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਛੱਡੋ, ਕਰੀਏ ਗੱਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ। ਜਿਥੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬੋਤਲ ਪੀਣ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ। ਤੁਤੀ ਦੀਆਂ ਪੰਡਾਂ ਦੇ ਪਰਬਤ, ਟਰਾਲੀ ਉਤੇ ਧਰਦੇ। ਸਾਰੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਰਾਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ, ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰਦੇ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕੀ ਏ ਜਨਤਾ, ਸਭ ਅਕਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ। ਇਹ 'ਸੁਰਜੀਤ' ਪੰਜਾਬ ਹੈ ਮੇਰਾ, ਰੱਬ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਵਾਲੀ। -ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ ਫੋਨ: 916-687-3536

ਲਾਲਚ ਵੱਸ ਵਿੱਭ ਭਰ ਲਿਆ ਕਿੱਦਾਂ ਦੇ ਕੇ ਪੂਰੀ ਤੁਲ। ਸੜਕ ਵਿਚਾਲੇ ਫੁਕ ਦਿਆਂਗੇ ਸਾਰੇ ਅਤੇ ਅਸੁਲ। ਟਰੈਕਟਰ ਉਤੇ ਬੈਠ ਸੁਣੀ ਚੱਲ ਤੂੰ ਵੀ ਤੱਤੇ ਗਾਣੇ। ਮਰੇ ਖਪੇ ਦੇ ਮੰਨ ਲੈਣਗੇ ਆਪੇ ਲੋਕੀਂ ਭਾਣੇ। -ਮਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਫਰੀਮਾਂਟ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਸੜਕਾਂ ਉਪਰ ਰਾਜ ਅਸਾਡਾ, ਮਨ ਦੀ ਮਰਜੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਦੁੱਗਣਾਂ ਤਿੱਗਣਾਂ ਲੱਦ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਨਾ ਡਰਦੇ ਹਾਂ। ਕੌਣ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਇੱਥੇ, ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਵਿੱਭ ਭਰਦੇ ਹਾਂ। -ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਦੇਖੋ ਕਿਵੇਂ ਨਾਲ ਟਰੱਕ ਦੇ ਹੋਈ ਪਈ ਕੁਪੱਤ। ਔਨੀ-ਬੋਲਾ ਹੋ ਗਏ 'ਕੱਠੇ ਕੌਣ ਦੁੱਗਾ ਮੱਤ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੱਜਦੇ ਗਾਣੇ ਰਗੜ ਦਈਂ ਨਾ ਕੋਈ। ਬੋਡੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਖੋਰੇ ਦੁਨੀਆਂ ਕਿਨੀ ਮੋਈ। -ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਟਾਕਟਨ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਪੰਜ-ਆਬ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਹੀ ਤਰਸ ਜਾਣਗੇ ਪੰਜਾਬੀ !

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਦੇ ਪੰਜਾ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਖੋਜਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਦੀਆਂ ਆਪਹੁਦਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਗਾੜ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਵੱਡੀ ਡਿਕਰਮੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਪਲੀਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਸਨਅਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਤੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਨਦੀਆਂ, ਨਾਲੀਆਂ ਤੇ ਛੱਪੜਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਮ ਦਰ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਲਗਾਤਾਰ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਬਾ ਆਟੋਮਿਕ ਰਿਸਚਰ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਇਸ ਕਦਰ ਵਿਗਾੜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ 1972 ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇਕ ਲਿਟਰ ਵਿਚ ਨਾਈਟਰੇਟ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 0.5 ਮਿਲੀਗ੍ਰਾਮ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਵਧ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਪੰਜ ਮਿਲੀਗ੍ਰਾਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀੜੇਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਵਰਤੋਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਨਾਈਟਰੇਟ ਦੀ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਾਤਰਾ

ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਣੀ ਦਾ ਤਲ ਹੇਠਾਂ ਜਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸੰਗਰੂਰ, ਬਰਨਾਲਾ ਤੇ ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਝੋਨਾ ਵਧੇਰੇ ਬੀਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮੌਨਸੂਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਤਲ ਬਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਤੱਥ ਬੇਹੱਦ ਮਾੜੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। 2009 ਤੋਂ 2010 ਦੇ ਸਾਲ 'ਚ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਹੀ ਪਾਣੀ ਡੂੰਘਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਕ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 145 ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚੋਂ 110 ਬਲਾਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਬਲਾਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ।

ਦੋ ਬਲਾਕ ਨੇ ਜਿਥੋਂ ਪਾਣੀ ਅਜੇ ਘੱਟ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ 23 ਬਲਾਕ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਇਹ 23 ਬਲਾਕ ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਅਰਧ ਪਹਾੜੀ ਕੰਢੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਸਾਰੇ ਬਲਾਕ ਤਾਂ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ

ਹਨ। ਖੇਤੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਸਾਲ 40 ਤੋਂ 90 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਹੇਠ ਚੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਲਈ 52 ਮਿਲੀਅਨ ਏਕੜ ਫੁੱਟ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਸਿਰਫ 14.54 ਮਿਲੀਅਨ ਏਕੜ ਫੁੱਟ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਉਪਰ ਡਾਕਾ ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵੱਲੋਂ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਮੋੜ ਰਹੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਖੇਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ-ਕਸਬਿਆਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਆਮ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਤੇ ਵਿਉਂਤ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਧਰਤੀ ਉਪਰਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਪੀਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਤਾਂ ਇਸ ਕੁਦਰਤੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋ ਬੈਠਾਂਗੇ।

ਵਿਆਹ ਲਈ ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਬਣਿਆ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤੀ ਅਮੀਰਾਂ ਲਈ ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਚਾਰਟਰਡ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸਟਾਰਾਂ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਕਰੋੜਪਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹਨ, ਲਈ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਬਣੇ ਓਬਰਾਏ ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਤੇ ਇੰਟਰ ਕਾਂਟੀਨੈਂਟਲ ਮਾਰੀਸ਼ਸ (ਬਾਲਾ ਕਲਾਵਾ) ਅਜਿਹੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਟਿਕਾਣੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਉਹ ਵਿਆਹ ਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸਟਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਟੀ.ਪੀ ਸੀਤਾਰਾਮ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਬਹੁਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ

ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਖਰਚਾ 300,000 ਡਾਲਰ (ਤਕਰੀਬਨ 1.6 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਜਸ਼ਨ ਕਈ ਦਿਨ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਰਟਰਡ ਜਹਾਜ਼ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈਣ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ 'ਤੇ ਵੀ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੰਟਰ ਕਾਂਟੀਨੈਂਟਲ ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਦੇ ਇਕ ਬੈਕਊਇਟ ਮੈਨੇਜਰ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਭਾਰਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਰਿਜ਼ੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ

ਸ਼ੈਫ ਹਨ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਖਾਣਾ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਬਾਈ, ਚਾਈਨੀਜ਼ ਤੇ ਇਤਾਲਵੀ ਖਾਣੇ ਆਮ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਇਕ ਵੇਟਰੈਸ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਦੀ 68 ਫੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ, ਸਮੇਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜਕੋਸ਼ਵਰ ਪਰਿਆਗ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵੀਨ ਚੰਦਰ ਰਾਮ ਗੁਲਾਮ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਹਨ। ਹਨੀਮੂਨ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਇਹੋ ਟਾਪੂ ਦੇਸ਼ ਹੈ।

ਭਾਰਤ 'ਚ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗਾ ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ ਯੂਕੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ ਯੂਕੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਸੇਵਾ ਆਰੰਭ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਚੈਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਭਾਰਤ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਮੰਤਰੀ ਮੁਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਜਲਦ ਹੀ ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵਫ਼ਦ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਚੈਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਬਾਰੇ ਰਸਮੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇਗਾ।

ਵਿਆਹਾਂ ਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਸਥਾਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਤਾਰਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 400

ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਰਾਜਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਵਧ-ਚੜ੍ਹ ਤੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। 2014 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਨਵਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 127

ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜੈਲਲਿਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਨਾ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਾਂਭਣ ਦੀ ਸਿਲਵਰ ਜੂਬਲੀ ਮਨਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਬਸਮਾ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਇਆਵਤੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ 25 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਡੱਕਾ ਜ਼ੋਰਾ-ਸ਼ੋਰਾ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤਕ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਇਕ ਜਨਵਰੀ 1998 ਨੂੰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ 15 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੀ ਫਿਜ਼ਾ ਵਿਚ ਇਕ ਔਰਤ ਆਗੂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

66 ਸਾਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਟਲੀ ਮੂਲ ਦੀ ਜੰਮਪਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਆਗੂ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤੀ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਉਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਈ ਹਸਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਈ 2004 ਵਿਚ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਯੋਗ ਸਮਝਿਆ। ਆਪਣੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਘਰ ਸਿਆਸੀ ਸੂਝ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਉਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮਾਰੂ ਹਮਲਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਲਗਾਤਾਰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪ ਨਸ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੋਟੀ ਕਮਾਈ ਵਜੋਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਨਸ਼ਾ ਖਾਸਕਰ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਪਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈਰੋਇਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਪਤ ਕਰਕੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਸਖ਼ਤ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਜੇ ਹੋਰ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਆਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਹੁਣ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਰਿੰਜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪ ਹੀ ਟੀਕੇ ਲਾ ਕੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਗਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੇ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਸ਼ਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ 50 ਤੋਂ 60 ਫੀਸਦ ਉਹ ਹਨ,

ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੈਰੋਇਨ ਦਾ ਕਹਿਰ

ਜਿਹੜੇ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਉਹ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ (ਕੋਪਸੂਲ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ) ਨਾਲ ਨਸ਼ੇੜੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਦਸ ਫੀਸਦ ਉਹ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ

ਲਈ ਸਰਿੰਜ ਨਾਲ ਹੈਰੋਇਨ ਦਾ ਟੀਕਾ ਆਪਣੀਆਂ ਨਸਾਂ ਵਿਚ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਟੀਕਾ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਨਸ਼ਾ ਇਕਦਮ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈਰੋਇਨ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਟੀਕੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਰਿੰਜਾਂ ਤੇ ਸੂਈਆਂ ਹੈਪਟਾਈਟਿਸ ਬੀ, ਹੈਪਟਾਈਟਿਸ ਸੀ, ਐਚ.ਆਈ.ਵੀ, ਏਡਜ਼ ਵਰਗੀਆਂ ਲਾ-ਇਲਾਜ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਸ਼ੇੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਸਾਂ ਵਿਚ ਲਗੂ ਜੰਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕ ਮਿਲੀਅਨ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਏ ਹਨ। ਭਾਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਫਤਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਲਾਹਨਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੇ ਹੋਰ ਨੌਸ ਉਪਰਾਲੇ ਤੁਰੰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਫਿਕਰ ਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਜਗਤਾਰ

ਜਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਰੁਤਕਾ ਕਲਾਂ ਨੇੜੇ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਹੈ ਰਾਜਗੋਮਾਲ। ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ 23 ਮਾਰਚ 1935 ਨੂੰ ਜਗਤਾਰ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਉਤਰਾਵਾਂ-ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ

ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਬਣਾਇਆ। ਆਪਣੇ ਅੰਤਲੇ ਦਿਨ 30 ਮਾਰਚ 2010 ਤੱਕ ਉਹ ਲਿਖਣ-ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਨ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਬੜਾ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਇਨਾਮ ਲਈ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ

ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਸ਼ੇਅਰ 'ਤੇ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਉਹ ਸ਼ੇਅਰ ਸੀ,

ਕਮਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲ,
ਨ-ਪਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰ ਦਈਂ।
ਯਾ ਖੁਦਾ ਸਭ ਬੇਘਰਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦਈਂ।

ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਗੀਤ ਵੀ ਲਿਖੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਲਾਜਵਾਬ ਗੀਤਕਾਰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਏ ਵੀ ਗਏ, ਪਰ ਦੱਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਧੀਆ ਗੀਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਜਗਤਾਰ ਪਪੀਹਾ ਤੋਂ ਜਗਤਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੀ ਐਚ ਡੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਹੀ ਲਿਖਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਆਏ ਸਾਰੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇਖੇ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਸਮਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿੱਥ ਬਣਾ ਕੇ ਉਤਮ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਗੀਤਕ ਦੌਰ ਸੀ, ਪ੍ਰਯੋਗਵਾਦੀ ਦੌਰ ਸੀ, ਰਮਾਂਟਿਕ ਪ੍ਰਗੀਤਵਾਦ ਸੀ ਜਾਂ ਜੁਝਾਰ ਦੌਰ ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਕੱਚਾਪਣ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਕਹਿ ਕੇ ਨਿੰਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਣਮੱਤੀ ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਅੱਜ ਕਿੰਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਗਜ਼ਲਗੋ ਕਮਾਲ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਗਤਾਰ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਰੰਗ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਘੋਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਕਾਲਜਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਉਪਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਲਿਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸੀ; ਮਸਲਨ:

ਖੂਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੈ ਇਹ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ।
ਏਸ ਦੀ ਸੁਰਖੀ ਕਦੇ ਜਾਣੀ ਨਹੀਂ।
ਜਲੰਧਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਨਕਸਲੀ ਕਵੀ
ਦਰਸ਼ਨ ਖਟਕ ਤੋਂ ਪੋਸਟ ਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਖ ਕੇ

ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਉਮਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛੇ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ

ਭੇਜੀ ਗਜ਼ਲ ਸੀ,
ਹਰ ਮੋੜ 'ਤੇ ਸਲੀਬਾਂ
ਹਰ ਪੈਰ 'ਤੇ ਹਨੇਰਾ।
ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਰੁਕੇ ਨਾ
ਸਾਡਾ ਵੀ ਦੇਖ ਜੇਰਾ।
ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਨਕਸ਼ ਹਾਂ ਮੈਂ
ਚੇਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ,

ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਰੰਗ ਤੇਰਾ।
ਮੇਰੇ ਵੀ ਪੈਰ ਚੁੰਮ ਕੇ
ਇਕ ਦਿਨ ਕਹੇਗੀ ਬੇੜੀ,
ਸਦ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਕਿ ਆਇਆ,
ਮਹਿਬੂਬ ਅੰਤ ਮੇਰਾ।
ਜਾਂ
ਨੇਰੇ ਦਾ ਕੰਮ ਰੋਕਣਾ ਚਾਨਣਾ ਕਾਫ਼ਲਾ।

ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਮ
ਫੋਨ: 717-575-7529

'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਉਰਦੂ ਤੇ ਫਾਰਸੀ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਕੀਤੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਉਚਾ ਤੇ ਨਿਵੇਕਲਾ ਮੁਕਾਮ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਕੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ, ਫੋਟੋਗਰਾਫੀ, ਕਿੱਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਦਾ ਜਨੂੰਨ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸ਼ੌਕ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਖੇਡਦੇ ਰਹੇ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਖੱਲ ਟੰਗੀ ਹੋਈ

ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਦੇ ਘਰ (ਖੱਬਿਓ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਗੁਰਬਚਨ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਹਿਰਾਮ, ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਅਤੇ ਨੀਰੂ ਸਹਿਰਾਮ। ਫੋਟੋ: ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਜੀਤ ਜੱਜ

ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਉਤਾਰ ਲਈ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਦ ਨੈਨੀਤਾਲ ਲਾਗੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅਤਬ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਖਰੀਆਂ-ਖਰੀਆਂ ਕਹਿਣ

ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਇੰਨਾ ਪਛੜ ਕੇ ਮਿਲਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮੀਸ਼ਾ ਸੀ, ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਜਾਂ ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸ਼ਾਇਰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਜੁਗਤਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਦਦਾਰੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦਾ

ਸਤੰਬਰ 2002: ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਨੰਦ, ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਅਤੇ ਅਨੂਪ ਵਿਰਕ

ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਕਿਸੇ ਮਿਟਾਇਆ
ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ ਡੂੰਘੇਰਾ।
ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਬੋਝੀਆਂ ਨੇ,
ਨੱਚਦੇ ਨੇ ਲੋਕ ਫਿਰ ਵੀ,
ਕਿਉਂ ਉਭਰ ਰਿਹਾ ਏ ਤੱਕ ਤੱਕ

ਦੇਖਾਂਗੇ ਕੌਣ ਜਿੰਤਦਾ ਤੇ ਕੌਣ ਹਾਰਦਾ।
ਜਾਂ
ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਜੇ ਮਰ ਜਾਏਗੀ
ਉਸ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ,
ਜੋ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਰਹੇ ਜਿੰਦਾ
ਕੋਈ ਐਸੀ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖ।

1.
ਕੀ ਉੱਤਰ ਦਿਆਂ ਸਾਡੇ ਖੇਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕਣਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ
ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਪੱਲੜ ਰਲਾ ਕੇ
ਕੰਧਾਂ ਕੋਠਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿੱਪਦੇ ਹਾਂ
ਤਾਂ ਕਣਕ ਸਾਡੇ ਬਨੇਰਿਆਂ 'ਤੇ ਉੱਗਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਕਣਕ ਬੀਜਦੇ ਹਾਂ
ਪਾਲਦੇ ਹਾਂ/ਵੱਢਦੇ ਹਾਂ/ਮੰਡੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
ਪਰ ਕਣਕ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਦਾ
ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਦਾਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ
ਪਿਤਾਂ ਦੀ ਹੁੰਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
ਛਟਕਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ/ਪਰ ਕਣਕ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

ਬੱਚੇ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ
ਅਸੀਂ ਕਣਕ ਦੇ ਆਗਮਨ ਲਈ
ਬਨੇਰੇ ਲਿੱਪਦੇ ਹਾਂ
ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਗਾਚਣੀ ਨਾਲ/ਵੇਲ ਬੂਟੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ
ਪਰ ਕਣਕ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ?
ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦੀ ਬਾਂ/ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ
ਹੁੰਝ ਡਿੱਗ ਕੇ
ਦਾੜੀ ਵਿਚ ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਜਿਵੇਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ/ਕਣਕ ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

2.
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸ਼ਾਮ
ਸ਼ਾਮ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਵੀ
ਅਲਸੀ ਦੇ ਫੁੱਲ ਵਰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਨਾ ਅਮਲਤਾਸ ਵਰਗੀ।
ਸ਼ਾਮ ਨਾ ਮਹਿੰਦੀ ਜਿਹੀ, ਕੇਸੂ ਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ
ਨਾ ਘੁੰਗੀ ਰੰਗ ਦੀ।
ਸ਼ਾਮ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਵੀ

ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਨਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਗਜ਼ਲਾਂ

ਸੁੱਕੇ ਤਲਾਅ ਵਰਗੀ
ਜਾਂ ਕਾਮੇ ਦੇ ਜਟੂਰੇ ਖੁਸ਼ਕ ਵਾਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੀ।

ਸ਼ਾਮ ਨਾ ਖੋਸੀ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਾਂਗ ਹੁਣ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਿੱਘੀ।
ਸ਼ਾਮ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਹੁਣ
ਯਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਖੁਦੇ ਹੋਏ ਚੰਦ ਵਰਗੀ
ਸ਼ਾਮ ਨਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਚੁੰਮਣ ਵਾਂਗ ਹੁਣ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮਿੱਠੀ।
ਨਾ ਗਰਾਂ ਅੰਦਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ
ਬੋਹੜਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ
ਨਾਥ ਆ ਧੁੰਆਂ ਤਪਾਵਣ
ਨਾ ਕਿਤੇ ਚੁੰਭਿਆਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ
ਲਾਲਮਾਂ ਵਿਚ ਲੀਕ ਪਾਵਣ।
ਨਾ ਕਿਤੇ ਗੁੜ ਦੀ ਹੈ ਬਾਸ
ਨਾ ਕਿਤੇ ਨਕਲਾਂ ਨਾ ਰਾਸ।
ਨਾ ਕਿਤੇ ਗਲੀਆਂ ਉਹ ਮਾਵਾਂ ਵਰਗੀਆਂ
ਨਾ ਕਿਤੇ ਭੈਣਾਂ ਉਹ ਛਾਵਾਂ ਵਰਗੀਆਂ
ਨਾ ਕਿਤੇ ਸੂਰਜ ਜਿਹੇ ਨਿੱਘੇ ਭਰਾ
ਨਾ ਮਤਾਬੀ ਵਰਗੀਆਂ ਉਹ ਭਾਬੀਆਂ।
ਨਾ ਕਿਤੇ ਮਹਿਕੇ ਹੋਏ
ਜਿਸਮਾਂ ਦੀ 'ਵਾ ਵਿਚ ਬਾਸ ਹੈ
ਨਾ ਕਿਤੇ ਰੱਬ ਵਰਗੀਆਂ
ਯਾਰਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ
ਨਾ ਕਿਤੇ ਪਿੱਪਲਾਂ ਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ
ਹੁਣ ਧਰਵਾਸ ਹੈ।
ਨਾ ਕਿਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ
ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ ਮਹਿੰਦੀਆਂ
ਨਾ ਕਿਤੇ ਗਿੱਧੇ ਨਾ ਟੱਪੇ

ਹੁਣ ਸੁਨੇਹੇ ਅੱਖੀਆਂ
ਨਾ ਦੇਂਦੀਆਂ ਨਾ ਲੈਂਦੀਆਂ
ਨਾ ਕਿਤੇ ਗੋ-ਧੂਲੀਆਂ ਉਡਣ
ਨਾ ਫਨਕਣ ਝਾਂਜਰਾਂ
ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋ ਗਏ/ਸ਼ਹਿਰ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਖੁਸ਼ਕ ਤੇ ਰੁੱਖੇ ਜਿਹੇ/ਰੰਗਲੇ ਗਰਾਂ।

3.
ਮੇਰਿਆਂ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਬਹਿ ਗਈ ਹੈ ਚਾਨਣੀ।
ਯਾਰ ਮੇਰੇ ਸਮਝਦੇ, ਮੈਂ ਡਰ ਗਿਆਂ ਤੁਰਨੋਂ ਖਣੀ।
ਨਾ ਮਿਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਰਤੇ, ਨਾ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਮਿਲੇ,
ਰਾਤ ਦੇ ਜੰਗਲ 'ਚ ਯਾਰਾਂ ਨਾਲ ਖਬਰੇ ਕੀ ਬਣੀ?
ਲੱਖ ਕੋਈ ਜ਼ਹਿਰ ਪਿਆਵੇ, ਹੋਣ ਨਾ ਦੇਂਦੀ ਅਸਰ,
ਤੇਰੇ ਸੂਹੇ ਰੋਸ਼ਮੀ ਹੇਠਾਂ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਚਾਸ਼ਣੀ।

ਚੀਰ ਜਾਵਾਂਗਾ ਨੁਕੀਲੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਜਲ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਚੇਤ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗਾ ਪਰ ਮੈਂ, ਤੂੰ ਜਦੋਂ ਪੱਥਰ ਬਣੀ।
ਵੇਖ ਕੇ ਉਡਦੇ ਟਟਹਿਣੇ ਦੀਪ ਮੰਜਲ ਦੇ ਨਾ ਜਾਣ,
ਠੀਕ ਹੀ ਸੋਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਹਰ ਸ਼ੈ ਲਿਸ਼ਕਣੀ।
ਮੇਰਿਆਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਿਆਂ ਤੀਰਾਂ ਦਾ ਵੇਖੋ ਚਮਤਕਾਰ,
ਰਾਤ ਦਾ ਸਾਰਾ ਬਦਨ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ ਛਾਨਣੀ।

4.
ਹਰਿਕ ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਲੋਅ ਲੱਗੇ,
ਹਰਿਕ ਆਂਛਣ 'ਚ ਰੰਗ ਉੱਗੇ।
ਦੁਆ ਕੀ ਹੋਰ ਕਰਨੀ ਹੈ,
ਮੇਰੀ ਇਕੋ ਦੁਆ ਲੱਗੇ।
ਸੁਭਾ ਟੁੱਟੇ, ਭਰਮ ਫੁੱਟੇ,
ਇਹ ਕਿਸ ਨੇ ਆਲੁਣੇ ਲੁੱਟੇ,
ਕਰਮ ਤੇਰੇ ਗੁਨਾਹ ਮੇਰੇ,
ਹੋ ਜਾਵਣ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਉਘੇ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੱਥਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਲੇ ਲੇਖ
ਖੰਜਰ ਨੇ ਲਿਖੇ ਜ਼ੋਰੀਂ,
ਬਦਲ ਜਾਵਣ ਮੁਕੱਦਰ
ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਆਸ ਨਾ ਪੁੱਗੇ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਖਾਕੀ ਸੂਰ
ਪਾ ਕੇ ਬਹਿ ਗਏ ਘੁਰਨੇ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫੇਰ ਰੰਗ ਉਡਣ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰ ਮਹਿਕ ਉਗੇ।
ਕਿਤੇ ਲੋਰੀ, ਕਿਤੇ ਘੋੜੀ,
ਕਿਤੇ ਮਿਰਜੇ ਦੀ ਸਦ ਉਭਰੇ,
ਗਰਾਂ ਜੋ ਹੋ ਗਏ ਖੋਲੇ,
ਜੋ ਆਂਛਣ ਹੋ ਗਏ ਲੁੱਗੇ।
ਚਿੜੀ ਚੁਕੇ, ਸੁਣੋ ਮੇਰਾਂ ਦੀ ਰੁਣਝੁਣ
ਜਦ ਸੁਬੂ ਜਾਗੇ,
ਨਾ ਬੋਹਰਾਂ ਬੀਜ ਕੇ ਬਾਗੀਂ,
ਗੁਲਾਬਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖੁੱਗੇ।

5.
ਨਾ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਸੀ,
ਨਾ ਉਸ ਦੇ ਪਾਸ ਚਿਹਰਾ ਸੀ,
ਸੀ ਸਾਡੇ ਦਰਮਿਆਨ ਇਕ ਫ਼ਾਸਲਾ,
ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ।
ਅਗਨ ਸ਼ਸਤਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸੀ
ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੀ ਸੀ ਸਾਹਵੇਂ,
ਮਗਰ ਮੈਂ ਡਰ ਗਿਆ,
ਉਹ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਤੀਕ ਨੰਗਾ ਸੀ।
ਸਫ਼ਰ 'ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਲਗਦਾ ਸੀ
ਉਹ ਇਕ ਕਾਫ਼ਲਾ ਅਕਸਰ,
ਮਗਰ ਸੌ ਕਮਰਿਆਂ ਵਾਲੇ
ਮਕਾਨ ਅੰਦਰ ਵੀ ਤਨਹਾ ਸੀ।
ਹਵਾ ਇਕ ਦਮ ਰੁਕੀ ਤੇ ਡਰ ਗਈ
ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਕੌਤਕ,
ਘਣੀ ਪਤਝੜ 'ਚ ਵੀ
ਪੱਥਰ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿਚ ਸਬਜ਼ ਪੱਤਾ ਸੀ।
ਡੁਬੋ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਲਹਿਰਾਇਆ,
ਉਛਲਿਆ, ਗਰਜਿਆ, ਹੱਸਿਆ,
ਸਮੁੰਦਰ ਦਿਲ ਦਾ ਕਮਜ਼ੋਰਾ ਸੀ
ਪਰ ਸਾਜਿਸ਼ 'ਚ ਗਹਿਰਾ ਸੀ।

ਜੁਝਾਰੂ ਦੌਰ ਵੇਲੇ ਲਿਖੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ
'ਨਿਆਂਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਦੋਸੀ' ਬੜੀ ਚਰਚਿਤ
ਰਹੀ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ
ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਮਾਰਕਸੀ ਫਲਸਫੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਅਟੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਹਾਉਂਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ
ਕਵੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧੀਆ ਹਨ,
ਜੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਬਦਬੂ
ਹਾਲੇ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।
ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ।
ਪਰ ਏਥੇ ਲਿਆਵਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਮੇਰਾ ਹਰ ਉਹ ਕੱਪੜਾ
ਸਾੜ ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ
ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ
ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਪਲੇ ਹੋਏ
ਵਿਦਰੋਹ ਦੀ ਬੂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ।
ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ
ਕੰਨ ਤੇ ਜਿਹਨ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੇਲੇ
ਬਖਸ਼ੀਖਾਨੇ ਅੰਦਰ
ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।
ਇਹ ਕੰਨ ਜਿਹਨ ਤੇ ਅੱਖਾਂ?
ਜੀ ਇਹ ਤਾਂ ਨਵੀਆਂ ਉਗੀਆਂ ਨੇ।
ਜੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਹਾਲੇ ਵੀ
ਬਦਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ,
ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ।

...ਮੈਨੂੰ ਛੇਤੀ
ਨਿਆਂਸ਼ਾਲਾ 'ਚੋਂ
ਮਕਤਲ ਵਿਚ ਲੈ ਚੱਲੇ
ਤਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਲਹੂ
ਆਪਣੇ ਗਰਭ 'ਚ ਲੈ ਕੇ
ਮਿੱਟੀ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋ ਜਾਏ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 24 'ਤੇ)

ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਰੱਬ ਨਹੀਂ ਵੱਸਦਾ

ਦੁਖਦੀ ਰਗ

ਇਹ ਗੱਲ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਪੁਰਾਣੀ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਲੋਕੀਂ ਆਖਦੇ ਸਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰੱਬ ਵੱਸਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਇਵੇਂ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰੱਬ ਵਸਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਦੇ ਕਿਤੇ ਗੰਮ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਹਰ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਇੰਜ

ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ: 916-687-3536

ਜੁੱਤਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਤਾਣਾ-ਪੇਟਾ। ਪੈਦਲ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਹਨੇਰਾ ਪੈ ਜਾਣਾ ਰਾਹੀਂ-ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਰ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਤੇ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਲਈ ਆਖਣਾ। ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖ ਕੇ ਰੋਟੀ-ਪਾਣੀ ਵੀ ਖੁਆਉਣਾ ਅਤੇ ਸੌਣ ਲਈ ਮੰਜਾ-ਬਿਸਤਰਾ ਦੇਣਾ। ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਹੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦਿਨ-ਦਿਹਾਰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਮਨਾਉਣੇ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਉਸ ਧੀ-ਧਿਆਣੀ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਰਨਾ। ਕੀ ਗਰੀਬ, ਕੀ ਅਮੀਰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਮੁੰਡੇ ਜਵਾਨ ਹੋਣੇ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਪੈਂਟ ਹੋਣੀ। ਭਰਾ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਸਨ। ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅੱਗੋਂ ਬੱਚੇ ਵਿਆਹੇ ਵਰ੍ਹੇ ਜਾਣੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇੱਕੋ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰੀ ਜਾਣਾ। ਧੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਵੇਂ ਹਨੇਰੀ ਆਈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਨੇ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਤਰੇਤਾਂ ਆ ਪਾਈਆਂ ਕਿ ਵੇਖਦੇ ਵੇਖਦੇ ਹੀ ਸਭ ਰਿਸ਼ਤੇ-ਨਾਤੇ ਟੁੱਟ ਗਏ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਜਾ ਲੱਗੀ। ਬੰਜਰ

ਤੇ ਕਲਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਹੀਰੋ-ਮੋਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿੱਕਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਨੇ ਐਸੀ ਮਾਰ ਮਾਰੀ ਕਿ ਭਰਾ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਨੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਬੈਠੇ ਤੇ ਸਕੇ ਭਰਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਜਾਇਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਮਰਵਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਬਾਹਰੋਂ ਗਿਆ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕੇ ਉਥੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਨੇ ਕੋਠਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਠੀਆਂ ਪਾ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਬੁਹਿਆਂ ਅੱਗੇ ਕਾਰਾਂ ਵੀ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਪਰ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣਾਪਨ ਖੋਭ ਲਾ ਕੇ ਕਿਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਚਲੇ ਗਏ, ਜਦੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ ਆਪਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਦਾਣਾ-ਪਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਰੱਬੀ ਬਹਾਨੇ ਵਤਨੋਂ ਬਾਹਰ ਚੁਕ ਲਿਆਇਆ। ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਲਿਆ ਕਿ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਹੁਤ ਹਨ, ਕੁਝ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰੰਗ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੋਹਤਬਰ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਭਾਰ ਮੇਰੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਜੈਕਾਰੇ ਲਾਏ ਗਏ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚੁਕ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਬਿਠਾਇਆ ਸੀ, ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਸਾਡੀਆਂ ਉਹ ਰਤਕਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਕਮਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਔਰਤ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਸਾਂ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਕੋਮ ਦੇ ਚੋਧਰੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਸਜਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਪੂਰੇ 24 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਕੇ ਕੱਟੀਆਂ। ਗੁਰੂ ਨੇ ਮਿਹਰ ਕੀਤੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਵਤਨ ਜਾਣ ਜੋਗੇ ਹੋਏ। ਬੜੇ ਚਾਅ ਸਨ ਕਿ ਇੰਨੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲਾਂਗੇ, ਦੁਖ-ਸੁਖ ਸੁਣਾਵਾਂਗੇ ਤੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਲੈਣਗੇ। ਬੜੇ ਅਰਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚੇ ਪਰ ਉਥੇ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ

ਬਦਲ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਇਵੇਂ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਭੂਤ ਹੋਈਏ। ਅਸੀਂ ਦੋੜ ਦੋੜ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗਲ ਲਗ ਕੇ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਾਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਗਲ ਲੱਗਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੰਜ ਲਟਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਟੁਟੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹੋਣ। ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਔਰਤ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਇਕ ਜੰਗ ਲੜੀ ਹੈ, ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਵੀ ਝੱਲੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਦੁਖੀ ਸਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੰਨੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਾਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪੱਕੇ ਵੀ ਨਾ ਕਰਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਹੀ ਆਖ ਦੇਣਾ, ਚਲੋ ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਪੈਸੇ ਬਬੇਰੇ ਕਮਾ ਲਏ ਹੋਣਗੇ, ਘਰ ਬਾਰ ਵੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਆਹ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਜਵਾਨ ਹੋ ਆਏ। ਅਸੀਂ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨਿਆਣੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਤਿਆਰ ਸਨ ਪਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਘਰ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮਝੀ ਬੈਠੇ ਸਾਂ ਉਥੇ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਹੱਕ-ਹਕੂਕ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਗੱਲ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਲੈਣ ਜਾਉ ਤਾਂ ਜੇਬ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤਾਂ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਨੇ ਬੋਲਣਾ, ਚਲੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਇੱਥੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਦੋ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤੇ ਰਹਿ ਕੇ ਤੁਰਦੇ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਕੋਲੋਂ ਆਖਣਾ, ਹੁਣ ਕਿਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦਿਲ ਲੱਗਣਾ ਹੈ? ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੁੱਖ ਭਾਈ ਇੱਥੇ ਕਿੱਥੇ ਲਭਦੇ ਹਨ। ਗੱਲ ਕੀ ਆਨੇ-ਬਹਾਨੇ ਸਾਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਖਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮੂੰਹ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹੋ, ਉਸੇ ਮੂੰਹ ਭਲੇਮਾਣਸਾਂ ਵਾਂਗ ਇੱਥੋਂ ਤੁਰਦੇ ਬਣੋ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਰਹੋਗੇ। ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਦੇ ਦੇਣੇ। ਵੇਖੋ ਜੀ, ਐਥੇ ਮਿੱਟੀ ਘੱਟੇ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੀ ਕੀ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਘਰਾਂ ਦਾ ਤੇ ਖੱਤਿਆਂ ਦਾ ਲੋਭ

ਲਾਲਚ ਛੱਡ ਦਿਉ ਤੇ ਉਥੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਬਤੀਤ ਕਰੋ। ਨਾਲੇ ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਜੋ ਬੈਠੇ ਹਾਂ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੀ ਕੀ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਦਿਨ ਰਾਤ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਚਲਦੇ ਹਨ, ਨਾਲੇ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੀ ਅੱਧੀ ਉਮਰ ਤਾਂ ਉਥੇ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਲੰਘ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲ ਭੁਲਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਲੁੱਟੋ, ਤੁਹਾਡੀ ਤੇ ਰੱਬ ਨੇ ਲਾਟਰੀ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੈ? ਇਹ ਨਸੀਹਤਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਹ ਵੀ ਲੈਣਾ ਔਖਾ ਹੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਝੁਰ ਝੁਰ ਸਾਂ ਕਿ ਪੂਰੇ ਚੌਢੀ ਸਾਲ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਕਰ ਰੋਏ-ਤੜਪੇ ਹਾਂ। ਚਾਰ ਕੁ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦਾਦੀ ਭੂਆ ਦਾ ਘਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਬੈਠੀ ਤਾਂ ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਕੇ ਬੋਲੀ, ਪੁੱਤਰ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਕੀ ਲੈਣ ਆਏ ਹੋ। ਇੱਥੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੌਣ ਹੈ? ਤੁਹਾਡੀ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਮਗਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਜੇ, ਡਾਲਰਾਂ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁਲਾ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਪੁੱਤ-ਧੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਮੰਗਵਾਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਵੀ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਣਗੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਏ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣੇ। ਸੋ ਪੁੱਤਰ ਤੁਹਾਡੇ ਆਉਣ ਦਾ ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਚਾਅ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਈ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਇਥੇ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਦਸ ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ ਨੇ ਬਬੇਰਾ ਪਿੰਡ ਵੇਖ ਲਿਆ ਜੇ, ਹੁਣ ਹੋਰ ਬਹੁਤਾ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਲੈਣਾ ਵੀ ਕੀ ਹੈ? ਭੁੱਲ ਜਾਉ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਸਮੇਂ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ। ਐਵੇਂ ਕੋਈ ਕਿਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ-ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਤੋਰ ਲਿਉ ਜੇ, ਢੱਕੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿਉ। ਪੁੱਤਰ ਜੀ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਲਾਸ ਵੀ ਪੀਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਆਹ ਵੇਹਨੀ ਪਈ ਏ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਘਰ ਤੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਗੇਟ ਬੱਸ! ਹੁਣ ਲੋਕੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੀ ਹੀ ਕੈਦ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਹੁਣ ਤ੍ਰਿੰਜਣਾਂ ਵਿਚ

ਕੁੜੀਆਂ ਕਤਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚਰਖਿਆਂ ਦੀ ਘੁਕਰ ਗੁੰਜਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਘਿਪਲਾਂ ਦੀ ਛਾਂਵੇਂ ਬਹਿ ਕੇ ਧੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ-ਸਿਰਹਾਣੇ ਕੱਢਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਾ ਹੀ ਸਿਆਣੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਸੇਵੀਆਂ ਵਟਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਾ ਹੀ ਹੁਣ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰੇ ਰਿਧਾ-ਪੱਕਾ ਹੀ ਲੈਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁੱਤਰ ਜੀ, ਇਹ ਪਿੰਡ ਹੁਣ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਹੁਣ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਏ। ਭਰਾ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਰਨ ਮਰਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਲਭਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਕੀ ਭਾਲਦੇ ਹੋ? ਇਥੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਨਾ ਘਰ ਤੇ ਨਾ ਜ਼ਮੀਨ। ਜਿਹੜੇ ਇੱਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮਾਲਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਪੁੱਤਰ ਜੀ, ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਿਖਾਵੋ ਤੇ ਮੁੜ ਜਾਵੋ। ਇੰਨਾ ਆਖ ਦਾਦੀ ਭੂਆ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਬੋਲੀ, ਜਾਉ ਤੁਰ ਜਾਉ ਉਥੇ ਹੀ ਜਿੱਥੇ ਆਏ ਹੋ। ਮਾਂ ਸਦਕੇ, ਰੱਬ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਭਾਗ ਲਾਵੇ। ਕਦੀ ਵੀ ਇਥੇ ਦੀ ਝਾਕ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜੇ। ਇਥੇ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਉ, ਤੁਰ ਜਾਉ ਅਮਰੀਕਾ। ਤੇ ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਪਲੋਸਦੀ ਭਰੇ ਹੋਏ ਮਨ ਨਾਲ ਉਠ ਕੇ ਤੁਰ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਤੁਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਸਾਡੀ ਤਿਆਰੀ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਰੋਣਕ ਪਰਤ ਆਈ। ਸਾਰੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਚਾਈ ਚਾਈ ਦਸ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲੇ ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਵੇਖੋ ਜੀ, ਉਥੇ ਵੀ ਹੁਣ ਸਭ ਕੁਝ ਬਣਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਘਰ ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਕਰਨਾ ਵੀ ਕੀ ਹੈ? ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸਾਂ, ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੀ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਥੇ ਆਇਆਂ 'ਤੇ ਲੋਕ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਉਂਦੇ ਤੇ ਤੌਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਉਦਾਸ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਇਹ ਲੋਕ ਉਦਾਸ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਸਾਡਾ ਜਾਣਾ ਸੁਣ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਾਨ ਪਰਤ ਆਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਰਹੀ ਸਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਜੋ ਕਦੀ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸਨ, ਪਰਾਏ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਸਾਡਾ ਇਥੇ ਹੁਣ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰੱਬ ਵੱਸਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਤੁਰ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਦਵਾਨ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੁਰੂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੱਚਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਵੇਦਾਂ-ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ, ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਦੇ ਗਰਭ ਵਿਚ ਹੀ ਬੱਚਾ ਮਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕਬੂਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸ-ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਕਥਾਵਾਂ ਹਨ ਕਿ ਮਾਂ ਦੇ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ
ਫੋਨ: 559-267-3634

ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਅਸਰ ਪੈਣ ਵਿਚ ਪਲ ਰਹੇ ਬੱਚੇ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਪਲਣਗੇ, ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਵਿਦਵਾਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਦਿਨ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦਵਾਰੀ ਵਿਚ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ, ਨਾਨਾ-ਨਾਨੀ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜੀਆਂ ਨਾਲ ਗੁਜਰਦੇ ਹਨ। ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ 'ਚ ਫਸਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੋਮਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੇ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੁਣੀ ਬਣ ਗਈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭਾਂਭ ਕੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਪੁਜਾਰੀਆਂ, ਸੰਤਾਂ, ਸਿਆਣਿਆਂ, ਨਜ਼ੂਮੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਫਸਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ, ਨਾਨਾ-ਨਾਨੀ, ਭੂਆ-ਮਾਸੀ, ਚਾਚੀ-ਤਾਈ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ, ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਦੀ ਗੁਫ਼ਤੀ ਮਿਲਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ

ਫੂਟੋ ਆਂਡਾ ਭਰਮ ਕਾ...

ਵਿਚ ਤਾਂ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਆਉਣ ਲਈ ਅਕਸਰ ਮਾਂਵਾਂ, ਦਾਦੀਆਂ, ਚਾਚੀਆਂ-ਤਾਈਆਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ, 'ਬੱਚੇ ਸੌ ਜਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭੂਤ ਆ ਜਾਵੇਗਾ।' ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੱਡੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਸਮਾਧਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਦੀਵਾ ਬੱਤੀ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਲੋਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਹੋ ਤੁਰੇ, ਕੁਝ ਤੰਗੀ-ਤੁਰਸੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਬਿਹਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆ ਵਸੇ ਪਰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਮੈਲ ਤਨ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤੁਰੀ ਆਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜੰਮਣ-ਮਰਨ, ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਰਸਮਾਂ ਸਮੇਂ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਲੋਕ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡਾ ਵਿਰਸਾ ਹੈ। ਝੂਠ, ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜੇ ਸਾਡਾ ਵਿਰਸਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਕੱਚੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਟੁੱਟ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਜਰੂਰ ਸੋਚੋ? ਇਸ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਖੰਡੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਘਟ ਗਿਆ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਵਲੋਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਆਕਸੀਜਨ ਘਟ ਗਈ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਦਾ? ਜਾਂ ਸੂਰਜ ਵਲੋਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਨਿੱਘ ਘਟ ਗਈ? ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਅਖੌਤੀ ਉਚੀ-ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਸਤੀਆਂ, ਸਮਾਧਾਂ, ਜਠੇਰੇ, ਮਤੀਆਂ-ਮਸਾਣਾਂ, ਮੱਠ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਧਾਂ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ, ਹਰ ਸੰਗਰਾਮ, ਮੱਸਿਆ, ਪੂਰਨਮਾਸੀ, ਇਕਾਦਸ਼ੀ, ਮੰਗਲਵਾਰ, ਵੀਰਵਾਰ, ਦੁਸਹਿਰਾ-ਦੀਵਾਲੀ ਕਿਸੇ

ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਦੀਵੇ ਜਗਾ, ਖੀਰ-ਕਤਾਰ, ਪਤਾਸੇ ਲੱਭੂਆਂ ਦਾ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਧਾਂ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਕੁੱਤੇ-ਬੱਠਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੱਜਾਂ ਹੀ ਮੱਜਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਝਾੜ੍ਹਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲਵੇ ਵਿਚ ਹੱਥੋਲੀ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਿਆਣਾ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਵੀ ਵੱਖ ਹਨ। ਮੈਂ ਕੋਈ 13 ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਵਾਂਗਾ, ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਰੂੜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਤਾਇਆ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਾਦੂ-ਟੁਣਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਲਾਜ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਲਾਜ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਮੁਰਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬੋਤਲ ਲੈਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮੁਰਗੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਂਡੇ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਮੁਰਗੀਆਂ ਦਾ ਮੀਟ ਤਾਏ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਬੜੇ ਸੁਆਦ ਨਾਲ ਖਾਂਦੇ। ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਦਿਨ ਖਾਸ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹਦਾ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਦਾਦੀ ਨੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਪਲੇਟ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮਿਠਾਈ ਪਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਾਏ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮਿਠਾਈ ਦੇਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤਾਏ (ਸਿਆਣੇ) ਨੂੰ ਜਗ ਰਹੇ ਦੀਵਿਆਂ ਦੇ ਮੁਹਰੇ ਹੋਰ ਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿਰ ਘੁਮਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਖੜ੍ਹਾ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਘਰ ਆ ਕੇ ਦਾਦੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਮਾਂ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਦਿਨ ਕਿਉਂ ਜਾਦੂ ਟੁਣੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਭੇਜਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਏ ਦੇ ਪਖੰਡ ਨੂੰ ਖੋਜ ਭਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਤੱਕ ਆਇਆ ਸਾਂ।

ਕੁਝ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਪਿਛੋਂ ਮੇਰੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਖਸਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਨਿਕਲ ਆਇਆ। (ਖਸਰਾ ਅਲਰਜੀ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਦਾਣੇ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ 2-3 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆਪੇ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕ ਇਸ ਦਾ ਝਾੜ੍ਹਾ ਜਾ ਟੁਣੇ ਆਦਿ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ) ਦਾਦੀ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਦੇ ਨਿਕਲੇ ਖਸਰੇ ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਸਮਝ ਰੂੜੇ ਤਾਏ ਤੋਂ ਹੱਥੋਲੀ ਕਰਾ ਲਿਆਈ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਖਸਰੇ ਦੀ ਤਕਲੀਫ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਖਾਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਆਂਡਾ ਖਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਮਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ, ਦਾਦੀ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਠਹਿਰ! ਮੈਂ ਰੂੜੇ (ਸਿਆਣੇ) ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਆਵਾਂ। ਰੂੜੇ ਤਾਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਂਡਾ ਮਾਤਾ ਮੰਗ ਰਹੀ ਹੈ, ਕੁੜੀ ਦੇ ਹੱਥ ਲਗਾ ਕੇ ਦੋ ਆਂਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਫਿਰਨੀ 'ਤੇ ਸੁਏ ਕਿਨਾਰੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਆਵੇ। ਦਾਦੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਆਂਡੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਫਿਰਨੀ 'ਤੇ ਸੁਏ ਕੰਢੇ ਆਂਡਿਆਂ ਦਾ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਆਗਿਆ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਮੈਂ ਕੋਲੀ ਵਿਚ ਆਂਡੇ ਪਾ ਰੁਮਾਲ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਏ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਾਤਾ ਇਹ ਆਂਡੇ ਕਿਵੇਂ ਖਾਵੇਗੀ? ਸੁਏ ਕਿਨਾਰੇ ਦਾਦੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਆਂਡੇ ਫੜ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਿਛੋਂ ਮੁੜੇ, ਕਾਂ ਝੱਟਪੱਟ ਆਂਡਿਆਂ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਪਏ। ਘਰ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਨੇ ਕਲੋਜ਼ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਂਡੇ ਖਾਣੇ ਹਨ। ਉਹ ਜ਼ਿੰਦ ਕਰੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਮਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਟਾਲੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਆਂਡਿਆਂ ਦਾ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਹੁਣੇ ਦਾਦੀ ਵਾਪਸ ਘਰ ਆ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਕੋਲ ਆਂਡੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਮਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਈ ਕਿ ਚਲੋ ਬਿਪਤਾ ਟੱਲ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਉਤਾਵਲੀ

ਹੋ ਕੇ ਆਂਡਾ ਖਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਦਾਦੀ ਨੇ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਦਿਆਂ ਭੈਣ ਮੂਹਰੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਂਡੇ ਤੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਤੂੰ ਆਂਡੇ ਖਾ ਲਏ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਬੋਲੀ, ਕਿਸ ਨੇ, ਕਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਆਂਡੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ? ਸਭ ਝੂਠ ਬੋਲਦੇ ਹੋ। ਫਿਰ ਉਹ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਮਝ ਗਿਆ, ਝੱਟ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਆਂਡੇ ਲਿਆ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਂਡੇ ਉਬਾਲ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਦਾਦੀ ਬੁੜਬੁੜ ਕਰਦੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਉਬਲੇ ਆਂਡੇ ਖਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਈ। ਮੈਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਹਿਰ ਕਿਨਾਰੇ ਰੱਖੇ ਆਂਡੇ ਤਾਂ ਕਾਂ ਖਾ ਗਏ, ਉਹ ਭਲਾ ਕਿਵੇਂ ਭੈਣ ਦੇ ਢਿੱਡ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ? ਇਹ ਸਭ ਤਾਏ ਵਰਗੇ ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੇ ਆਪ ਹਲਵਾ ਮੰਡਾ, ਆਂਡੇ, ਮੁਰਗੀਆਂ ਖਾਣ ਲਈ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਪੀਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਲੂ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਇੱਕਦਮ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਅੰਦੋਲਨ ਵਾਂਗ ਬਣ ਗਿਆ। ਮੇਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਨੇ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ, ਦਾਦੀ ਇਕੱਲੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘਰ ਵਿਚ ਸਨ। ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਚੇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਸਭ ਵਿਚ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਵਿਰੁਧ ਨਫਰਤ ਭਰ ਗਈ। ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਘਰ ਵਿਚ ਸੰਗਰਾਮ, ਮੱਸਿਆ, ਪੂਰਨਮਾਸੀ, ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਦਿਨ ਮਤੀਆਂ-ਮਸਾਣਾਂ 'ਤੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਣ, ਸ਼ਰਾਬ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਕਾਰਜ ਬੰਦ ਹਨ। ਮੇਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰੀਂ ਵੀ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਕੰਮ ਕਰਨੋਂ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਜੇ ਮੇਰੀ ਦਾਦੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਆਂਡੇ ਵਾਲਾ ਪਖੰਡ ਤਾਏ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਨਾ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਵਸਿਆ ਭਰਮ ਦਾ ਆਂਡਾ ਨਾ ਟੁੱਟਦਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਫੂਟੋ ਆਂਡਾ ਭਰਮ ਕਾ ਮਨਹਿ ਭਇਓ ਪਰਗਾਸੁ॥

ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ

ਰਾਤ ਕੋਈ ਇੱਕ ਕੁ ਵਜੇ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅੱਧ ਨੀਂਦਰ ਉਠ ਕੇ ਪਾਣੀ ਪੀਤਾ। ਗੋਲੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸੇ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਵਿਚ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਐਲ.ਐਮ.ਜੀ. ਦਾ ਫਾਇਰ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਲ ਹੀ... ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਐਲ.ਐਮ.ਜੀ. ਦੀ ਫਾਇਰਿੰਗ ਦੀ ਏਨੀ ਪਛਾਣ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸੁੱਤਾ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਇਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਫਾਇਰਿੰਗ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਨਾ, ਪਰ ਅੱਜ ਤਾਂ ਫਾਇਰਿੰਗ ਵਾਲੀ ਹੱਦ ਹੋਈ ਪਈ ਸੀ। ਰਾਤ 11 ਵਜੇ ਦੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਇੱਕ ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਚੋਂ ਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਬੰਦ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

“ਕੀ ਗੱਲ?” ਮੇਰੀ ਵਹੁਟੀ ਜਾਗ ਪਈ ਸੀ। “ਅੱਜ ਤਾਂ ਫਾਇਰਿੰਗ ਆਲੀ ਹੱਦ ਮੁੱਕੀ ਪਈ ਆ।” ਮੈਂ ਜਿਵੇਂ ਅੱਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਅੱਧਾ ਕੁ ਵਹੁਟੀ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਆਪੇ ਹੀ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਬਲਬ ਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਿਚ ਵੱਲ ਹੋ ਗਿਆ।

“ਆਹ... ਗਾਅ... ਗਾਅ... ਫਾਇਰਿੰਗ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਨੇੜਿਓਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ।” ਘਰ ਦੀ ਨੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜਿਹੀ ਲਿਆਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ। “ਨਹੀਂ! ਜਾਪਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ... ਫਾਇਰਿੰਗ ਤਾਂ ਮੰਦਰ ਆਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਾਲੇ ਉਧਰਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਹੀ ਰੋਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਆ।” ਮੈਂ ਬੋਝਾ ਘਾਬਰੇ ਜਿਹੇ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਪਿੰਡ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੈ ਤੇ ਨਹਿਰ ਟੱਪ ਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਆ ਵਸੇ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਬਹਿਕ ‘ਤੇ ਆਣ ਬੈਠੇ ਨੇ। ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਬਹਿਕਾਂ ਮੇਰੇ ਆਲੇ ਡੇਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਨ। ਪਿੰਡੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਨਹਿਰ ਹੀ ਅੱਡ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੱਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਪੱਤੀ ‘ਬਲੋਰ ਕੀ’ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦੇ ਘਰ ‘ਬਲੋਰ ਕੇ’ ਵੱਜਦੇ ਹਾਂ। ਬਾਕੀ ਪੰਜ ਘਰ ‘ਸੰਧੂ ਪੱਤੀ’ ਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਸੰਧੂਆਂ ਕੇ’ ਕਹਿੰਦੇ ਆਂ। ਬੋਝਾ ਪਰ੍ਹਾਂ ਨਹਿਰ ਦੇ ਕੋਲ ਕਰ ਕੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀਆਂ ਦਾ ਵਿਹੜਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਤਕਰੀਬਨ ਦਸ ਟੱਬਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਜ਼੍ਹਬੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਠੱਠੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ ‘ਤੇ ਹੈ। ਉਹ ਇਧਰ ਆਉਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਪੰਚਾਇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾੜੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਧਰ ਰੋਣਕ ਵਿਚ ਆਉਣ ਨੂੰ ਕਹਿ ਚੁੱਕੀ ਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਤਕ ਉਧਰੋਂ ਲਾਗੇ ਪੈਂਦੀ ਐ। ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਆਲੀ ਸਤਕ ਇਧਰੋਂ ਨੇੜੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਲਾਣੇ ਦੇ ਦੋ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਅੱਗੋਂ 6 ਘਰ ਹੋਰ ਨਿਕਲ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਸੰਧੂਆਂ ਆਲੇ ਲਾਣੇ ‘ਚੋਂ 8-10 ਘਰ ਹੋਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਖੂਹ ਅਜੇ ਸਾਂਝੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ‘ਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਵਾਲੀ ਸਤਕ ‘ਤੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਅੱਧਾ ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸ਼ਹਿਰ ਆਲੇ ਰਾਹ ਦੇ ਐਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਿਵ ਮੰਦਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਟੁਕੜੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਇਹੀ ਜਵਾਨ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ 8-8 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਵੇਰ ਦੇ 5 ਵਜੇ ਤਕ ਗਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮੰਦਰ ਬੜੀ ਉਜਾੜ ਜਿਹੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਕੋਈ ਟਾਂਗਾ ਜਾਂ ਟਾਵਾਂ-ਟੱਲਾ ਠੈਪੂ ਰੁਕ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਪਾਣੀ ਪੀ ਲਵੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੰਡਤ ਵੀ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਭੋਗ ਲਵਾ ਕੇ ਕਿਵਾੜ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 5 ਵਜੇ ਤਕ ਆਰਤੀ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪਰਤ ਜਾਂਦੇ। ਉਹਨੇ ਤਕਰੀਬਨ 6-7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੰਦਰ ਵਿਚੋਂ ਚੁੱਕ ਲਈ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਟੁਰ ਗਿਐ। ਸ਼ਾਮ ਛੇ ਵਜੇ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਸਤਕ ਬਿਲਕੁਲ ਉਜਾੜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਤਕ ‘ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।

ਇਧਰ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਆਲੇ ਭਾਵੇਂ ਰਾਤ-ਬਰਾਤੇ, ਲੇਟ-ਫੇਟ ਹੋਏ ਪੈਦਲ ਜਾਂ ਸਾਈਕਲ ‘ਤੇ ਪਿੰਡ ਟੁਰ ਪਈਏ ਪਰ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਆਬਾਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਡੀਲਰਾਂ ਨੇ ਕੱਟੀਆਂ ਨੇ ਉਥੇ ਵੱਸਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਤਾਂ

ਸ਼ਾਮ ਛੇ ਵਜੇ ਮਗਰੋਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਜਿੰਦਰੇ ਮਾਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ, ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਭਾਵੇਂ ਸਕਾ ਪਿਉ ਆ ਕੇ ਬੁਹਾ ਪਿਆ ਖੜਕਾਵੇ, ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਦੇ। ਦੁਕਾਨਾਂ, ਮਕਾਨ ਸਭ ਸ਼ਾਮ ਪੈਦਿਆਂ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਬੇਹ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੇਰੀ ਘਰ ਦੀ ਉਠ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਫਾਇਰਿੰਗ ਦੀ ਅਭਿਆਸੀ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਬੋਮਲੂਮੀ ਜਿਹੀ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਲਕੀਰ ਜਿਵੇਂ ਰੋਜ਼ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਪਰ ਪਸਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਮੈਂ ਨੋਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੁੱਤ-ਉਠੀ ਜਿਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਬੋਮਲੂਮੀ ਜਿਹੀ ਲਕੀਰ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਪਰ ਫੈਲ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਸਭ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਰਹਿਨਾਂ ਪਰ ਕਹਿੰਦਾ ਕੁਛ ਨਹੀਂ। ਫਾਇਰਿੰਗ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੱਚੀਉਂ ਸਾਡੇ ਲਾਗਿਓਂ ਆ ਰਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਾਨ ਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਨਾਂ ਤੇ ਬਾਹਰਲਾ ਬੁਹਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਨਾਂ। ਕੀ ਗੱਲ? ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾਇਉ... ਵਿਹੜੇ ‘ਚ ਹੀ ਰਹਿਉ।”

ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਅੱਧਲੋਟੀ ਜਿਹੀ ਆਖਦੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਮਗਰ ਹੀ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਫਾਇਰਿੰਗ ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਆਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਜਿਵੇਂ ਅਵਾਕ ਬੁੱਤ ਬਣੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ। ਬੋਝੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਾਹਰਲੀ ਬੈਠਕ ਦਾ ਬੁਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਾਧੂ ਹੁਰੀ ਐਨਕ ਸੂਤ ਕਰਦੇ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਗਰੋਂ ਮੇਰੀ ਬੀਬੀ ਹੈ। ਬਾਧੂ ਹੁਰੀ ਗਰਮੀ-ਸਰਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਹੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਬੀਬੀ ਬਰਾਡੇ ਵਿਚ ਫੋਟੋ ਭਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੋਲ ਸੈਂਦੀ ਹੈ।

“ਵਾਗਰੂ...!” ਮੇਰੇ ਬਾਧੂ ਜੀ ਦਾਹੜੀ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡ ਗਈ ਹੈ। “ਜਾਗ ਪਿਆ ਪੁੱਤਰ।” ਮੇਰੀ ਬੋਝੇ ਸਾਂਝਾ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੀ ਆਖਦੀ ਹੈ।

“ਜਾਗ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਗਾ ਦੇਹ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਵਾਗਰੂ ਨੇ ਅੱਜ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਰਾਤ ਲੱਘਾਣੀ ਆਂ?” ਬਾਧੂ ਹੁਰੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਬੜੀ ਛੇੜੀ ਕਾਰਨ ਪੈ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ। “ਕਾਕਾ ਤੇ ਨਹੀਂ ਨਾ ਜਾਗਿਆ?” ਮੇਰੇ ਬਾਧੂ ਜੀ ਮੇਰੇ ਸਾਲ ਕੁ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੋਤਰੇ ਨਾਲ ਬੜਾ ਤਿਹ ਹੈ।

“ਜੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤੇ ਘੂਕ ਸੁੱਤਾ ਪਿਐ।” ਮੇਰੀ ਘਰਦੀ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਪੱਲਾ ਸੂਤ ਕਰਦੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਛ ਦੇਰ ਸਾਰੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਰੁੱਖ ਹੋਣ। ਫਿਰ ਬਾਧੂ ਜੀ ਚਾਚੇ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਡ ਕਰਦੀ ਕੰਧ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰਦੇ ਹਨ, “ਸੰਤ! ਓ ਸੰਤ! ਸੰਤ ਸਿਹਾਂ!”

ਆਵਾਜ਼ ਪੈਦਿਆਂ ਹੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਡ ਕਰਦੀ ਕੰਧ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਬੁਹਾ ਫਟੋਕ ਦੇਣੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਹੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਬੁਹੇ ਵਿਚੋਂ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਕੇ ਲੱਘਦਾ ਮੇਰਾ ਲੰਮਾ-ਲੰਬਾ ਚਾਚਾ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਹ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਬੋਨਿਆ ਪਟਕਾ ਠੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਮੇਰਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਕੁਲਬੀਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

“ਮੈਂ ਤਾਂ ਭਾਅ ਜੀ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਸਾਂ। ਧਾਡੀ ਆਵਾਜ਼ ਡੀਕਦਾ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਖਬਰੇ ਭਰਾ ਹੁਰੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਠੇ।” ਮੇਰਾ ਚਾਚਾ ਬਾਧੂ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ।

“ਸੰਤ! ਏਨੀ ਫਾਇਰਿੰਗ ਤਾਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਸੁਣਦੇ ਸਾਂ ਜਦੋਂ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਕੀ ਗੱਲ ਹੋਗੀ?” ਬਾਧੂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ।

“ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਤੇ ਪਰਸੋਂ ਵੀ ਹਰਜਿੰਦਰ ਫੌਜੀ ਤੇ ਰੇਲੂ ਫਿਰਦੇ ਸੀ ਦਿਨੇ। ਕੱਲ੍ਹ ਤੇ ਪੰਧੂ ਸੰਧੂਆਂ ਦਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਫਿਰਦਾ ਰਿਹੈ ਅਸਾਲਟਾਂ ਪਾ ਕੇ। ਝੋਲੀਆਂ ਵੀ ਪਾਈਆਂ ਸਨ। ਮਗਰੋਂ ਉਹਦੀ ਜੀਧ ਵੀ ਸੀ। ਉਧਰ ਐਲ.ਐਮ.ਜੀ. ਬੀੜੀ ਫਿਰਦੇ ਸੀ ਖਾੜਕੂ। ਕਿਧਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਆਲੀ ਚੌਕੀ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ?” ਕੁਲਬੀਰ ਨੇ ਸ਼ੰਕਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ।

“ਵੇ ਤੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰ... ਐਵੇਂ ਨਾ ਬੋਲੀ ਜਾਗ! ਵੱਡੇ ਆਪੋ...।” ਮੇਰੀ ਚਾਚੀ ਬੁਹੇ ਪਿੱਛੋਂ ਬੋਲੀ। ਜੇਠ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭਾਵ ਮੇਰੇ ਬਾਧੂ ਅੱਗੇ ਉਹ ਛੇੜੀ ਕੀਤਿਆਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਨੂੰ ਘੁੰਡ ਕੱਢਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। “ਹਰਜਿੰਦਰ ਤਾਂ ਵੱਡਿਆਂ ਜੋੜਾਂ ਦਾ ਬੰਦੇ। ਉਹਦਾ ਇਨਾਮ ਵੀ 20 ਲੱਖ ਐ। ਪੰਧੂ ਵੀ ਛੇੜੀ ਕੀਤਿਆਂ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਰੇਲੂ ਉਦਾਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਹੀਂ...। ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ! ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੀ ਗੱਲ ਲੋ।” ਬਾਧੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਐਕਾਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਭਗੋੜੋ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ, ਨਾਂ, ਪਤੇ, ਮਾਂ-ਪਿਉ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਬਾਧੂ ਹੁਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਗਲਾਂ ‘ਤੇ ਗਿਣੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਿਸੇ

ਹਿੱਸਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੂਰਾ ਡੇਢ ਦਹਾਕਾ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਹੰਢਾਇਆ। ਇਸ ਸੰਤਾਪ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਪਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਪੱਖ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਸਭ ਧਿਰਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਰਜਣਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਿੰਦੜੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸੰਤਾਪ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਮਨਿੰਦਰ ਕਾਂਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿੰਦੜੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ ਜੋ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨਿੰਦਰ ਨੇ ‘ਭਾਰ’, ‘ਕੁੱਤੀ ਵਿਹੜਾ’, ‘ਜੂਨ’ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵਾਹਵਾ ਹਿਲਜੁਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਕੁਝ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਮਨਿੰਦਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਜਿਸ ਦਰਦ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਈ, ਉਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਤਾਪ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਤੁਰੀਆਂ। ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਨੇ ‘ਭਾਰ’ ਸਮੇਤ ਮਨਿੰਦਰ ਕਾਂਗ ਦੀਆਂ ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਮਨਿੰਦਰ ਕਾਂਗ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ‘ਹਿੱਸਾ’ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਵੇਲੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਮੁੰਡਾ ਯਾਨੀ ਕੁਲਬੀਰ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਹਰਪਾਲ ਤੇ ਮੈਥੋਂ ਛੋਟਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਖਾੜਕੂਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚਾਚਾ ਜੀ ਦਾ ਹਰਪਾਲ ਤਾਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਗਰੋਂ ਮੈਥੋਂ ਛੋਟਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬਰਨਾਲਾ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਾਡੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ‘ਸ਼ਹੀਦ ਪਰਿਵਾਰ’ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਹੁਣ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੰਮਕਾਰ ਲੱਗ ਗਿਐ ਤੇ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਉਹਦਾ ਝੁਕਾਅ ਨਹੀਂ ਪਰ ਪੁਰਾਣੀ ਭੱਲ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਖਾੜਕੂ ਕਦੀ ਰਾਤ-ਬਰਾਤੇ ਤੋਰੀ-ਫੁਲਕਾ ਵੀ ਛਕ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਗੋਡੀਂ ਹੱਥ ਲਾ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਬਾਧੂ ਹੁਰੀ ਤੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਆਪਣੀ ਜਬੋਦਾਰੀ ਤੇ ਜਬ੍ਰੇ ਵਾਲੇ ਸੁਭਾਅ ਕਾਰਨ ਆਸ-ਪਾਸ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨੇ। ਇੱਕ-ਦੋ ਵਾਰੀ ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ‘ਤੇ ਬਾਧੂ ਹੁਰੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਾਅਰੇ ਮਾਰਨ ਕਾਰਨ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਕੋਲੋਂ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟ

ਦਿਨ ਰੋਟੀ ਤੇ ਹਵਾਲਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਤੋਂ ਖੌਫ਼ਜ਼ਦਾ ਹੋ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਦੱਸ ਦਈਏ।

ਹੁਣ ਵੀ ਮੇਰਾ ਮਨ ਕਿਸੇ ਖੋਛ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਘੱਟਾ ਕੁ ਅਸੀਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੇ ਕੁਲਬੀਰ ਨੇ ਬਾਹਰ ਮੰਜੀਆਂ ਡਾਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੀ ਸੋਚ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਤ ਇੱਥੇ ਬਾਹਰ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਕੱਟਾਂਗੇ ਤੇ ਫੇਰ ਚੰਗੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਾਂਗੇ। ਹੁਣ ਤੇ ਬਾਧੂ ਹੁਰੀ ਜਾਂ ਚਾਚੇ ਹੁਰੀ ਹਨੇਰੇ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਘਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗਰਕੀਆਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਨੇ। ਛੇੜੂ ਵੀ ਮੌਝੀਆਂ ਲੈਣ ਚੰਗੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਏ।

“ਬਾਹਰਲੇ ਘਰ ਵੱਲ ਵੀ ਵੇਖੋ ਖਾਂ ਜ਼ਰਾ। ਬੁਹਾ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਿਉ ਪਰ ‘ਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਲਓ ਮੋਤੀ ਨੂੰ।” ਮੇਰੀ ਚਿੰਤਤ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਮੋਤੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਟੱਬਰ ਦਾ ਵੀ ਫ਼ਿਕਰ ਖਾ ਰਿਹੈ।

“ਉਹਨੂੰ ਕੀ ਹੋਵੈ? ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰ।” ਏਨੀ

ਖਾ ਚੁੱਕੇ ਨੇ। ਚਾਚੇ ਹੁਰੀ ਤਾਂ ਦੇ ਹਫ਼ਤੇ ‘ਮਾਲ ਮੰਡੀ ਹਵਾਲਾਤ’ ‘ਚ ਵੀ ਕੱਟ ਆਏ ਹੋਏ ਨੇ।

ਪਰ ਅੱਜ ਰਾਤ ਦੀ ਫਾਇਰਿੰਗ...। ਬਾਧੂ ਹੁਰੀ ਵੀ ਪੁੱਛਾਨ ਨੇ ਤੇ ਚਾਚਾ ਵੀ ਜਿਵੇਂ ਘਾਬਰਿਆ ਬੈਠੇ। ਕੁਲਬੀਰ ਅੱਡ ਕਿਆਸੇ ਲਾ ਰਿਹੈ। ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਾਨ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼... ਪ੍ਰੀਤਮ। ਅਸਲ ‘ਚ ਕਦੀ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੈ। ਮੋਢੇ ‘ਤੇ ਆਪ ਅਸਾਲਟ ਪਾਈ ਫਿਰਦਾ ਰਿਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨੂੰ ਹੁਣ ਵੀ ਕੁਛ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੌਂਹਦਾ।

ਇਧਰ ਮੇਰੀ ਪੁੱਛਾਨੀ ਅੱਡ ਹੈ। ਮਾਸਟਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਭੈਅ ਹੈ; ਨਾਲ ਟੱਬਰਦਾਰੀ ਦਾ ਵੀ। ਉਧਰ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਿਹੜੇ ਬਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਰਕੇ ਚੱਕਰ ਕੱਟੇ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ-ਕਰ ਕੰਬ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਹਫ਼ਤਾ-ਹਫ਼ਤਾ ਨਹਾਉਣਾ ਨਾ ਮਿਲਣਾ, ਤੀਜੇ

ਆਖਦੇ ਬਾਧੂ ਹੁਰੀ ਬੁਹੇ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਅਰਲਾਂ ਕੋਲ ਬਣੀ ਵਿੱਥ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਗਲੀ ਵਿਚ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਘਰ ਹਨ ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਹੀ ਬਾਹਰਲੇ ਘਰ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਚਾਚੇ ਦਾ ਤੇ ਸਾਡਾ।

“ਮੋਤੀ! ਓ ਮੋਤੀ!” ਬਾਧੂ ਜੀ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਖੰਘ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰਦੇ ਹਨ।

“ਮੈਂ ਖੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਬੁਹੇ ਕੋਲ ਦੱਸੋ?” ਮੋਤੀ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਬਾਜ਼ ਮਾਰਦਾ ਹੈ।

“ਕੁਛ ਨਹੀਂ। ਬਸ ਉਂਜ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਸੀ ਤੇਰੀ! ਤੂੰ ਠੀਕ ਐਂ ਨਾ?” ਬਾਧੂ ਜੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ।

“ਮੈਂ ਠੀਕ ਆਂ। ਉਦਾਂ ਉਠ ਬੈਠੇ ਆਂ। ਅੱਜ ਤੇ ਗੋਲੀ ਚੱਲਣ ਦੀ ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ। ਡੇਢ ਘੰਟਾ ਹੋਣ ਡਿਹੈ ਲਗਾਤਾਰ ਗੋਲੀ ਚਲਦਿਆਂ।” ਮੋਤੀ ਨੇ ਇੰਜ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਬਾਧੂ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਉਡੀਕ ਰਿਹਾ ਸੀ।

“ਇਧਰ ਈ ਆ ਜਾ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੜ ਕਿਹਾ।

“ਦੇਖਦਾ। ਉਦਾਂ ਠੀਕ ਹੀ ਹਾਂ।” ਮੋਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਬਾਧੂ ਹੁਰੀ ਮੁੜ ਆਏ। ਅੱਧਾ ਕੁ ਘੰਟਾ ਹੋਰ ਲੱਗ ਗਿਆ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਦੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਏਨੇ ਨੂੰ ਮੋਤੀ ਨੇ ਬੁਹਾ ਖੜਕਾ ਦਿੱਤਾ।

“ਮੂੰਹ ਝਾਖਰ ਹੋ ਗਿਐ। ਮਖਿਆ। ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਓ ਬੁਹੇ ਹੁਣ।” ਮੋਤੀ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ।

ਸਾਰੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਟੋਢੇ ਹੋਏ ਪਏ ਸਨ। ਚਾਚੀ ਤੇ ਕੁਲਬੀਰ ਉਧਰ ਟੁਰ ਗਏ ਸਨ। ਬਾਧੂ ਜੀ ਤੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਪਰ੍ਹਾਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵੱਲ ਤੱਕਿਆ। ਉਹ ਵੀ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ ਟੋਢਾ ਹੋ ਕੇ, ਜਦ ਮੈਂ ਅਵੇਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾਣ ਮੋਤੀ ਨੂੰ ਬੁਹਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅੰਦਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਦੀ ਵਹੁਟੀ ਕਸ਼ਮੀਰਨ ਰਾਣੀ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਲ ਨੂੰ ਉਗਲ ਲਾਈ ਲੰਘ ਗਈ।

ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ‘ਵਾਜ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਬਸ ਚੁੱਪ-ਚਾ ਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਭੌਂਕਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੋਤੀ ਉਹਦੀ ਪਹਾੜਨ ਵਹੁਟੀ ਤੇ ਮੁੰਡਾ ਮੈਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਪਲਾਤੇ-ਪਲਾਤੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੇਵ-ਲੋਕ ਵਾਸੀ ਲੱਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿੱਟੇ ਚਿਹਰੇ ਬੜੇ ਗੰਭੀਰ ਸਨ। ਬੈਠੇ ਵੀ ਉਹ ਤਖ਼ਤਪੋਸ਼ ‘ਤੇ ਇੰਜ ਆ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਭੇਦ ਭਰੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਣ। ਮੈਂ ਹੀ ਚੁੱਪ ਤੋੜੀ, “ਫਿਰ ਮੋਤੀ?”

“ਮਖਿਆ। ਤਤਕਾ ਤਾਂ ਹੋ ਗਿਐ। ਜਾਈਏ ਜਾ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਨਹੀਂ ਸੁੱਤੇ।” ਮੋਤੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ।

“ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਰਾਤ ਅੱਧਾਂ ‘ਚ ਹੀ ਕੱਟੀ।” ਮੋਤੀ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਨੇ ਵੀ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ।

ਬਾਕੀ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਜਾਗ ਪਏ। ਮੋਤੀ ਨੂੰ ਆਇਆ ਵੇਖ ਚਾਚੀ ਤੇ ਕੁਲਬੀਰ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਬੋਝੀ ਦੇਰ ਮਗਰੋਂ ਲੋਅ ਪਾਟ ਗਈ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵੱਲੋਂ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਭਾਈ ਜੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆ ਗਈ। ਰੇਡੀਓ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਸੀ ਜੀਵਨ ਟੁਰ ਪੈਣ ਦੀ।

ਚਾਚਾ ਤੇ ਬਾਧੂ ਚਾਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁੱਕਲਾਂ ਮਾਰੀ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਟੁਰ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਘਰ ਬੈਠਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦੇ ਗਏ। ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਨਾ ਕੋਈ ਦੋਧੀ ਲੱਖਿਆ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਵੇਰ ਸਾਰ ਜੋਤਰਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ। ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘੂਕਰ ਜਿਵੇਂ ਸੌ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਜਿਵੇਂ ਸਵੇਰ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਵੀ ਜਾਣ ਕੇ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ।

“ਭਾਉ ਜੀ, ਆ ਜਾਓ ਇਧਰ। ਅਹੀਂ ਜਾਣੈਂ ਉਧਰ ਵਿਹੜੇ ਵੱਲ।” ਸੰਧੂਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ‘ਹਰਜੀਤ’ ਮੈਨੂੰ ‘ਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

“ਕਿਉਂ ਕੀ ਗੱਲ?” ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਕਿਹਾ। ਉਂਜ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੰਕਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਭਾਣਾ ਉਧਰ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਹੈ।

“ਵਿਹੜੇ ਵਾਲੇ ਨੱਝੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਮਾਰ ਗਏ ਆ ਰਾਤ ਨੂੰ ਖਾੜਕੂ। ਉਧਰ ਪਈਐ ਲੋਥਾਂ ਘਰ ‘ਚ ਈ। ਤੁਹਾਡਾ ਬਾਧੂ ਤੇ ਚਾਚਾ ਗਏ ਆ ਉਥੇ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਕਿਹਾ, ਪਈ ਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿਉ।” ਹਰਜੀਤ ਕਹੀ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਅੰਦਰ ਟੁਰ ਗਿਆ। ਹਰਜੀਤ ਪਰ੍ਹਾਂ ਗਲੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ‘ਤੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੇ ਬੈਠਕ ਵਿਚੋਂ ਮੇਰੀ ਤੇ ਹਰਜੀਤ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਲਈ ਸੀ।

“ਬੀਬੀ! ਮੈਂ ਚੱਲਿਆਂ ਨੱਝੇ ਹੁਰਾਂ ਵੱਲ। ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਐ ਉਧਰ।” ਮੈਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ।

“ਮੈਂ ਵੀ ਚਲਦਾਂ ਨਾਲ।” ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ।

“ਵੇਖ ਲੈ। ਐਸ.ਪੀ. ਜੀਤ ਸੁੰਹ ਕਹਿੰਦੇ ਇੱਥੇ ਈ ਐ। ਤੇਰਾ ਜਾਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।” ਮਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਛਾਪਿਆਂ ਤੇ ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ। “ਚਲ ਆਣ ਦੇਹ।” ਮੈਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਾਦਰ ਲੈ ਟੁਰ ਪਿਆ।

ਵਿਹੜੇ ਆਲਾ ‘ਲੀਲੂ’ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ‘ਚ ਐਸ.ਪੀ.ਓ. ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਚਾਟੀਵਿੰਡ ਵੱਲ ਕਿਸੇ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਡੱਠੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰੀਂ ਪਿੰਡ ਆਉਂਦਾ ਤੇ ਘੜੀ ਪਲ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬਹਿ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। 25 ਸਾਲ ਦਾ ਬੜਾ ਦਰਸ਼ਨੀ ਜਵਾਨ ਸੀ। ਵਿਹੜੇ ‘ਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ 10ਵੀਂ ਪਾਸ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਮੰਡੀਆਂ ‘ਚ ਪਾਈ ਪਿਆਉਣ ਦੀ 90 ਦਿਨਾਂ ਵਾਲੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਗੰਦਾ ਕੰਮ ਉਸ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੁੰ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਾਧੂ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਘਰ ਦਾ ਖਰਚ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਮਾਰਾ ਬਾਧੂ ਕੰਮ ਤੋਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ‘ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਬੋਝ ਪੈਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਹੋਮਗਾਰਡ ਤੇ ਐਸ.ਪੀ.ਓ. ਭਰਤੀ ਸੁਰੂ ਹੋਈ। ਮੇਰੇ ਤੇ ਬਾਧੂ ਜੀ ਦੇ ਰੋਕਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਐਸ.ਪੀ.ਓ. ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਲਾਕੇ ‘ਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਭੱਠਿਆਂ ‘ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਕਰਨੀ ਮੰਨ ਲਈ। ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਭੱਠੇ ਵੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਠਾਹਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੋਝੀ ਦੇਰ ਮਗਰੋਂ ਕਮਾਂਡੋ

ਫੋਰਸ ਤੇ ਡਿਫੰਡਾਵਾਲਾ ਟਾਈਗਰ ਫੋਰਸ ਨੇ 'ਕੋਡ ਆਫ ਕੋਡਰ' ਲਾਗੂ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਹੁਕਮ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਤੇ ਚਾਚੇ ਹੁਰਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਲੀਲੂ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਿਆ। ਨੰਡਾ ਉਹਦਾ ਬਾਪ ਸੀ।

ਇੱਕ ਵਾਰ 'ਪੰਜਵਤ ਗਰੁੱਪ' ਨੇ ਉਹਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਹ ਬਚ ਗਿਆ ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਣ 'ਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ 'ਲਿਸਟ' ਵਿੱਚੋਂ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪਰ ਇਹ ਅੱਜ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਨੰਡੇ ਸਣੇ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਖਾੜਕੂ ਮਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਸੱਤ ਲੋਥਾਂ ਬਾਹਰ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਥਾਂ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਆਲੀ ਕੰਧ ਕੋਲ ਸਨ। ਦੋ ਬੱਚੇ ਮੰਜਿਆਂ 'ਤੇ ਲੋਟੇ-ਲੋਟੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ 8 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਾਲਕੀ ਦੀ ਲੋਥ ਖਾਲੀ ਖੁਰਲੀ ਕੋਲ ਪਈ ਸੀ। ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਰੋੜ੍ਹ ਕੇ ਪਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ। ਡੰਗਰਾਂ ਦੇ ਰੱਸੇ ਛੱਡੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਖਾੜਕੂ ਜਾਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਭੁਤਨਾ ਫਿਰਵਾ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਬੱਚੀ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਜਾਈਆਂ ਵਾਲੀ ਪੈਟੀ ਮਗਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਬਚ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਸੌ ਸਾਲਾ ਅੰਨ੍ਹਾ ਬਜ਼ਰਗ ਸੀ, 'ਮਲ੍ਹਾਗਰ' ਜਿਹੜਾ ਡੰਗਰਾਂ ਕੋਲ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਪਿਛਲੇ 25-30 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਦਿੱਸਣੇ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਹੁਰੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਸਨ, ਇਹ ਮਲ੍ਹਾਗਰ ਉਦੋਂ ਵੀ ਅੱਧ ਚਿੱਟੀ ਕਰਤ-ਬਰਤ ਦਾਹੜੀ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਖਿੱਦੇ ਬਣਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਡੰਗਰ-ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਇਹੀ ਮਲ੍ਹਾਗਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿਸੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ। ਹੁਣ ਫਰਕ ਸਿਰਫ਼ ਏਨਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰੀਰ ਬੁਕ ਕੇ ਕਮਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਦਾਹੜੀ ਦੁੱਧ ਚਿੱਟੀ, ਬਾਕੀ ਸਭ ਅੰਗ ਚਲਦੇ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ 20-25 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਨਬੀਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਘਰਦਿਆਂ ਪੱਕੀ ਮੰਜੀ ਡੰਗਰਾਂ ਕੋਲ ਕਰ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਅੱਧਿਓਂ ਬਹੁਤੇ ਵਿਹੜੇ ਦਾ ਦਾਦਾ, ਤਾਇਆ, ਚਾਚਾ ਤੇ ਬਾਬਾ ਸੀ।

ਰੇਲੂ ਹੁਰੀਂ ਉਹਨੂੰ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਕੀ ਮਾਰਨੇ ਇਹਨੂੰ ਤੇ ਕਾਹਨੂੰ ਗੋਲੀ ਖਰਾਬ ਕਰਨੀ ਐ?" ਉਹਨੂੰ ਹੁਣ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੀ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਐ?" ਸ਼ਾਇਦ ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ ਆਭਾਸ ਹੋ ਗਿਐ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਪਲੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ 'ਆਹ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੱਢਦੇ ਤੇ ਬੇਹੁਰ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ-ਅੱਧ ਹੁੰਝ ਕੋਰਦੇ ਨਾਲ ਮੂੰਹ 'ਚ ਕੁਛ ਮਾੜਾ-ਮੋਟਾ ਬੋਲਦੇ ਪਰ ਕੋਈ ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਲੀਲੂ ਪਰ੍ਹਾਂ ਗੋਡਿਆਂ 'ਚ ਸਿਰ ਦੇਣੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬੈਠਾ, ਬੇਆਵਾਜ਼ ਰੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣੇ ਹੀ ਥਾਟਿਓਂ ਪਿੰਡ ਅੱਪੜਿਆ ਹੈ।

ਸਿਪਾਹੀ ਚਾਰੇ ਬੰਨੇ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫਟਕਣ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ। ਸਿਵਾਏ ਸਾਡੇ ਟੱਬਰ ਦੇ ਚਾਰ ਜੀਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅੰਦਰ ਨਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਉਦਾਂ ਵੀ ਡਰਦਾ ਇਧਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਉਂਜ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਢਾਣੀਆਂ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਬੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਿਛੋਂ ਸਰਪੰਚ, ਚੌਕੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਤੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਮੱਖਣ ਸੁੰਹ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

"ਹਾਂ ਜੀ, ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ।" ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਟੱਬਰ ਜਿਵੇਂ ਥਾਣੇ, ਕਚਹਿਰੀ, ਹਸਪਤਾਲੀਂ ਰੁਲਿਆ ਹੈ। ਲਗਪਗ ਸਭ ਨਾਲ ਵਾਕਫ਼ੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

"ਰੇਲੂ ਦਾ ਕੰਮ ਐ ਜੀ।" ਸਰਪੰਚ ਬੋਲਿਆ। "ਆਹੋ! ਨੋਟ ਲਿਖ ਕੇ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਲੈ ਲਿਆ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ।" ਮੱਖਣ ਸੁੰਹ ਆਖਦਾ ਹੈ।

"ਰੇਲੂ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੌਜੀ, ਏਸੇ ਲੀਲੂ ਦੀ ਮੁਖਬਰੀ ਨਾਲ ਮਰਿਐ। ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਇਹ ਕਾਰਾ ਕਰ ਗਏ ਆ।" ਬਾਪੂ ਹੁਰੀਂ ਹਵਾ 'ਚ ਤੱਕਦੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਾ ਕੇ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਉਂਜ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਕੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ?

"ਓ ਮੈਨੂੰ ਬਾਬੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਸਹੁੰ ਜੇ, ਮੈਂ ਫੌਜੀ ਦੀ ਮੁਖਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।" ਲੀਲੂ ਰੋਂਦਾ ਹੈ। "ਤੂੰ ਪੁੱਤ ਮੁਖਬਰੀ ਨੂੰ ਕਰ ਸਕਦਾ।" ਚਾਚਾ ਜੀ ਉਹਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

"ਚੇ ਨਾ ਲੀਲੂ! ਮੈਂ ਬੈਠਾ ਅਜੇ।" ਬਾਪੂ ਹੁਰੀਂ ਆਖਦੇ ਹਨ।

"ਹਾਏ ਓ ਰੱਬਾ!" ਲੀਲੂ ਜਿਵੇਂ ਫਿੱਸ ਕੇ ਹੋਰ ਲੇਰ ਜਿਹੀ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। "ਹੁਣ ਕੀ ਐ?" ਚਾਚਾ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। "ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਆ ਜਾਏ! ਨਾਲੋ ਐੱਸ.ਡੀ.ਐੱਮ. ਫਿਰ ਹੀ ਪੌਸਟਮਾਰਟਮ ਹੋਉ?" ਸਰਪੰਚ ਬਾਪੂ ਜੀ ਤੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਸਵਾਲ ਤੈਰਦਾ ਵੇਖ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬੋੜ੍ਹਾ ਪਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਕੋ ਘਰ ਵਿਚ, ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਤੇਰਾਂ ਮੌਤਾਂ...।

ਮੇਰਾ ਮਨ ਹਰਾਸਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਤੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਧਰ ਚਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਦਾ ਆਉਣਾ ਸੁਣ ਕੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਜੀਤ ਬਿੱਲੇ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਝੜਪ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਚਾਚਾ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਏਸੇ ਜੀਤ ਬਿੱਲੇ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਹਨੂੰ ਚਾਚਾ ਜੀ ਨੇ ਗਾਲ਼ਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਇਹਦੀ ਦਾਹੜੀ ਖਿੱਚ ਲਈ ਸੀ। ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਗੁੱਟ ਡੰਗਾਂ ਖਾ-ਖਾ ਕੇ ਸੁਜਾ ਲਏ ਸਨ।... ਹੁਣ ਵੀ ਉਹੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੱਖੀਆਂ ਲੋਥਾਂ ਉੱਪਰ ਬੈਠਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਮਾੜੀ-ਮਾੜੀ ਧੁੱਪ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੁਟਰ ਵੱਜਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਿਪਾਹੀ ਐਨ ਤੈਨਾਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਮੱਖਣ ਤੇ ਸਰਪੰਚ ਬਹੁਤੇ ਵਿਚ ਆ ਖੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। "ਕਿਸਕਾ ਕਾਮ ਹੈ ਯੇ?" ਸ਼ਰਮਾ ਐੱਸ.ਡੀ.ਐੱਮ., ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਨਾਲ ਤੁਰਦਾ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹੈ।

"ਦੇਖਦੇ ਆਂ।" ਜੀਤ ਬਿੱਲਾ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਚੋਰ ਅੱਖੀਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

"ਡੀ.ਸੀ. ਸਾਹਬ ਤੀ ਆਨਾ ਚਾਹਤੇ ਏ ਪਰ ਸੁਬਾ ਹੀ ਉਨਹੋਂ ਸਰਕਟ ਹਾਉਸ ਜਾਨਾ ਥਾ, ਔਰ ਵਹਾਂ ਸੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੀ ਓਰ। ਮੈਨੇ ਕਹਾ ਸਰ ਆਪ ਜਾਈਏ, ਮੈਂ ਨਿਬਟ ਲੁੱਗਾ।" ਐੱਸ.ਡੀ.ਐੱਮ. ਬੋਲਦਾ ਹੈ।

"ਸਰ! ਰੇਲੂ ਦਾ ਕੰਮ ਐ! ਨੋਟ ਹੱਥ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਐ। ਅਸਾਂ ਸਾਡ ਲਿਐ। ਕੁੱਲ 13 ਜੀਆ ਮਰੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਬੁੜਾ ਤੇ ਇੱਕ ਛੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਬਾਲਕੀ ਬਚੇ ਹਨ।" ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਮੱਖਣ ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ।

"ਇਹ ਮੁੰਡਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਹੈ ਨਾ? ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ।" ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। "ਹਾਂ ਜੀ ਸਰ! ਇਹ ਲੀਲੂ ਸਿੰਘ ਐ! ਆਪਣਾ ਈ ਐੱਸ.ਪੀ.ਓ. ਜਵਾਨ ਹੈ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਬਾਹਰ ਵਾਲੀ ਗਿੱਲਾਂ ਦੀ ਚੌਕੀ 'ਚ ਹੈ ਜੀ। ਜਨਾਬ ਬੜਾ ਮਾੜਾ ਹੋਇਆ ਐ ਜੀ! ਏਦਾਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ..." ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਚਿੜੀ ਵਾਂਗ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਫੁਕਦ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਜੜ੍ਹ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ।

"ਹਾਂ! ਇਸ ਜਵਾਨ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਹੀ ਨੰਬਰ ਦੇ ਕੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਬਣਾ ਲਉ। ਬਾਕੀ ਮਹਿਕਮੇ ਤੋਂ ਬਣਦੀ ਮਦਦ ਤੇ ਹੋਰ ਸਭ..." ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਬੋਲੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

"ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੀ ਤਰਫ਼ ਸੇ ਡੀ.ਸੀ. ਸਾਹਬ ਕੀ ਔਰ ਸੇ ਮੈਂ..." ਐੱਸ.ਡੀ.ਐੱਮ. ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਭ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕਦਮ ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਟੇਢਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

"ਹਰਾਮੀਓ! ਬਜਾ ਆ ਜਾਓ ਹੁਣ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਿਆਂ ਤੋਂ।" ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਬਾਪੂ ਤੇ ਚਾਚੇ ਵੱਲ ਹੱਥ ਕਰਕੇ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਖੜ੍ਹੇ ਸਾਂ, ਸੇ ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਤੜਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

"ਇਹ ਤੇਰੇ ਭਣੇਈਏ ਰੇਲੂ ਦਾ ਕੰਮ ਐ। ਸਾਡੀ ਚੜ੍ਹੀ ਕਲਾ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਇਹ।"

ਬਾਪੂ ਜੀ ਗੜ੍ਹਕੇ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। "ਸੁੱਟੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰੱਕ 'ਚ। ਪਿਛਲੀ ਭੁੱਲ ਗਏ ਜਾਪਦੇ ਓ!" ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਐੱਸ.ਡੀ.ਐੱਮ. ਤੜਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਗਾਲ਼ ਕੱਢੀ ਦੀ ਸੁਣੀ ਹੈ।

"ਆ ਉਰੁ..." ਪ੍ਰੀਤਮ ਤਣ ਗਿਆ। "ਨਹੀਂ ਸਰ!" ਫਰਕਦੀਆਂ ਚੂਹੀ ਮੁੱਛਾਂ ਨਾਲ ਘਾਬਰਿਆ ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕਦਮ ਚਾਲ੍ਹੀ-ਪੰਜਾਹ ਕਾਂਸਟੇਬਲ, ਹੌਲਦਾਰ, ਏ.ਐੱਸ.ਆਈ. ਸਭ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਆ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ।

ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਨਾਸਾਂ ਫੁਰਕਾਉਂਦਾ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ 'ਚ ਸ਼ਰਮਾ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਭਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਿੱਕੇ ਤੋਂ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ ਤਕ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡਾ, ਯਾਨੀ ਬਾਪੂ ਕਿਰਪਾਲ ਦੇ ਟੱਬਰ ਦਾ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੇ। ਇਹੀ ਗੁਪਤ ਦਾਬਾ ਹੈ।

"ਸਭ ਠੀਕ ਹੈ। ਟਰੱਕ 'ਚ ਲੱਦੇ ਬਣੀ ਲੋਥਾਂ ਜੁਆਨੇ।" ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਉਹ ਇੱਕ ਅੱਖਰ ਨਹੀਂ ਆਖਦਾ। ਉਹ ਬੇਅੰਤ ਸਿਆਣਾ ਅਫ਼ਸਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਈਏ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

"ਤੁਸੀਂ ਚਲੋਗੇ ਹਸਪਤਾਲ?" ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ।

"ਜੇ ਕੋਈ ਨਾ ਚੱਲੂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਚੱਲਾਂਗੇ।" ਬਾਪੂ ਹੁਰੀਂ ਆਖਦੇ ਹਨ।

"ਮੈਂ ਨਾਲ ਦੇ ਨਿੱਕਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲੈਨਾ। ਤੁਸੀਂ ਕਾਹਨੂੰ?" ਸਰਪੰਚ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

ਬੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਮਗਰੋਂ ਸਾਰੇ ਗੁਆਂਢੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿੱਕਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਦੇ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਨਿੱਕਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚੂਹੜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਬਾਰਾਂ-ਚੌਦਾਂ ਘਰ ਸੀਲ ਹਨ। ਕੋਈ ਜੀਆ ਨਾ ਬਾਹਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਾ ਅੰਦਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਲੋਥਾਂ ਨੂੰ ਟਰੱਕ 'ਚ ਲੱਦਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਨਿੱਕਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚੂਹੜ ਮਗਰੋਂ ਜੀਪ ਵਿਚ ਬਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਟਰੱਕ ਤੇ ਜੀਪਾਂ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਟੁਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।... ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਚਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਘਰ ਮੁੜ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਿਰਫ਼ ਘਰ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਚਾਚੇ ਹੁਰੀਂ ਬੋਲ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, "ਰੇਲੂ ਨੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।"

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਲੀਲੂ ਰੋਂਦਾ ਹੋਇਆ, ਬਾਲਕੀ ਨੂੰ ਮੋਢੇ ਲਾਈ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਨੋੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਪੁੱਜ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਵੀ ਨਾਲ ਹੈ।

"ਕੀ ਗੱਲ? ਐੱਜ ਰੋਂਦੈ?" ਮੈਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ। "ਭਾਉ ਜੀ, ਬੁੜਾ ਵੀ ਮਰ ਗਿਐ। ਦੁਪਹਿਰੇ ਜਿਹੇ ਉਹਨੂੰ ਸਾਰੇ ਭਾਣੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਅੱਧਾ-ਪੱਛਾ ਪਤਾ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ...। ਬੱਸ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੰਟਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ।" ਲੀਲੂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾ ਆਖਦਾ ਹੈ।

"ਚੱਲ ਕੋਈ ਨਾ ਮੇਰਾ ਵੀਰ! ਸਵੇਰ ਇਕੱਠੇ ਦਾਹੀ ਦਿਆਂਗੇ। ਜੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ।"

ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਸੁੱਝ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣਾ ਸੌਖਾ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਦੁਪਹਿਰੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹੀ ਚਾਚੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਟੁਰ ਗਏ ਸਨ।

"ਬਾਲਕੀ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਬੈਠੀ ਐ ਘਰੇ?" ਮੈਂ ਆਈਆਂ ਬੁੱਢੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲੀਲੂ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ।

"ਹਾਂ ਇੱਕ-ਅੱਧ ਦਿਨ ਤੇ ਭਾਉ ਜੀ, ਸਾਡ ਲੈਣਗੀਆਂ, ਬਾਅਦ 'ਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।" ਲੀਲੂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ।

"ਤੇਰੀ ਸੱਸ ਆਈ ਐ?" ਮੈਂ ਲੀਲੂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਦਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤੈ ਕਿ ਲੀਲੂ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਬੱਸ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਮਾਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਮਕਬੂਲ ਪਿੰਡ ਵਿਆਹੀ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੀ ਲੀਲੂ ਕੋਲ ਸੀ। ਤੀਜੀ ਮਰ ਗਈ ਸੀ। ਬੁੜ੍ਹੀ ਹੁਣ ਬਿਆਸ ਡੇਰੇ ਰਹਿੰਦੀ ਪਈ ਸੀ।

"ਹਾਂ, ਆਈ ਐ ਪਰ ਉਹਦਾ ਕੀ ਭਰੋਸੈ? ਸਰੀਰ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਉਕਾ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦਈ ਜਾਂਦੈ। ਨਾਲੋ ਉਹ ਡੇਰੇ ਹੀ ਰਹੂ ਹੁਣ।" ਲੀਲੂ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਸੁੱਝ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਲੀਲੂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੀ ਕਰਨਾ। ਹਾਰ ਕੇ ਮੈਂ ਨਿੱਕਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ ਲੀਲੂ ਕੋਲ ਦੁਹਰਾ ਦੱਦਾ ਹਾਂ, "ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋਥਾਂ ਦਾ ਪੌਸਟਮਾਰਟਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਉਦਾਂ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।"

"ਚੰਗਾ ਭਾਜੀ!" ਨਾਲ ਦਾ ਆਖਦਾ ਹੈ। "ਚੱਲੋ, ਮੈਂ ਚੱਲਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ।" ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਉਠ ਪੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਉਡੀਕ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਕਾ ਤੇ ਚੂਹੜ ਦੁਬਾਰਾ ਗਏ ਨੇ ਸਰਪੰਚ ਤੇ ਬਾਪੂ ਹੁਰਾਂ ਨਾਲ, ਸ਼ਾਇਦ ਜਲਦੀ ਲੋਥਾਂ ਲੈ ਆਣ।

ਲੀਲੂ ਦੀ ਸੱਸ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਟੁਰ ਗਈ। ਲੋਥਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਲ੍ਹਾਗਰ ਬੁੱਢਾ ਵੀ ਟੱਬਰ ਨਾਲ ਦਾਗਿਆ ਗਿਆ। ਲੀਲੂ ਦੀ ਸੱਸ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੋਰ ਕੱਢਿਆ। ਲੀਲੂ ਤੋਂ ਵੱਡੇ

ਭਰਾ ਘੁੱਕ ਦਾ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਣਵਿਆਹਿਆ ਪੀੜ੍ਹ ਤੇ ਲੀਲੂ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਭੂਆ ਦਾ ਮੁੰਡਾ, ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਆਇਆ ਸੀ, ਸਣੇ ਤੀਵੀਂ-ਮਾਲਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਚੀ ਹੋਈ ਨਿੱਕੀ ਕੁੜੀ, ਜਿਹੜੀ ਘੁੱਕ ਦੀ ਸੀ, ਅਜੇ ਛੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਬਾਲਕੀ ਸੀ, ਉਹ ਚੂਹੜ ਹੁਰਾਂ ਸਾਂਭੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਵਿਚੋਂ ਡੇਰੇ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰੇਲੂ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਲੁਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਟੱਬਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਵੀ ਨਜ਼ਿਰਾਂਗੇ।

ਪਰ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਟੱਬਰ ਦਾ ਦਾਬਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਧਾ ਕਈ ਕੋਈ ਅਜੇ ਤਕ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੜਿਆ। ਭੱਗ ਆਲੇ ਦਿਨ ਲੀਲੂ ਬਾਪੂ ਜੀ, ਚਾਚਾ ਜੀ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭੱਗ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਠਹਿਰੀਏ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਹੋਰ ਮੋਹਤਬਰ ਵੀ ਉਸ ਰੋਕਣੇ ਸਨ। ਘੁੱਕ ਦੀ ਵਹੂਟੀ ਦਾ ਪੇਕਾ, ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਲੈਣੋਂ ਨਾਬਰ ਸੀ। ਲੀਲੂ ਕੋਲੋਂ ਸਦਾ ਲਈ ਬੱਚੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਉਧਰ ਚੂਹੜ ਹੁਰੀਂ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਭੱਗ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਗਏ ਸਾਂ। ਲੀਲੂ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਚੂਹੜ ਸਿੰਘ ਹੁਰੀਂ ਬੱਚੀ ਵੀ ਲਿਆਏ ਸਨ। ਲੀਲੂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਵੀ ਇੱਕ-ਦੋ ਜੀਆ ਆਏ ਹੋਣਗੇ, ਸੇ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਚਿੰਤਤ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਮੈਂ, ਬਾਪੂ ਜੀ, ਚਾਚਾ ਜੀ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਗਏ ਸਾਂ। ਚਾਚਾ ਜੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਭੱਗ ਤੋਂ ਇਕਦਮ ਮਗਰੋਂ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਗੱਲ ਨਿਬੇੜ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬੰਦੇ, ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਸਾਰੇ ਲਾ-ਪਾ ਕੇ ਮਸਾਂ ਪੰਜਾਹ-ਸੱਠ ਸਨ। ਭਲੇ ਵੇਲੇ ਕਿਤੇ ਮਕਾਣਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ 'ਕੱਠ ਕਿਤੇ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਸੌ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੇ ਹਰ ਘਰ 'ਚੋਂ ਮਸਾਂ ਇੱਕ-ਦੋ ਜੀਆ ਆਏ ਸਨ, ਬਹੁਤੀਆਂ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਕਿਤੇ ਟਾਂਵਾਂ-ਟੱਲਾ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਸਿਵਾਏ ਅਫ਼ਸੋਸੇ ਬੈਠੇ ਲੀਲੂ ਦੇ, ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਕੋਈ ਚੱਜ ਦਾ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਸ ਰਿਹਾ।

"ਬਾਪੂ ਜੀ, ਕੀ ਗੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਤਾਣ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਜਾਪਦੈ?" ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਕੀਤੇ ਬਾਪੂ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ। "ਗੱਲ ਏਦਾਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਤਰ। ਸਮਾਂ ਤੇ ਵੇਖ। ਨਾਲੇ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ 'ਬਾਬੇ ਮਾਨੋਚਾਹਲ' ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਲਈ ਏ। ਇਹ ਵਿਚਾਰੇ ਵੀ ਕੀ ਕਰਨ? ਉਹ ਤੇ 'ਭਾਉਆਂ' ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਤੁਹਿੰਦੇ ਨੇ।" ਬਾਪੂ ਹੁਰਾਂ ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ।

ਮੈਂ ਸਭ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਚਿੱਟੇ ਲੀਤੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ ਪਰ ਮੈਲਖੋਰੇ ਜਿਹੇ, ਪੂਰਾ ਚਿੱਟਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੀ ਦਿੱਸਦਾ ਸੀ। ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਚਿੱਟੇ ਭੱਫਣ ਹਨ। ਕਾਲੇ-ਕਾਲੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨਾਲ ਉਹ ਸਭੋ ਪੰਜਾਹ-ਸੱਠ ਜਣੇ ਬੜੇ ਰਹੱਸਮਈ ਜਿਹੇ ਜਾਪਦੇ ਸਨ। ਉਦਾਂ ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕੱਟੀ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਅਫ਼ਸੋਸਿਆ ਬੈਠਾ ਵੇਖ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਰਲਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। "ਕੀ ਵਾਹਯਾਤ ਸੋਚੀ ਜਾ ਰਿਹੈ?" ਮਨ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਆਪੇ ਨੂੰ ਲਾਹਣਤ ਪਾਈ ਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਿੱਧਾ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

"ਹਾਂ। ਇਹ ਜੇ ਹੋਇਆ, ਬੜਾ ਮਾੜਾ ਹੋਇਐ। ਪਰ ਕੀ ਕਰੀਏ, ਰੱਬ ਦਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣਾ ਪੈਣੈ," ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

"ਹਾਂ ਜੀ, ਸਰਦਾਰੋ, ਮਾੜਾ ਤੇ ਬੜਾ ਹੀ ਹੋਇਐ। ਕੀ ਕਰੀਏ, ਕੀ ਨਾ ਕਰੀਏ। ਓਤਕ ਭਾਉਆਂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮਾੜਾ ਈ ਏ।" ਇੱਕ ਸਿਆਣੀ ਉਮਰ ਦਾ ਬੰਦਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ।

"ਸਰਦਾਰਾ! ਤੇਰੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਇਹ ਕਾਰਾ! ਤੇਰੇ ਗੁਆਂਢ ਦਾ ਕੀ ਫੈਦਾ।... ਕੀ 'ਨਸਾਫ'?" ਇੱਕ ਬੁੱਢੀ ਨੇ ਸਿੱਧੀ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਹੁਰਾਂ ਵੱਲ ਹੱਥ ਕਰ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ।

ਬਾਪੂ ਜੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੱਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਦੁੱਖ ਤੇ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਦਾਹੜੀ ਕੰਬਣ ਲੱਗੀ। ਸਾਰੇ ਚੁੱਪ ਵਰਤ ਗਈ ਤੇ ਸਭੋ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਝਾਕਣ ਲੱਗੇ।

"ਬੀਬੀ! ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਭਾਜੀ ਮੋੜਦਾ। ਇਹ ਨਵਾਂ ਛੋਕਰ-ਵਾਧਾ ਕੀ ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਐ..." ਬਾਪੂ ਹੁਰਾਂ ਮਸਾਂ ਪਰਤਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮੋੜਿਆ।

ਪਰ ਸਭ ਪਾਸੇ ਚੁੱਪ ਛਾਈ ਰਹੀ। ਮਨਹੂਸ ਚੁੱਪ ਸਭ ਨੂੰ ਚੁਝ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਏਨੇ ਨੂੰ ਢਾਣੀ

ਵਿਚੋਂ 'ਦੌਲਾ ਚੂਹਾ' ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਗੜ੍ਹਕ ਸੀ, "ਮਾਈ! ਇਹ ਤੇ ਬਾਪੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਲਾਣੇ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਸਾਂਭੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਹੋਵੇ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੀ ਮਜ਼ਾਲ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਦੋਹਾਂ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂਦਾ। ਸਸਕਾਰ ਖੁਣੋਂ ਪਈਆਂ ਰਹਿਣੀਆਂ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਬਾਪੂ ਈ ਆ, ਜਿਹੜਾ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਗਿਆ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ..." ਦੌਲਾ ਚੂਹਾ ਬਾਕੀ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬੋੜ੍ਹੀ ਖੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਤੇ ਹਿੱਲ-ਜੁੱਲ ਹੋਈ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਲੀਲੂ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

"ਮੈਂ ਛੱਡੂਗਾ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ। ਮੈਂ ਲੀਰਾਂ ਨਾ ਲਮਕਾਈਆਂ ਤੇ..." ਲੀਲੂ ਕੋਲੋਂ ਸ਼ਬਦ ਮੁੱਕ ਗਏ।

"ਪੁੱਤਰਾ! ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੱਠ ਨੀ ਜਾਣਦਾ। ਕਿਤੇ ਰੇਲੂ ਮੈਨੂੰ ਟੱਕਰ ਪਿਆ ਤਾਂ ਦੇਖੀ ਕਿਵੇਂ ਲਫੇਤੇ ਮਾਰੂੰ ਉਹਦੇ ਮੈਂ।" ਬਾਪੂ ਹੁਰੀਂ ਅੰਤ ਕੁੱਧੀ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਵਾਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਤੱਕਣ ਲੱਗਾ।

ਗੱਲਬਾਤ ਲੀਰੋਂ ਲਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਚਾਚੇ ਹੁਰਾਂ ਮੌਕਾ ਸਾਂਭਿਆ।

"ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਨਬੇੜ ਲਈਏ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਟੰਟੇ ਬਾਅਦ 'ਚ।"

"ਠੀਕ ਐ।" ਜਿਉਣਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ।

"ਏਸ ਛੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਬਾਲਕੀ ਦਾ ਕੀ ਕਰਨਾ? ਇਹ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖ ਲਵੋ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ।" ਚਾਚੇ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਏਸੇ ਲਈ ਰੱਖੀ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨੋਂ ਜੱਕੋ-ਤੱਕੋ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਹੁਣ ਡੱਕੇ ਖੁਰਚਣ ਦੀ ਵਾਰੀ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ। ਸਭ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਪਰ ਨਾਂਹ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਤੇ ਚਾਚੇ ਹੁਰੀਂ ਵੀ ਪੱਕੀਆਂ, ਪੀਡੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਸਭ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤਾੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਨਾਂਹ ਪੜ ਲਈ ਸੀ ਪਰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕੋਈ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਰਹੀ।

"ਤੇ ਲੀਲੂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਨੀ ਕਰਨੀ ਹੁਣ, ਇਹ ਪੱਕਾ ਐ?" ਬਾਹਰੋਂ ਆਇਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਸਿਆਣੀ ਉਮਰ ਦਾ ਬੁੱਢਾ ਮੌਕਾ ਬੋਚਦਾ ਬੋਲਿਆ। "ਲੀਲੂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਐ। ਨਾਲੋ ਹੋਮਗਾਰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਵੀ ਕੀ ਐ? ਕਰੇ ਜਾਂ ਛੱਡੇ ਇਹ ਉਹਦਾ ਮਸਲਾ।" ਚਾਚਾ ਦੇ ਟੱਕ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਕਾਉ ਸੀ।

"ਤੇ ਜੇ ਉਸ ਨੌਕਰੀ ਨੀ ਕਰਨੀ, ਤਾਂ ਉਹੀ ਸਾਂਭੂ ਬਾਲਕੀ ਵੀ?" ਉਸੇ ਬੁੱਢੇ ਨੇ ਚੁਸਤ ਭਲਵਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਭਲੱਬਾ ਮਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

"ਉਏ...! ਨਿਆਣੀ ਕਿੱਦਾਂ ਸਾਂਭੂ ਬੰਦਾ? ਮੈਂ ਇਹੀ ਪਿੱਟਣ ਡਿਹਾਂ ਏਨੀ ਦੇਰ ਦਾ, ਬਈ ਕੋਈ ਟੱਬਰੀ ਆਲਾ

ਆਫੀਆ ਸਦੀਕੀ ਦਾ ਜਹਾਦ

ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹ ਚੁਕੇ ਹੋ...

ਕਿਸਤ ਦਸਵੀਂ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਆਫੀਆ ਦੀ ਮਾਂ ਇਸਮਤ ਜਹਾਨ, ਮਜ਼ਹਬੀ ਤਾਲੀਮ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਉੱਘੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਮਜ਼ਹਬੀ ਤਾਲੀਮ ਦਾ ਆਫੀਆ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾਇਆ। ਆਫੀਆ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ 'ਜਹਾਦੀ' ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ-ਉਲ-ਹੱਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੇ-ਕਹਾਉਂਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕਾ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਅਲੀ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਅਕਸਰ ਇਸਲਾਮ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸਾਂ ਕਰਦੀ। ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ। ਇਸਲਾਮ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਨਿਆਰਾ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਮਜ਼ਹਬ ਜਾਪਦਾ। ਇਸੇ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਉਹ ਦੂਜੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ। ਉਸ ਦੀ ਲੋਚਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਉਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਬੋਸਟਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਸਥਾ ਮੈਸਾਚੂਸੈਟਸ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਲਿਆਕਤ ਕਰ ਕੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਮਕਬੂਲ ਹੋ ਗਈ। ਉਥੇ ਉਸ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਮੁਸਲਿਮ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਜਹਾਦੀਆਂ ਨਾਲ। ਜਹਾਦੀਆਂ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਕਾਫਰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਸੀ। 1993 ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਆਫੀਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਈ ਅਤੇ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਵਾਪਸੀ ਵੇਲੇ ਉਹ ਅਤਿਅੰਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭਰੀ ਪਈ ਸੀ। ਉਹ ਜਹਾਦ ਨਾਲ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾ ਜੁੜ ਗਈ। ਘਰਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਿਕਾਹ ਅਹਿਮਦ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕਾ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਫਿਰ 9/11 ਵਾਲਾ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਆ। ਆਫੀਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪਰਤ ਗਈ ਅਤੇ ਅਮਜਦ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦ ਲਿਆ...ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹੋ...

1972 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਜਨਮੀ ਆਫੀਆ ਸਦੀਕੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਰੋਂਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀ; ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਕਟਰ ਤੇ ਫਿਰ ਜਹਾਦੀ ਬਣੀ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਹੋਣੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਜੋ ਜਹਾਦ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਰੜ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਕੁੱਦ ਪਏ।

ਜਦੋਂ ਅਮਜਦ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਫੀਆ ਇੰਨੀ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਅੱਡੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਰਹੀ। ਉਸੇ ਰਾਤ ਉਹ ਅਮਜਦ ਦੇ ਕੋਲ ਬਹਿੰਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ, "ਅਮਜਦ, ਤੂੰ ਬੜੇ ਸਹੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਇਆਂ।"

"ਕੀ ਮਤਲਬ?"

"ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੁਲੇਮਾਨ ਅਹਿਮਦ ਵੀ ਇੱਥੇ ਈ ਐ।"

"ਕੌਣ ਸੁਲੇਮਾਨ?" ਅਮਜਦ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ।

"ਤੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ।"

"ਪਰ ਅਜਿਹੀ"

ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਚਹਿਲ
 ਫੋਨ: 703-362-3239
 e-mail: chahals57@yahoo.com

ਕੀ ਗੱਲ ਐ ਕਿ ਮੈਂ ਅਜੇ ਘਰੇ ਆ ਕੇ ਪੈਰ ਈ ਧਰੀਏ ਤੇ ਤੂੰ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋਈ ਫਿਰਦੀ ਐ?"

"ਕਿਉਂਕਿ ਗੱਲ ਈ ਅਜਿਹੀ ਐ। ਜਿਸ ਵਕਤ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ, ਉਹ ਆਣ ਪਹੁੰਚਿਆ।"

ਅਮਜਦ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਕਹੇ ਉਸ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹ ਬੋਲੀ, "ਸੁਲੇਮਾਨ ਅਹਿਮਦ ਬੋਨੇਵੈਲੈਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਛੱਡ ਆਇਆ ਐ। ਇੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਚੈਰਿਟੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਈ ਐ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਲੜ ਰਹੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਐ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਨਵੇਂ ਜਹਾਦੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਐ।"

"ਫਿਰ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ?" ਅਮਜਦ ਨੇ ਤਿਉਂਤੀ ਚੜ੍ਹਾਈ।

"ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈ ਐ।"

"ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ? ਕਿਸ ਕੰਮ ਦੇ ਸਿਲਸਲੇ ਵਿਚ?"

"ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੀ ਪੂਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਲੈ, ਫਿਰ ਬੋਲੀ।"

ਅਮਜਦ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। ਉਹ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਆਫੀਆ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਆਫੀਆ ਫਿਰ ਬੋਲਣ ਲੱਗੀ, "ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਪੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਐ। ਸੁਲੇਮਾਨ ਅਹਿਮਦ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਲੈਣਾ ਮੰਨ ਗਿਆ ਐ। ਤੂੰ ਇੱਥੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਇਟਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਥੋਂ ਸੁਲੇਮਾਨ ਦੇ ਬੰਦੇ ਤੈਨੂੰ ਬਾਰਡਰ ਪਾਰ ਕਰਾ ਕੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕਲਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣਗੇ। ਉਥੇ ਦੇ ਲੋਕਲ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਸੁਲੇਮਾਨ ਨੇ ਤੇਰੇ ਲਈ ਕੰਮ ਦਾ

ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਐ।"

"ਆਫੀਆ, ਤੇਰਾ ਦਿਮਾਗ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ?"

"ਕਿਉਂ?"

"ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਕੋਇਟਾ ਜਾਵਾਂ। ਕਿਉਂ ਮੈਂ ਬਾਰਡਰ ਲੰਘ ਕੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਜਾਵਾਂ। ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ, ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਕਦੋਂ ਕਿਹਾ ਐ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਐ?"

"ਇਹ ਕੰਮ ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ।"

"ਹੋਰ ਫਿਰ ਇਹ ਸਭ ਕੀ ਐ?"

"ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਜਹਾਦੀਆਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਐ। ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਤੂੰ ਜਹਾਦ ਦੀ ਖਿਦਮਤ ਕਰੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਮਗਰੋਂ ਈ ਆ ਜਾਵਾਂਗੀ। ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪਾਂ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼-ਖਰੋਸ਼ ਨਾਲ ਜਹਾਦ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗੇ।"

"ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਰਾਹ ਦਾ ਰਾਹੀ ਈ ਨਹੀਂ ਆਂ। ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਦੱਸਿਆ ਐ ਕਿ ਮੈਂ ਚੰਗਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਆਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਡਿਗਰੀਆਂ ਲੈਣ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਕਰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਕਿ ਤਾਲੀਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਜਹਾਦ ਵਰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਵਾਂ।"

"ਅਮਜਦ ਇਹ ਕੰਮ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪਊ।"

"ਕਿਉਂ? ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ, ਕਿਉਂ ਕਰਨਾ ਪਊ ਇਹ ਕੰਮ ਮੈਨੂੰ।"

"ਕਿਉਂਕਿ ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਆਂ। ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗਮ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣੀ ਪਊਗੀ। ਇਹੀ ਮਜ਼ਹਬ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਐ।"

"ਆਫੀਆ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਐ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇਰੀਆਂ ਕਾਫੀ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵਾਂ, ਪਰ ਸਹਿਮਤ ਜਾਂ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਹੋਰ ਗੱਲ ਐ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਨਾ ਹੋਰ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਹੀ ਦੱਸ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਖੇਤਰ 'ਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਾ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਭੰਡਾਰ ਦਿੱਤਾ ਐ, ਤੂੰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਐ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਿਰਫ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਬੰਦੂਕ ਚੁੱਕ ਲਵਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਇਹ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਐ। ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਐ ਕਿ ਜਿਸ ਕਾਬਲ ਮੈਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਐ, ਉਹ ਕਾਬਲੀਅਤ ਮੈਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਐ। ਡਾਕਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੋੜਵੰਦਾ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਐ।"

"ਤੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਪਰ ਤੂੰ ਇਹ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਐ। ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਬਰਬਾਦੀ ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਐ, ਉਨੀਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ।"

"ਆਫੀਆ ਇਹ ਸਭ ਸਿਆਸੀ ਗੱਲਾਂ ਨੇ। ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਐ ਕਿ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਵਾਧੇ-ਘਾਟੇ ਹੁੰਦੇ ਈ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਜੇ ਤਕੜਾ ਹੁੰਦਾ ਐ, ਉਹ ਜ਼ਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਐ ਤੇ ਮਾੜਾ ਘੱਟ। ਕਸੂਰ ਤਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਦਾ ਈ ਹੁੰਦਾ ਐ।"

"ਤੂੰ ਵੱਡਾ ਫਿਲਾਸਫਰ ਬਣਦਾ ਐ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ

ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਾ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਐ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਐ।"

"ਆਫੀਆ, ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੱਸ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਟਵਿਨ ਟਾਵਰਾਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਸੀ?" ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਆਏ ਅਮਜਦ ਨੇ ਵੀ ਅੱਗਿਓਂ ਸੁਆਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਈ ਮਰੇ ਨੇ ਜੋ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਚਮਚੇ ਬਣਦੇ ਨੇ। ਥਾਂ-ਥਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਆਂ ਕਿ ਯਹੂਦੀ ਉਹ ਕੌਮ ਐ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਦਾ ਐ, ਇਹ ਉਸੇ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਚ ਫੁਰਾ ਮਾਰਦੇ ਨੇ। ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਫੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਐ।"

"ਆਫੀਆ ਇੱਕ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣ ਲੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਮਜ਼ਹਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਨਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਐ।"

"ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨੀ ਮਰਦੇ ਦਿਸਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਐ ਕਿ ਇਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।"

"ਤੈਨੂੰ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੇ ਮਰਨ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਹੁੰਦਾ ਐ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਿਰਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਬੋਲਦੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ।"

"ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਨੇ। ਪਹਿਲ ਤਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।"

"ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੇ ਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ।"

"ਕਦੋਂ? ਕੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਐ ਤੂੰ?"

"ਇਹ ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਐ ਕਿ ਤੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਐ, ਦੱਸ ਦਿੰਨਾ ਆਂ। ਇਹ 1972 ਦੀਆਂ ਸਮਰ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵੇਲੇ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਉਲੰਪਿਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਵੀ ਇੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਅਤਿਵਾਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਈ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਫਲਸਤੀਨੀ ਜਹਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਫਾਇਦਾ

ਉਠਾਇਆ ਤੇ ਮੌਕਾ ਪਾ ਕੇ ਉਲੰਪਿਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ। ਸਵੇਰੇ ਚਾਰ ਕੁ ਵਜੇ ਦਾ ਵਕਤ ਸੀ ਤੇ ਸਭ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਸਨ। ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਪੈਦੇ ਸੱਟੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਮਰਿਆ 'ਚ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਥੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਦੀ ਟੀਮ ਠਹਿਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਮ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦੀ ਬਣਾਏ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਅਥਲੀਟ, ਕੋਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਿਲਡਿੰਗ 'ਚ ਲੈ ਗਏ। ਖੈਰ, ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਮਾਰ-ਮਰਾਈ ਹੋਈ। ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਪਰ ਮੇਰਾ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸਣ ਦਾ ਮਲਤਬ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਈ ਐ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਗੈਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।"

"ਕੋਈ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੋਊਗੀ ਜੋ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਪਿਆ।"

"ਉਹ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਬੰਦ ਆਪਣੇ ਸਜ਼ਾ-ਯਾਦਤਾ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੁਡਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।"

"ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਐ।"

"ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਵੀ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਐ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਐ।"

"ਤੂੰ ਕਦੋਂ ਕੁ ਦਾ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਭਗਤ ਬਣ ਗਿਆ?" ਆਫੀਆ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਆ ਗਈ।

"ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਰ-ਮਰਾਈ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਨਹੀਂ ਆਂ। ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਲੈਣ ਦੇਣ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਐ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਤਾਂ ਬਬੇਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਐ। ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਹਿਟਲਰ ਨੇ ਸੱਠ ਲੱਖ ਯਹੂਦੀ ਮਾਰ-ਮੁਕਾਏ ਸਨ।"

"ਇਹ ਸਭ ਝੂਠ ਐ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ 'ਚ ਕੋਈ ਹਾਲਕਾਸਟ ਹੋਇਆ ਈ ਨਹੀਂ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਲੈਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮਨੋ ਘੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ। ਇਸ ਸਭ ਬਕਵਾਸ ਐ।"

"ਓ ਕਮ ਆਨ ਆਫੀਆ...ਤੂੰ

ਸਾਇੰਟਿਸਟ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਐ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੈਰਾਨ ਆਂ ਕਿ ਤੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਬੋਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਐ।"

"ਚੱਲ ਤੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬਕਵਾਸ ਸਮਝ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਆਖਰੀ ਤੇ ਅਸਲੀ ਗੱਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਦੇਹ।" ਆਫੀਆ ਅਸਲੀ ਮੁੱਦੇ ਵੱਲ ਮੁੜ ਆਈ।

"ਕਿਹੜੀ ਅਸਲੀ ਗੱਲ?"

"ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਕਿ ਕੋਇਟਾ ਲਈ ਕਦੋਂ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਐ? ਅੱਜ ਰਾਤ ਤੇਰੀ ਸਾਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਦਿਆਂ। ਅੱਗੇ ਉਥੋਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਦਿਨ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ।"

"ਤੂੰ ਤਾਂ ਇਉਂ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੀ ਐ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਈ ਬੈਠਾ ਹੋਵਾਂ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਿਧਰੇ ਜਾਣਾ।"

"ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਪਊਗਾ। ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਟਾਲ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਘਰਵਾਲੀ ਆਂ। ਤੇਰੀ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਦੀ ਸਾਬਣ।"

ਅਮਜਦ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਆਫੀਆ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਫੀਆ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਮੋਹ ਝਲਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਆਫੀਆ 'ਤੇ ਪਿਆਰ ਆਇਆ। ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਲਾਵੇ 'ਚ ਲੈਣਾ ਬੋਲਿਆ, "ਆਫੀਆ ਆਪਣੇ ਦੋ ਪਿਆਰੇ-ਪਿਆਰੇ ਬੱਚੇ ਨੇ। ਵਧੀਆ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਐ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਐ ਕਿ ਆਪਾਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬੇਹਦ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਦੇ ਆਂ। ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਬਿਨਾਂ ਪਲ ਭਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਆਂ ਕਿ ਆਪਾਂ ਔਲਾ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਇਸ ਰਹਿਮਤਾਂ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਲੁਤਫ ਮਾਣੀਏ। ਤੂੰ ਪਲੀਜ਼ ਜਹਾਦ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਭੁੱਲ ਜਾ।"

"ਅਮਜਦ ਤੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਹੀ ਨੇ। ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਸ਼ੈਲੀ ਤੋਂ ਪਿਆਰਾ ਐ, ਪਰ ਜਹਾਦ ਮੇਰੇ ਲਈ ਔਲਾ ਦਾ ਪਾਕ ਕਾਰਜ ਐ। ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਬਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਆਂ।"

ਅਮਜਦ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦੇਵੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਦੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਗੱਲ ਬਦਲ ਲਈ। ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਰ ਗਈ, ਪਰ ਅਮਜਦ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਪਲ ਭਰ ਵੀ ਚੈਨ ਨਾ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਸੁੱਝ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਫੀਆ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤੇ ਆਫੀਆ ਜਹਾਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੀ ਸੀ। ਆਖਰ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵੇਲੇ ਘਰ ਦੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲਵੋ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਗਠੇ ਜਿਹੇ ਨੇ ਗੱਲ ਤੋਰੀ, "ਭਾਈ ਜਾਨ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੁਸੀਬਤ 'ਚ ਫਸ ਗਿਆ ਆਂ। ਮੇਰੀ ਰਹਿੰਦਮਾਈ ਕਰੋ।"

"ਕਿਉਂ ਅਮਜਦ ਕੀ ਹੋਇਆ?"

ਅੱਗੇ ਅਮਜਦ ਨੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਆਫੀਆ ਉਸ ਨੂੰ ਜਹਾਦ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਰਾ ਦੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਹੋਸ਼ ਉਭ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਅਮਜਦ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਦਾ ਸਿਧਾ ਆਪਣੇ

ਅੱਸਵਿਜ਼ (ਜਰਮਨੀ) ਦੇ ਨਾਜ਼ੀ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਬੰਦ ਯਹੂਦੀ। ਆਫੀਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਹਿਟਲਰ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਉਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ੁਲਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਯਹੂਦੀ ਐਵੇਂ ਰੱਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅੱਬਾ ਕੋਲ ਲੈ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਹੋਈ-ਬੀਤੀ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਨਈਮ ਖਾਂ ਭੜਕ ਪਿਆ, "ਅਮਜਦ ਇਹ ਕੀ ਬਕਵਾਸ ਐ? ਤੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਾਲੀਮ ਇਹੀ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਐ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪੁੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰੇ?"

"ਅੱਬੂ ਆਫੀਆ ਕਹਿੰਦੀ ਐ ਕਿ...!" "ਕੌਣ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਐ, ਤੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਛੱਡ। ਤੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਿਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਐ ਕਿ ਜਹਾਦ ਹੁੰਦਾ ਕੀ ਐ। ਹਰ ਲੜਾਈ ਜਹਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਢਾਵ ਲਈ ਇਸ ਪਾਕ ਲਫਜ਼ ਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਉਹੀ ਕਰਦੇ ਨੇ ਜੋ ਇਹ ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆ-ਉਲ ਹੱਕ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਈ ਕਹਿੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਐ ਕਿ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਖੇਡ ਐ। ਪੰਝੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਈ ਉਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ, ਵਿਚਾਰੇ ਗਰੀਬ ਅਫਗਾਨ ਇਸ ਗੰਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹ ਰਹੇ ਨੇ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅੱਜ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਵੇਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਐ। ਹੋਰ ਸੁਣ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੁਲਕ ਐ ਜਿੱਥੇ ਸੱਚਾ ਇਸਲਾਮੀ ਰਾਜ ਹੈ, ਪਰ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪੁੱਛ ਕੇ ਦੇਖੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦਾ ਕੀ ਐ? ਉਹ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਭੈੜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂ ਰਹੇ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਜੜ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਿਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ। ਹੁਣ ਦੇ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਨੇ, ਇਸ ਲਈ ਤਾਲਿਬਾਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਕਿਉਂ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਕਾਤਲ ਆਦਮੀ ਬਿਨ-ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਐ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦਾ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ।"

"ਪਰ ਅੱਬੂ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਹੁਕਮ ਐ?" ਅਮਜਦ ਡਰਦਾ ਜਿਹਾ ਬੋਲਿਆ। "ਤੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਹ।"

ਅਮਜਦ ਉਪਰ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਫੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅੱਬੂ ਨੇ ਜਹਾਦ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

"ਪਰ ਤੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਗਿਆ ਈ ਕਿਉਂ?" ਆਫੀਆ ਉਚੀ ਬੋਲੀ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਖੜ੍ਹੇ ਨਈਮ ਖਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਦੋਂ ਜਿਵੇਂ ਸੁਣੀ। ਉਸ ਦੇ ਸੱਤੀਂ ਕੱਪੜੀਂ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ, ਪਰ ਉਹ ਫਿਰ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਵਿਚ ਰਿਹਾ। ਅਮਜਦ ਪੌੜੀਆਂ ਉਤਰਨ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਨਈਮ ਖਾਂ ਨੇ ਉਚੀ ਕਿਹਾ, "ਅਮਜਦ ਜੇ ਤੂੰ ਉੱਥੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੁੜ ਕੇ ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਪੈਰ ਨਾ ਪਾਈ।"

ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਆਫੀਆ ਹਵਾ ਵਾਂਗੂੰ ਹੋਣਾ ਆਈ ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਨੇ ਹੀ ਅਮਜਦ ਦੇ ਗਲਾਮੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਉਚੀ ਬੋਲੀ, "ਹੁਣੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ। ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਨਾਲ ਰਹਿ ਜਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ।"

ਅਮਜਦ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਆਫੀਆ ਹੋਰ ਵੀ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਆ ਗਈ। ਉਹ ਫਿਰ ਚੀਕੀ, "ਠੀਕ ਐ ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣੇ ਤਲਾਕ ਦੇਹ। ਸਮਝਿਆ ਤੂੰ? ਤਲਾਕ ਦੇਹ ਮੈਨੂੰ। ਹੁਣੇ ਇਸੇ ਵਕਤ।"

ਉਹ ਚੀਕਦੀ-ਚਿਲਾਉਂਦੀ ਉਪਰ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਚਲੀ ਗਈ। ਘਰ 'ਚ ਮੁਕੱਮਲ ਚੁੱਪ ਵਰਤ ਗਈ। ਆਖਰ ਨਈਮ ਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੇਗਮ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਮੀਆਂ ਬੀਵੀ ਹੋਰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਹੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਪਾਂ ਇਉਂ ਕਰੀਏ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੇਈਏ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਫਰਕ ਵੀ ਮਿਟ ਜਾਉਗਾ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹਾਲਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਰਵਾ ਲੈ ਲੈਣ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਾਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਮਜਦ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਆਫੀਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਆਫੀਆ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਜਾਣਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਐਚ.ਐਸ. ਫਾਰੂਕੀ ਕੋਲ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਜਾਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰੇਗੀ। ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਉਹ ਫਾਰੂਕੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਲੰਘੇ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਆਫੀਆ ਫਿਰ ਨਵੀਂ ਸਕੀਮ ਲੈ ਕੇ ਅਮਜਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ।

"ਅਮਜਦ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਂਦੇ ਬਾਲਕਟ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਕੈਂਪ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਐ।"

"ਹੈ!?" ਅਮਜਦ ਨੂੰ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ। ਉਹ ਹੋਰਾਨ ਹੁੰਦਾ ਬੋਲਿਆ, "ਇਹ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਕਿਸ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਨਾਂ ਐ?"

"ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਹੋਣਾ ਐ ਕਿ ਦਸੰਬਰ 1999 'ਚ ਕੁਝ ਜਹਾਦੀ, ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਅਗਵਾ ਕਰ ਕੇ ਕਾਬਲ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਭ ਆਪਣੇ ਲੀਡਰ ਮੌਲਾਨਾ ਮਸੂਦ ਅਜ਼ਹਰ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸੀ। ਉਹ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਤੇ ਮੌਲਾਨਾ ਮਸੂਦ ਅਜ਼ਹਰ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪਿੱਛੋਂ ਮਸੂਦ ਨੇ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਨਵੀਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਬਣ ਲਈ। ਉਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਐ। ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕੈਂਪ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਪਹਾੜੀਆਂ 'ਚ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ।"

"ਪਰ ਇਹ ਕਰਦੇ ਕੀ ਨੇ?" "ਇਹ ਜਹਾਦ ਲੜਦੇ ਨੇ।" ਆਫੀਆ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਤਾਂ ਅਮਜਦ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਕੁੱਝ ਘੁਲ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਉਹ ਇੱਥੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਗੱਲ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਆ ਖੜ੍ਹੀ। ਉਹ ਕੁਝ ਦੇਰ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਆਫੀਆ ਬੋਲੀ, "ਆਪਾਂ ਉੱਥੇ ਚੱਲਦੇ ਆ। ਤੂੰ ਉੱਥੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰੀਂ ਤੇ ਮੈਂ ਜਹਾਦੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਕੂਲ ਚਲਾ ਲਉਂਗੀ।"

ਅਮਜਦ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। ਆਖਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫੁਰਨਾ ਫੁਰਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, "ਆਪਾਂ ਇਉਂ ਕਰਦੇ ਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਐਬਟਾਬਾਦ ਚੱਲਦੇ ਆ। ਉੱਥੋਂ ਬਾਲਕਟ ਸਾਰਾ ਈ ਪੰਜਾਹ ਕੁ ਮੀਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਅੱਗੇ ਕੀ

ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਆਗੂ ਮੌਲਾਨਾ ਮਸੂਦ ਅਜ਼ਹਰ।

ਕਰਨਾ ਐ।"

ਆਫੀਆ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਅਮਜਦ ਸਹੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਹ ਐਬਟਾਬਾਦ ਚਲੇ ਗਏ। ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਟਲ 'ਚ ਠਹਿਰੇ। ਰਾਤ ਭਰ ਆਫੀਆ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਅਮਜਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਕੀਮ ਦੱਸੀ, "ਆਫੀਆ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਦੋ ਕਿਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਆਂ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਇੱਥੇ ਦੋ ਮਸਜ਼ੂਰ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਆਂ। ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਆਪਾਂ ਬਾਲਕਟ ਜਾ ਕੇ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਕੈਂਪ ਅਟੈਂਡ ਕਰ

ਆਇਆ ਕਰਾਂਗੇ। ਨਾਲੇ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਲਵਾਂਗੇ। ਨਾਲੇ ਆਪਾਂ ਇੱਥੇ ਉਦੋਂ ਨੂੰ ਸੈਟ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਫਿਰ ਜੇ ਤੂੰ ਚਾਹੇਗੀ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਥੇ ਚਲੇ ਚੱਲਾਂਗੇ।"

"ਜਿਵੇਂ ਤੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ।" ਆਫੀਆ ਚੁੱਪ ਜਿਹੀ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਅਮਜਦ ਨੂੰ ਮਨਾ ਹੀ ਲਵੇ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਆਫੀਆ ਉਠਦਿਆਂ ਹੀ ਬੋਲੀ, "ਅਮਜਦ, ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਨੇ, ਤੂੰ ਸੁਣੇ ਈ ਹੋਣਗੇ?"

"ਆਫੀਆ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਫੌਜ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕੇਂਦਰ ਐ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਇੱਥੇ ਕੁਦਰਤੀ ਐ। ਕੋਈ ਟਰੇਨਿੰਗ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੋਉਂਗੀ।"

"ਨਹੀਂ ਉਹ ਧਮਾਕੇ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਬਾਂ ਦੇ ਧਮਾਕੇ ਨੇ ਜੋ ਅਮਰੀਕਨ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਰਹੇ ਨੇ।"

"ਹੋ ਸਕਦਾ ਐ ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਸੱਚ ਹੋਵੇ।" "ਮੈਂ ਤਾਂ ਰਾਤੀਂ ਪਲ ਭਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂ ਸਕੀ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਇਹੀ ਸੋਚਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਸਾਡੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਘਾਣ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ।"

"ਲੜਾਈ 'ਚ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਦੋਂ ਈ ਹੁੰਦਾ ਐ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਈ ਇੱਕ-ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਮਾਰਦੀਆਂ ਨੇ।"

"ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਸੱਚ-ਸੱਚ ਕੇ ਈ ਅਫਸੋਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਐ ਕਿ ਆਹ ਕੁਝ ਮੀਲ ਦੂਰ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਪਾਰ ਜਹਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਐ ਤੇ ਆਪਾਂ ਉਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।"

ਅਮਜਦ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਬੋਲੀ, "ਅਮਜਦ ਮੈਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਸਕੂਲ 'ਚ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਲਾਉਣਾ। ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤੈਨੂੰ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਐ।"

"ਹੋਰ ਫਿਰ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਵਿਹਲਾ ਫਿਰਦਾ ਕੀ ਕਰੂੰਗਾ?"

"ਆਪਾਂ ਅੱਜ ਈ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਕੈਂਪ ਚੱਲਦੇ ਆਂ। ਉੱਥੇ ਜੋ ਵੀ ਕੰਮ ਮਿਲਿਆ, ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।"

"ਆਫੀਆ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣ ਲੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ।" ਅਮਜਦ ਨੇ ਦੋ ਟੁੱਕ ਜੁਆਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

"ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ? ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਜਹਾਦੀਆਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਆਂ। ਬੌਸ ਦੇ ਘੱਟਿਆਂ ਦਾ ਰਸਤਾ ਐ। ਚੱਲ ਉਠ ਚੱਲੀਏ। ਮੈਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਆਂ।" ਆਫੀਆ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਬੋਲੀ।

"ਆਫੀਆ, ਤੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਹੀ ਗੱਲ

ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਐ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਜਹਾਦ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ।" ਅਮਜਦ ਭੜਕ ਉਠਿਆ।

ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਦੋਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਅੱਜ ਆਫੀਆ ਅਮਜਦ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਨਾ ਆਹੁਲੀ। ਉਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਗੁੰਮ ਸੀ। ਉਹ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ 'ਤੇ ਲੇਟ ਗਈ। ਅਮਜਦ ਬੈਠਾ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰੇ। ਆਖਰ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਲਵੇ, ਪਰ ਆਫੀਆ ਨੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜਹਾਦ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਦਮ ਵਾਪਸ ਮੁੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਫੀਆ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ। ਉਹ ਸੜੀ-ਭੁੱਜੀ ਉਸ ਨਾਲ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਈ ਤੇ ਉਹ ਵਾਪਸ ਤੁਰ ਪਏ। ਘਰ ਆ ਕੇ ਜਦੋਂ ਅਮਜਦ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਫੀਆ ਦੀ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਿਉ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਬੋਲਿਆ, "ਕਿਤੇ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਆਪਾਂ ਦੇਖਦੇ ਈ ਰਹਿ ਜਾਈਏ ਤੇ ਪਤਾ ਉਦੋਂ ਈ ਲੱਗੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਗਰੇਹ ਨਾਲ ਜਾ ਮਿਲਣ।"

"ਫਿਰ ਅਮਜਦ ਦੇ ਅੱਬੂ, ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਇਲਾਜ ਐ?" ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਉਦਾਸ ਲਹਿਜੇ 'ਚ ਬੋਲੀ। "ਤੁਸੀਂ ਅਮਜਦ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੁਲਾਉ।"

ਅਮਜਦ ਨੂੰ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਇੱਥੇ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਆਇਆ ਸੀ। ਐਬਟਾਬਾਦ ਤੋਂ ਮੁੜਦਿਆਂ ਆਫੀਆ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੈਕੇ ਘਰ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਮਜਦ ਆਇਆ ਤਾਂ ਨਈਮ ਖਾਂ ਕੌਰ ਲਹਿਜੇ 'ਚ ਬੋਲਿਆ, "ਅਮਜਦ ਤੂੰ ਤੁਰੰਤ ਫਲਾਈਟ ਲੈ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਜਾ।"

"ਤੇ ਅੱਬੂ, ਆਫੀਆ?" "ਫਿਲਹਾਲ ਤੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਜਾ ਤੇ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੇਖਦੇ ਆ ਕਿ ਕੀ ਬਣਦਾ ਐ।"

ਅਮਜਦ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਹੀ ਟਿਕਟ ਲੈ ਲਈ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਫੀਆ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਇੰਨਾ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਾਰਨ ਉਹ ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਫਲਾਈਟ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਫੀਆ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਉਸ ਨੂੰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਕਰਨ ਆਈ। ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਨਾ ਹੋਈ। ਆਫੀਆ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਉਦਾਸ ਸੀ।

(ਚਲਦਾ)

ਹਿੰਸਾ

(ਸਫਾ 27 ਦੀ ਬਾਕੀ)

"ਨਾ ਹੁਣ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰ ਪਰ ਜੀਅ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਣਾ, ਉਹ ਵੀ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਲੀਲੂ ਸਾਂਭਾ। ਸਾਡੀ ਤੇ ਕੁੜੀ ਵੀ ਗਈ ਤੇ ਉਹਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਗਰ ਪੱਕੇ ਖਾਈਏ। ਏਹ ਲੀਲੂ ਹੁਣੀਂ ਕੀ ਸਾਡੇ ਢੇਕੇ ਲੱਗਦੇ ਆਂ?" ਘੁੱਕ ਦੋ ਸਹੁਰਿਆਂ 'ਚ ਇੱਕ ਦਲਿਤ ਬੋਲਿਆ।

ਨੰਗੀ ਭੁੱਖ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਣ ਸਦਕਾ ਸਭ ਪਾਸੇ ਬੋਲਦੀ ਚੁੱਪ ਜਿਹੀ ਛਾ ਗਈ। ਵਿਚਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਢਿੱਡ ਵਿਚ ਚਿੱਝ ਰਹੀ ਸੀ। "ਜੁੰ! ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਐ।" ਬਾਪੂ ਹੁਰੀਂ ਲੰਮੀ ਚੁੱਪ ਮਗਰੋਂ ਬੋਲੇ।

ਸਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗੇ। ਚਾਚੇ ਹੁਰੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਲ 'ਡੀਕਦੇ ਪਏ ਸਨ।

"ਤੇ ਮੈਂ ਗੱਲਾਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਵੀ ਸੁਣੀਆਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ। ਪੈਸੇ ਸਾਰੇ ਲੀਲੂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਣਗੇ। ਜਿੰਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣੇ। ਭਾਵੇਂ ਲੱਖਾਂ ਬਣਨ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਆਨਾ ਤੇ ਮੇਰੀ ਸੁਣ ਲਓ ਗੱਲ। ਜੀਹਨੇ ਚੁੰ-ਚਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕੰਘੀ ਫੇਰ ਦਉਂਗਾ ਇੱਕ ਬੰਨਿਓ। ਰਹੀ ਗੱਲ ਕੰਨਿਆ ਦੀ, ਲੈ ਬਈ ਲੀਲੂ ਜੇ ਕੋਈ ਲੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਠੀਕ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦਸਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਕੰਨਿਆ ਲੈ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਆ ਜਾਹ, ਅਸੀਂ ਕੰਨਿਆ ਮੋਤੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਦਿਆਂਗੇ।" ਬਾਪੂ ਹੁਰੀਂ ਕ੍ਰੋਧ ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਘੜੀ ਕਾਰਨ ਤਮਤਮਾਏ ਚਿਹਰੇ ਨਾਲ ਬੋਲੇ।

"ਚਲੋ ਭਾਈ। ਚੱਲੀਏ।" ਸਭ ਪਾਸੇ ਚੁੱਪ ਛਾਈ ਵੇਖ ਬਾਪੂ ਹੁਰਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਘਰ ਟੁਰ ਆਏ।

ਘੰਟੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਲੀਲੂ ਆ ਗਿਆ। ਕੰਨਿਆ ਨੂੰ ਘੁੱਕ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਾਲੀ ਲੈ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਤੇ ਉਹਦਾ ਘਰਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੁੜੀ ਲਈ ਸਨ ਪਰ ਘੁੱਕ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਤੱਕ ਰੱਖੀ ਬੈਠੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੇਰ! ਗੱਲ ਨਿਬੜ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਪੱਪੂ ਤੇ ਉਹਦਾ ਟੋਲਾ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਤ ਵੀਰਵਾਲ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦੀਵਾਨ 'ਤੇ ਮਿਲ ਪਿਆ ਸੀ। ਅਸਾਂ ਦੋਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲ਼ਾਂ ਕੱਢੀਆਂ। ਪੱਪੂ ਹੁਰੀਂ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੇਲੂ ਵੀ ਏਥੇ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਉਦਾਂ ਕਿਤੇ ਟੱਕਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਪੂ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਫਿਰਦੈ, ਸੋ ਉਹ ਭੱਜ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਫ਼ਤੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਰੇਲੂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਤਾਰਾਵਾਲੀ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬੱਬਰਾਂ ਨੇ ਰੇਲੂ ਨੂੰ ਤਾਰਾਵਾਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹਿਕ 'ਤੇ ਘੇਰ ਕੇ ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਹੱਥ ਅਜੇ ਵੀ ਬੜੇ ਲੰਮੇ ਸਨ। ਪੰਜੀਂ, ਸੱਤੀਂ ਦਿਨੀਂ ਲੀਲੂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ। ਉਸ ਵਰਦੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ।

"ਕੀ ਗੱਲ?" ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ। "ਭਾਉ ਜੀ! ਮੈਂ ਨੌਕਰੀ ਜੁਆਇਨ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਜੀਅ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੁਣ।" ਉਹ ਆਖਣ ਲੱਗਾ।

ਮੈਂ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ? ਉਸ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਠੀਕ ਆਖਦਾ ਸੀ। ਖੇਤੀ ਉਸ ਕਰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੱਥੀਂ ਕੰਮ ਦਾ ਆਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਹੋਰ ਕੀ ਕਰਦਾ?

"ਚੱਲ ਠੀਕ ਐ ਫੇਰ।" ਮੈਂ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਜੱਕੇ-ਤੱਕੋ ਕਰਦਾ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ।

"ਹੁਣ ਕੀ ਐ?" ਮੈਂ ਕਿਹਾ। "ਭਾਜੀ! ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲੇ ਆਉਣਗੇ। ਮੈਂ ਪਟਵਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।" "ਕੀ ਗੱਲ ਐ?" ਮੈਂ ਉਤਸੁਕ ਹੋ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਉਹ ਨਾ, ਟੱਬਰ ਦਾ ਜੀਅ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਮਿਲਣਾ ਸੀ ਨਾ?" ਉਹ ਆਖਣ ਲੱਗਾ। "ਤੂੰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰੇਂਗਾ!" ਮੈਂ ਕਿਹਾ। "ਉਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਨੇ। ਤੁਸਾਂ ਤੇ ਨਿੱਕਾ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਸਨਦ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨੇ ਨੇ।"

"ਬਾਪੂ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਆ ਜੇ।" ਉਹ ਝਿਜਕਦਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ।

"ਕਰ ਦਉਂ ਮੈਂ। ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਐ ਵੀਹ।" ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਹੋਸਲਾ ਦਿੱਤਾ।

"ਨਾਲੇ ਭਾਅ ਜੀ! ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਜੇ।" ਉਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਝਿਜਕ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ।

"ਕਰ ਦੇ ਉਹ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਹੁਣ।" ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਮੂਝ ਵਿਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

"ਭਾਜੀ, ਬੁੱਢੇ ਮਲੂਗਰ ਤੇ ਇਸ ਨਿੱਕੀ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਂ ਮੇਇਆਂ ਵਿਚ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਫਸਰ ਮੰਨ ਗਏ ਜੇ। ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਨਿੱਕਾ ਸੁੰਹ ਗਵਾਹੀ ਪਾ ਦਿਆ ਜੇ। ਮੈਨੂੰ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਰ ਮਿਲਜੁ। ਮੈਂ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜੋਗਾ ਹੋ ਜੁੰਗਾ।" ਲੀਲੂ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਬਹਿ ਗਿਆ।

"ਪਰ ਲੀਲੂ! ਕੰਨਿਆ ਤੇ ਜਿਉਂਦੀ ਐ ਯਾਰ।" ਮੈਂ ਅਵਾਕ ਸਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਜੀਵਨ ਕਿਧਰ ਟੁਰ ਪਿਆ ਹੈ?

"ਤਾਂ ਕੀ ਐ ਜੀ? ਮਹਿਕਮਾ ਵੀ ਰਾਜੀ ਐ, ਉਹਨੂੰ ਮਰੀ ਵਿਖਾਣ ਲਈ। ਨਿੱਕਾ ਸੁੰਹ ਤੇ ਬਾਕੀ ਵਿਹੜਾ ਵੀ ਰਾਜੀ ਐ। ਨਾਲੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦਾ ਢਿੱਡ ਈ ਭਰਨੈ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਮਖਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਜਾਂਦੀ-ਜਾਂਦੀ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਜਾਏ," ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ।

ਕਾਵਿ-ਜਗਤ

.ਗਜ਼ਲ

ਹੂਕ ਨੂੰ ਜਦ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਵਾਸ ਲੱਭਾ!
ਆਪਣੀ ਹਉਮੈ ਦਾ ਹੀ ਅਹਿਸਾਸ ਲੱਭਾ!

ਰਲ ਕੇ ਆਪਾਂ ਹੱਕ ਆਪਣਾ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ,
ਇੱਕ ਦੇ ਇੱਕ ਆਲ੍ਹਣੇ 'ਚੋਂ ਮਾਸ ਲੱਭਾ!

ਗੋੜ ਧਰਤੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਚਲ ਰਿਹਾ ਜੀ,
ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦਾ ਬਨਵਾਸ ਲੱਭਾ!

ਰੇਤ ਦੇ ਕਿਣਕੇ 'ਤੇ ਲਿਖ ਕੇ ਨਾਮ ਤੇਰਾ,
ਕੋਲ ਤੇਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲੱਭਾ!

ਖੈਰ ਪਾ ਕੇ ਠੱਗ ਲਿਆ ਜੋਗੀ ਨੂੰ ਦਰ 'ਤੇ,
ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਆਉਣ ਦਾ ਧਰਵਾਸ ਲੱਭਾ!

ਈਰਖਾ ਬੈਠੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਸਾਖ ਉਤੇ,
ਪਿਆਰ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸ ਲੱਭਾ!

ਧਰਮ ਦੀ ਇਹ ਵੀ ਗੁਲਾਮੀ ਵੇਖ 'ਲਾਲੀ'
ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਦਮੀ 'ਚੋਂ ਦਾਸ ਲੱਭਾ!

-ਰਾਜ ਲਾਲੀ ਸ਼ਰਮਾ

ਫੋਨ: 847-361-4825

.ਗਜ਼ਲ

ਮੁਖੜੇ 'ਤੇ ਘੁੰਗਟ ਲੋਆਂ ਦਾ।
ਲੱਥ 'ਤੇ ਬੁੱਲਾ ਖੁਸ਼ਬੋਆਂ ਦਾ।
ਛਿੜ ਪਿਆ ਮਲਕੜੇ ਸਿਲਸਿਲਾ,
ਨੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਲੁੱਕਣ ਛੋਹਾਂ ਦਾ।
ਵਿੱਥਾਂ ਤੋਂ ਰੁਕਿਆ ਨਾ ਕਾਸਦ,
ਦਿਲ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਕੰਨਸੇਆਂ ਦਾ।
ਆ ਤੱਕ ਪੰਜ ਦਰਿਆ ਗਲ ਮਿਲਦੇ,

ਤੱਕਣਾਂ ਜੇ ਨਜ਼ਾਰਾ ਮੋਹਾਂ ਦਾ।
ਸੁਕਲਜ ਦੀਆਂ ਮੋਜਾਂ ਕੀ ਜਾਣਨ,
ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਬੰਨਾ ਭੋਆਂ ਦਾ।
ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਹੋਏ ਵਾਘੇ ਮਾਤਮ,
ਦੇ ਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਧ੍ਰੋਹਾਂ ਦਾ।

ਇਕ ਦਾਗ 'ਤੇ ਚਾਰਾ ਨਾ ਚਲਿਆ,
ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਧੋਆਂ ਦਾ।
ਤੂੰ ਮੁਕਰਨਾ ਤੇ ਮੁਕਰ ਜਾਹ,
ਹੈ ਦੋਸ਼ ਤੇ ਆਪਣਾ ਦੋਹਾਂ ਦਾ।

ਹੈ ਜਸ਼ਨੇ ਬਹਾਰਾਂ ਚਲ ਯਾਰਾ,
ਕੱਢ ਦਈਏ ਕੰਡਾ ਚੋਹਾਂ ਦਾ।
ਚੋਤਰ ਵਿਚ ਠੱਕਾ ਪੋਹਾਂ ਦਾ।
ਦਿਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਰੱਖਿਓ ਸਾਹਿਬ,
ਮਾਹੌਲ ਹੈ ਲੁੱਟਾਂ ਖੋਹਾਂ ਦਾ।

ਇਕ ਰੱਬ ਹੈ, ਇਕ ਰੱਬ ਦਾ ਘਰ ਹੈ,
ਵਿਚਕਾਰ ਫਾਸਲਾ ਕੋਹਾਂ ਦਾ।
ਕੁਲਬੀਰ ਵਿਚਾਰੇ ਦੀ ਵਿਬਿਆ,
ਤਾਂਤਾ ਹੈ ਉਲਟੇ ਢੋਆਂ ਦਾ।

-ਕੁਲਬੀਰ ਪੱਝਾ

ਕੁਝ ਹਾਇਕੂ

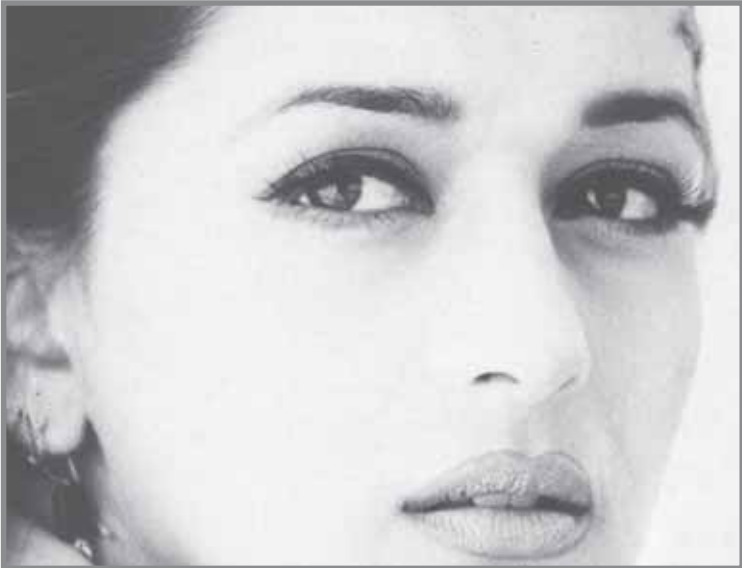
ਚੱਥ ਨੂੰ ਪਾਵੇ
ਐਵੇ ਨਾ ਕੁਰਲਾਵੇ
ਆਪੇ ਬੁਲਾਵੇ

ਕੁੱਤੇ ਭੁੱਕਣ
ਚੋਰਾਂ ਨੇ ਲਾਈ ਸੰਨ
ਚਾਕਰ ਸੁੱਤੇ

ਮਲਾਲਾ ਬੋਲੀ
ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਕੰਬਣ
ਮੱਛੀ ਤੜਫੇ

-ਜਨਮੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

ਮਾਧੁਰੀ ਮਸਰੂਫ

ਮਾਧੁਰੀ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਪਰਤ ਕੇ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਵਸ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਸੁਨਹਿਰੀ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਦਮਦਮ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਫਿਲਮ 'ਗੁਲਾਬ ਗੋਗ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਡੇਵ ਇਸ਼ਕੀਆ' ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ 'ਗੁਲਾਬ ਗੋਗ' ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਜੂਹੀ ਚਾਵਲਾ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਐਕਟਿੰਗ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏਗੀ, ਉਥੇ ਹੀ 'ਡੇਵ ਇਸ਼ਕੀਆ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ 'ਤੇ ਅੱਜਕਲ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਉਹ ਲਖਨਊ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਥੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਲਾਕਾਰ ਹੁਮਾ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਤੇ ਅਰਸ਼ਦ ਵਾਰਸੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ। ਉਸ, ਮਾਧੁਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਾਜ਼ਾ ਖ਼ਬਰ ਹੈ ਕਿ ਲਖਨਊ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਸੌਂਕ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਸੌਂਕ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿੱਚਣ ਦਾ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਉਸ ਨੇ ਟਵਿਟਰ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀਆਂ। ਮਾਧੁਰੀ ਦੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਸੌਂਕ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਰਸ਼ਦ ਵਾਰਸੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਬੇਹੱਦ ਆਧੁਨਿਕ ਕੈਮਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ ਤੇ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਖੂਬ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿੱਚਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਮਾਧੁਰੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਖੁੰਝਾਉਂਦਾ। ਮਾਧੁਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1984 ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਅਬੋਬ' ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਬੜੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਈ, ਪਰ ਉਸ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲ ਮਸ਼ਹੂਰੀ 1988 ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਤੇਜ਼ਬਾ' ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਛਾ ਗਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਅਦਾਕਾਰ ਬਣ ਗਈ। ਉਸ ਦਾ ਨਾਚ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਰੰਗ ਭਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਆਪਣੀ ਨਾਚ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਉਤੇ ਹੀ ਹੈ।

ਨਾਇਕ-ਖਲਨਾਇਕ ਸੰਜੂ ਬਾਬਾ

ਅਦਾਕਾਰ ਜੋਤੀ ਸੁਨੀਲ ਦੱਤ ਅਤੇ ਨਰਗਿਸ ਦਾ ਸਹਿਜਾਦਾ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਜੋ ਸੰਜੂ ਬਾਬਾ ਵਜੋਂ ਵੱਧ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ, ਦੀ ਗੱਡੀ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲੀਹੋਂ ਲਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1993 ਵਿਚ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਹ ਉਦੋਂ ਲੀਹੋਂ ਲੱਥਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਫਸ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਇਸ ਦਲਦਲ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਪਣਾ ਫਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਿਲੀ। ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰੀਅਰ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਅੰਡਰਵਰਲਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਨੇੜੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅੰਡਰਵਰਲਡ ਦਾ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ-ਟਾਵਾਂ ਅਦਾਕਾਰ ਜਾਂ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੀ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅੰਡਰਵਰਲਡ ਨਾਲ ਨਾ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇ। 1993 ਦੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਲਈ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਖੋਜ ਮੁੰਬਈ ਆਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਏ.ਕੇ. 56 ਅਸਾਲਟ ਸੰਜੇ ਨੇ ਖਰੀਦੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜੇ ਦਾ ਅੰਡਰਵਰਲਡ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਲੀਡਰ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਦੀ ਦਾਦਾਗਿਰੀ ਵੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਅਦਾਕਾਰ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਦੀ ਈਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦਾ, ਉਸ ਦਾ ਫਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਲਦਾ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਸੰਜੇ ਅੰਡਰਵਰਲਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਖਾਮਿਆਜ਼ਾ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਗੱਲ ਭਾਵੇਂ ਚੱਲ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਦਨਾਮ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਦੇ ਤਰੇ ਨਹੀਂ। ਸੰਜੇ ਨਾਲ ਹੁਣ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਉਸ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਉਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਇਆ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਧਰੇ ਧਰਾਏ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਡੁੱਬਣ ਦਾ ਫਿਕਰ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਰੋ-ਵਿਲਕ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਜੇ ਵੀ ਹੁਣ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਕੋਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਸਾਰੇ ਖਲਜਗਣ ਵਿਚ ਪਿਆ ਸੀ।

ਨਕਲਚੀ ਬਾਲੀਵੁੱਡ

ਅਨੁਰਾਗ ਬਾਸੂ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਬਰਫੀ' ਦੇ ਕਥਾ ਸਰੋਤ ਬਾਰੇ ਬਲਾਗ, ਫੇਸਬੁੱਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਆਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬਰਫੀ ਦਾ ਤਸਵੀਰ ਕਹਾਣੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਕਲ ਕੀਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਬਰਫੀ ਦਾ ਰੰਗ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜਾਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਬਰਫੀ ਫਿਲਮ ਚਾਰਲੀ ਚੈਪਲਿਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਦੀ ਐਡਵੇਂਚਰ' ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਿਲਮ 'ਦੀ ਨੋਟਬੁੱਕ' ਤੇ ਕੋਰੀਅਨ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਹੂ-ਬਹੂ ਟਰੇਸ ਕੀਤੇ ਕੁਝ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬੁਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਬਰਫੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਰਫੀ ਫਿਲਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਸਾ ਤਾਂ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਰਫੀ ਆਪਣਾ ਸੰਵਾਦ ਦਾਰਜਲਿੰਗ ਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਚਿਤਰਣ ਵਿਚ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇੱਛਾਵਾਂ ਤੇ ਖਵਾਹਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੈਲਾਬ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਬਾਸੀ ਮਾਹੌਲ, ਮਾਲਕ ਤੇ ਨੌਕਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦਾ ਰੂਪ, ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਜੁੜਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਮੌਲਿਕ ਸਿਰਜਣਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਈ ਵਾਰ ਸਿਨੇਮਾ ਮੌਲਿਕਤਾ ਦੀ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਕੇ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ ਵਿਦਿਆ ਬਾਲਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਕਹਾਣੀ' ਕਥਾ ਪੱਖੋਂ ਅੱਸਤ ਦਰਜੇ ਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਚਿਤਰਨ ਕਰਕੇ ਆਮ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਖਾਸ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਕਹਾਣੀ' ਵਿਚ ਵੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਐਂਜਲੀਨਾ ਜੋਲੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਏ ਮਾਇਟੀ ਹਾਰਟ' ਤੋਂ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਫਿਲਮ 'ਦੀ ਯੂਜ਼ਅਲ ਸਸਪੈਕਟ' ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅੰਤ 2004 ਵਿਚ

ਆਈ ਫਿਲਮ ਐਂਜਲੀਨਾ ਜੋਲੀ ਤੇ ਈਥਨ ਹਾਕ ਸਟਾਰਰ 'ਟੇਕਿੰਗ ਲਾਈਵ' ਦਾ ਹੂ-ਬਹੂ ਤਰਜਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 'ਕਹਾਣੀ' ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਸਭ ਨੇ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। 1957 ਵਿਚ ਬਣੀ ਮਹਿਬੂਬ ਖਾਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਫਿਲਮ 'ਮਦਰ ਇੰਡੀਆ' ਜੋ ਆਸਕਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ ਸੀ, 1940 ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਆਪਣੀ ਹੀ ਫਿਲਮ 'ਔਰਤ' ਦਾ ਰੀਮੇਕ ਸੀ। ਸੰਜੇ ਲੀਲਾ ਭੰਸਾਲੀ ਦੀ ਦੇਵਦਾਸ ਬਿਮਲ ਰਾਏ ਦੀ ਫਿਲਮ ਦੇਵਦਾਸ ਦਾ ਹੀ ਉਲੱਥਾ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। 2005 ਵਿਚ ਆਸਕਰ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਫਿਲਮ ਅਮੇਲ ਪਾਲੋਕਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ 'ਪਹੇਲੀ' ਵਿਜੈਨਾਥ ਦੇਬਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੁਬਿਧਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੀ ਕੌਲ ਵੀ ਇਸੇ ਰਚਨਾ 'ਤੇ ਇਸੇ ਨਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਆਸਕਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਫਿਲਮ 1958 ਵਿਚ ਆਈ ਬਿਮਲ ਰਾਏ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਮਧੂਮਤੀ' ਬਾਰੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚਰਚਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨੀਓ-ਨੋਇਰ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਦੀ ਰੀਨਕਾਰਨੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪੀਟਰ ਪਰਾਉਡ' ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਘਈ ਨੇ 'ਕਰਜ਼' ਨਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਮੂਲ ਫਿਲਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਨਾਇਕਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾਇਕ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਨਾਇਕ 'ਹੀਰੋ' ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਨੇਮਾ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਬੁਰਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੀਰੋਇਨ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। 2010 ਵਿਚ ਆਸਕਰ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਈ ਫਿਲਮ ਅਨੁਸ਼ਾ ਰਿਜ਼ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ 'ਪੀਪਲੀ ਲਾਈਵ' ਵੀ 1997 ਦੀ ਡਸਟਿਨ ਹੋਫਮੈਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਮੈਡ ਸਿਟੀ' ਦੀ ਨਕਲ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ 'ਮੈਡ ਸਿਟੀ' ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਜਿਸ ਦੀ ਨਕਲ ਮਾਰ ਕੇ 'ਪੀਪਲੀ ਲਾਈਵ' ਬਣਾਈ ਗਈ।

ਸ਼ਰਮੀਲਾ ਨਾ ਬਣ ਸਕੀ ਸੋਹਾ ਅਲੀ ਖਾਨ

ਸੋਹਾ ਅਲੀ ਖਾਨ ਨੇ ਸਾਲ 2004 ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਦਿਲ ਮਾਂਗੇ ਮੋਰ' ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੋਹਾ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਚੋਟੀ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸ਼ਰਮੀਲਾ ਟੈਗੋਰ ਦੀ ਧੀ ਅਤੇ ਸੈਫ ਅਲੀ ਖਾਨ ਦੀ ਭੈਣ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤੇ ਕੁਝ ਦੀ ਹੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਸੋਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਸੌਟੀਆਂ 'ਤੇ ਖਰੀ ਨਹੀਂ ਉਤਰੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੇ ਆਸ ਦਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਹੁਣ ਉਹ ਫਿਲਮ 'ਸਾਹਿਬ ਬੀਵੀ ਔਰ ਗੈਂਗਸਟਰ ਰਿਟਰਨਸ' ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਫਿਲਮ 'ਜੋ ਭੀ ਕਰਵਾ ਲੇ' ਵਿਚ ਉਹ ਦਮਦਮ ਮਹਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਰੋਲ ਵਿਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏਗੀ। ਫਿਲਹਾਲ ਸੋਹਾ ਦੀ ਚਰਚਾ 'ਸਾਹਿਬ ਬੀਵੀ ਔਰ ਗੈਂਗਸਟਰ ਰਿਟਰਨਸ' ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਹੌਟੈਂਸਟ ਅਦਾਕਾਰਾ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕੀ ਮਾਹੀ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਹੈ। ਮੁਕਾਬਲਾ ਭਾਵੇਂ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸੋਹਾ 'ਸਾਹਿਬ ਬੀਵੀ ਔਰ ਗੈਂਗਸਟਰ ਰਿਟਰਨਸ' ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਅਹਿਮ ਫਿਲਮ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਫਿਲਮ 'ਸਾਹਿਬ ਬੀਵੀ ਔਰ ਗੈਂਗਸਟਰ ਰਿਟਰਨਸ' ਦੇ ਚਰਚੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਿਹਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਗੈਰ-ਸੁਭਾਵਿਕ ਵੀ ਨਹੀਂ। 'ਸਾਹਿਬ ਬੀਵੀ ਔਰ ਗੈਂਗਸਟਰ' ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਮਾਹੀ ਗਿੱਲ ਸੀ ਜਦਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮਾਹੀ ਤੇ ਉਸ (ਸੋਹਾ) ਦੇ ਨਾਲ ਨੇਹਾ ਧੂਪੀਆ ਵੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੈ ਹੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ, ਸਾਊਥਬੈਂਡ (ਇੰਡੀਆਨਾ)

ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ

ਆਪ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ, ਸਾਊਥਬੈਂਡ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ 20 ਅਪਰੈਲ 2013 ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿਆੜ ਦਾ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਾਗੀ ਜਥਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਮਨੋਹਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਕੇ

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜੇਗਾ। ਆਪ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ।

ਭਾਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿਆੜ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ

ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ: ਵੀਰਵਾਰ 18 ਅਪਰੈਲ, 2013
ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ: ਸਨਿਚਰਵਾਰ 20 ਅਪਰੈਲ, 2013
ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ, ਉਪਰੰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਦੀਵਾਨ
ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਣਗੇ

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ >

ਪਾਲ ਖਲੀਲ (ਪ੍ਰਧਾਨ) ਫੋਨ: 269-861-1800
ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨਿੰਮਾ (ਚੇਅਰਮੈਨ) ਫੋਨ: 574-215-2862
ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੀਪਲੀ (ਖਜ਼ਾਨਚੀ) ਫੋਨ: 574-304-1074
ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ ਸਲੇਮਪੁਰ ਫੋਨ: 269-325-9401
ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ (ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ) ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਕੱਤਰ)

Gurdwara Baba Makhan Shah Lubana

1501 N. Bendix Dr., South Bend, IN 46628

ੴ ਵਾਹਿਗੁਰ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ ॥ ੴ
 ਖਾਲਸਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਫੈਸ ॥ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਕੀ ਮੈਸ ॥

ਗਲੋਬਲ ਸਿੱਖ ਕੌਸਲ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਵਿਸ਼ਾਮਲ

ਪੰਥਕ ਕਾਨਫਰੰਸ

6 ਅਪ੍ਰੈਲ, ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਸੈਮਿਨਾਰ (ਸਮਾਂ ਸਵੇਰੇ 11 ਤੋਂ 4 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ)

7 ਅਪ੍ਰੈਲ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੰਥਕ ਕਾਨਫਰੰਸ (ਦੁਪਿਹਰ 12 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 2.30 ਤੱਕ)

ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ,
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ ॥

ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਬਾਗੀ ਜਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਈਨ ਨਹੀ ਮੰਨੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਮੁਆਫ ਨਹੀ ਕਰੇਗਾ । ਇਹ ਤਾਕਤ ਪੰਥ ਦੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਹਿ-ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 1699 ਈ. ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਖੰਡੇ-ਬਾਟੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੀ ਸੀ । ਪਰਿਸ਼ਾਹ-ਹਜੂਰ ਦੀ ਇਸ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਟੋਕ ਲੈਣਿਆਂ 18 ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖ ਸੂਰਬੀਰ ਹੀ ਜੇ ਜਰਨੈਲਾਂ ਨੇ ਜੁਲਾਹੀ ਹਕੂਮਤ ਉੱਤੇ ਫਤਿਹਪਾਈ ਹਾਸਲ ਕਰਦਿਆਂ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਖਾਲਸਾਈ ਸਿੱਖ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ । ਇਸ ਪ੍ਰਧਰਗਤ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅੰਦਰ 20 ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ, ਬਾਬਾ-ਏ-ਕੌਮ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ "ਉੱਛਰਾਵਲਿਆਂ" ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕੌਮੀ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਨੇ ਜੂਨ 1984 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਜਾਲਮ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਲਹੂ-ਵੀਟਵੀ ਜੋ ਅਸਾਂਵੀ ਜੰਗ ਲੜੀ ਉਹ ਸਾਡਾ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਮਾਮਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ । ਪਰ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਿਓ ! ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿਗੂਣੀਆਂ ਸਿਰੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਪੰਥ ਦੇ ਅਸਲ ਸੱਚ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਵੇਰੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਲੋਂ ਇਤਿਮਾਂ ਗਈਆਂ ਨਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਠੇਕਰਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸਨ । ਸਾਡੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅੱਜ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਬਹੁਰਾਂ ਤੇ ਲਲਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ-ਗ੍ਰੰਥ ਅਤੇ ਗੁਰੂ-ਪੰਥ ਦੀ ਜੁਗਤਿ ਅੰਦਰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਲਲਕਾਰ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕੇ ਪੰਥ ਦੀ ਪੱਤ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਹੈ ? ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਗਲੋਬਲ ਸਿੱਖ ਕੌਸਲ ਵਲੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੈਮਿਨਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੰਥਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਸੇ ਆਓ ! ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਵੀ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਕਰਕੇ ਕੌਮੀ ਭਵਿੱਖ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਗਹਿਰ-ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਫ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਖਾਲਸਾ-ਪੰਥ ਦੇ ਉਜਲੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਈਏ ॥

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਸੈਮਿਨਾਰ :- 6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ, ਰਾਇਲ ਪੈਲੇਸ ਰਿੱਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਨਿਊਯਾਰਕ, 11 Am ਤੋਂ 4 Pm. Address :- 11806 Atlantic ave Richmond hill ny.
 ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪੰਥਕ ਕਾਨਫਰੰਸ :- 7 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਾ ਗਲੇਨਗਲ ਨਿਊਜਰਸੀ, 12 Pm ਤੋਂ 2.30 Pm. Address :- 541 prospect street glen rock nj.

ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਪੰਥਕ ਬੁਲਾਰੇ:-

- ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ :- ਪੁਰਾਤਨ ਸਿੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀਆ ਵਲੋਂ ਪਾਏ ਕੌਮੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀਆ ਦੇ ਫਰਸ ।
- ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ :- ਅਜੋਕੀ ਬੇਰੀਮਾਨ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅੰਦਰ ਖਾਲਸਾਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਚੇਤਨਤਾ ਦਾ ਉਭਾਰ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ?
- ਡਾਈ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ :- ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲਤਾ -ਇੱਕ ਚਿੰਤਨ ।
- ਡਾਈ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੈਕਸਾਸ :- ਵੈਸਾਖੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਮਨੋਰਥ ।
- ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ "ਪੰਨੂ" :- ਸਿੱਖ ਸਮਾਜਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਠੰਕ ?
- ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਜਰਾਵਤ :- ਕੌਮੀ ਅਥਾਵੀ ਚਰੂਰੀ ਕਿਉਂ ?

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ :-
 ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਗਲੇਨਗਲ ਵਲੋਂ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮੀ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਸਾਖੀ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਰ ਅਤੇ ਗਤਕੇ ਦੇ ਜਬਰਦਸਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਲੋਬਲ ਸਿੱਖ ਕੌਸਲ ਵਲੋਂ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਟਰਾਈ ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇ ਜੀ ਤਾਂ ਕਿ ਖੱਬੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਸਕਣ ॥

ਦਸਤਾਰ
 ਪੰਗ ਨਾਨਕ ਤੇਰੀ ਸ਼ਾਦਾਈ ਖਾਲਸਾ ।
 ਰੱਖ ਇਕਨੂੰ ਜਾਨ ਤੋਂ ਪਿਆਰੀ ਖਾਲਸਾ ।
 ਸਿਰਮੌਰਤਾ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਸਵੈਮਾਣ

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ :- ਹਿਮਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਜਸਪਿੰਤਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੰਮਰਾ, ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਗੋਵਾਲ, ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸਰੀਦ
 ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਿਲ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਪੀ, ਭੂਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਪਾਰਾਏ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਟਨੁਰਾ
 ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ :- (646) 338-7745, (646) 775-0062, (201) 694-6946, (973) 445-9075, (646) 610-0981, (917) 434-2483, (484) 620-1779

